№№186–187
(3316–3317)
26–29 лістапада 2010 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

www.nv-online.info

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

НА ЎЛАСНЫЯ ВОЧЫ

Кандыдаты-невідзімкі

Учора ў Мінску карэспандэнт "Народнай Волі" марна патрапіў тры гадзіны ў пошуках пікетаў кандыдатаў у прэзідэнты.

Выбарчая кампанія ў Беларусі знаходзіцца на адным з самых важных этапаў — этапе агітацыі. І, здавалася б, кандыдаты, якія наперабой скардзяцца на тое, што ім выдзелена для выступлення перад выбаршчыкамі вельмі мала эфірнага часу, павінны запаланіць беларускую сталіцу і рэгіёны краіны сваімі пікетамі.

Учора вырашыў паназіраць, як агітуюць за кандыдатаў у прэзідэнты ў сталіцы.

10 раніцы. Выхад з метро "Акадэмія навук". Пікет у падтрымку Уладзіміра Някляева. Пад сцягам грамадзянскай кампаніі "Гавары праўду!" за Уладзіміра Пракопавіча агітуе малады чалавек Юрый. "З самага ранку тут стаю, — гаворыць ён. — Месца хоць і люднае, але не вельмі зручнае для размоў з людзьмі — хто на працу спяшаецца, хто на вучобу. Але бывае, што людзі самі падыходзяць, цікавяцца. Расказваю ім пра Някляева".

Пагутарыўшы з карэспандэнтам "Народнай Волі", Юрый працягнуў агітаваць мінчан. Раздаваліся візітоўкі з кантактным тэлефонам штаба Някляева, улёткі, на якіх былі пазначаны дата і час выступлення кандыдата ў эфіры беларускага тэлебачання і радыё.

Паназіраўшы за працай Юрыя хвілін дваццаць, раблю выснову: у большасці людзі ахвотна бяруць інфармацыйныя матэрыялы. Але сустракаюцца і такія, якія шарахаюцца ад хлопца, як чорт ад ладану.

Дарэчы, усім, каму Юрый раздаваў інфармацыйныя матэрыялы, на развітанне ён казаў адну і тую ж фразу: "Прыходзьце на выбары толькі 19 снежня".

Ад Акадэміі навук я адправіўся ў мікраераён "Усход". Тут напярэдадні, у сераду, былі заўважаны пікетчыкі з каманды Аляксандра Лукашэнкі. Вельмі хацелася пагутарыць з імі. У прыватнасці, цікавіла пытанне, ці збіраецца іх кандыдат вяртаць адабраныя ў студэнтаў, інвалідаў, чарнобыльцаў і воінаў-"афганцаў" ільготы. Але адказу пачуць так і не давялося: у раёне Нацыянальнай бібліятэкі ў чацвер з раніцы не было пікетаў не толькі ў падтрымку Лукашэнкі, але і ў падтрымку іншых дзевяці кандыдатаў...

Прайшоўшы ад Нацыянальнай бібліятэкі да аўтавакзала "Маскоўскі", я вырашыў сесці ў аўтобус №100. Ён едзе па праспекце Незалежнасці — самым, здавалася б, зручным месцы для агітацыі людзей. І я рассудзіў: як убачу пікеты іншых кандыдатаў — выйду з аўтобуса і...

Але...

З вокнаў аўтобуса ўбачыў яшчэ два пікеты ў падтрымку ўсё таго ж Някляева — каля станцыі метро "Парк Чалюскінцаў" і каля выхаду з метро "Плошча Перамогі".

Чаму няма іншых?!

Вярнуўся на плошчу Якуба Коласа: менавіта тут падчас збору подпісаў было найбольш пікетаў прэтэндэнтаў. А ўчора ў 11.20 — ніводнага! Падумаў: так і з працы можна вылецець, звязаўшыся з гэтымі палітыкамі. Ну як патлумачыць галоўнаму рэдактару, чаму не выканаў заданне? Ну хто паверыць, што магчымасць пагутарыць з пенсіянерамі, якія і ў снег, і ў дождж ідуць на "Камароўку" па гародніну, не выкарыстаў ніводны з кандыдатаў?

Тая самая карціна была і ля ГУМа. У 12 гадзін сюды толькі-толькі падышлі людзі з каманды Андрэя Саннікава... Я кінуўся да іх, як да родных. Але яны яшчэ ўладкоўваліся на месцы, таму пагутарыць не атрымалася. Калі такая несуцяшальная карціна назіраецца ў Мінску, то што ўжо казаць пра рэгіёны, вёскі і мястэчкі? Глуха, глуха, глуха...

На гэтым фоне дзіўным выглядаюць заявы некаторых кандыдатаў пра тое, што 20 снежня Беларусь будзе мець іншага прэзідэнта. Бо, калі і сапраўды ў кандыдатаў ёсць жаданне змяніць уладу, яны павінны дзень і ноч агітаваць за сябе...

Віталь ГАРБУЗАЎ.

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Позор в прямом эфире

Вот претенденты на должность президента и получили прямой эфир. Долго они плакались, что не имеют доступа на телевидение и радио, а потому не знают их люди. Много они жаловались, что мало времени выделяется на предвыборную агитацию в электронных СМИ. Цензуры боялись, как нечистая сила — креста. Но вот получили все, чего желали. А результат таков, что временами хочется выключить телевизор.

Поле выступления предпринимателя **Дмитрия Усса** в интернете тут же появились недоуменные комментарии в том смысле, что, мол, не был ли претендент на президентский пост пьян? Если бы кандидат выступал “под мухой”, то это было бы понятным объяснением того, что произошло, но, конечно, пьян Усс не был. Что еще более позорно, так это то, как, будучи в здравом уме и твердой памяти, он только и смог, что начитать по бумажке шесть минут обрывочных тезисов и при этом сражался со словом "агроперерабатывающий". Длинное оно для него, непроизносимое. Да Усс и над словом "демократический" попотел.

Тем не менее человек идет в президенты. И ему не стыдно, он считает себя вменяемым и адекватным. Он искренне мнит себя подходящей кандидатурой.

Насколько дискредитирован Александром Лукашенко пост президента, если и жук, и жаба, и санитарка, и безработный, и предприниматель, которому просто абсолютно нечего сказать людям, считают себя достойными этого поста — отдельная большая тема. Но этот белорусский феномен, когда ткни пальцем — и попадешь в "будущего президента", — явление глубоко нездоровое.

Вот **Михалевич**. Учился Алексей много, человек он в политике опытный, с хорошими связями за рубежом, слова типа "нефтеперерабатывающий" выговорил без запинки, но главного не понял даже о самом себе. Не в моих правилах переходить на больные и личностные темы, но в данном случае от этого правила я отойду. Потому что Михалевич сознательно идет в большую политику, причем целенаправленно замахивается все выше и выше. А тут уже другие правила и другие требования.

Ораторское искусство для любого политика — курс обязательный. Потому что сколько бы мы ни умничали, сколько бы ни возмущались, но политика любят за речи. И если у тебя дефект речи, то либо долго и упорно работай с логопедом, чтобы дефект если не исправить, то скрыть, либо забудь про то, что ты можешь стать публичным человеком, трибуном. Просто забудь! Безголосые не выходят петь, заики не становятся рассказчиками, тугоухие не музицируют... Это логично, таковы правила. Полчаса слушать, как Михалевич шепелявит, — это вы меня извините... Это — как если бы я мучила публику оперным пением.

Энергетики — ноль, четкости мыслей — нет, что главное, а что второстепенное в выступлении — непонятно, эмоции — отсутствуют... Просто классический пример того, как нельзя делать, как нельзя выступать. Михалевич говорит про команду, но из выступления понятно, что нет там команды, нет людей, которые могут сказать: "Алесь, одумайся, не позорься". И о чем он говорил? Обошел все острые углы, внятно не высказался ни по одной серьезной проблеме. Просто невозможно было поверить, что перед нами сидит некогда один из руководителей Партии БНФ. Кто его так перевоспитал? С помощью каких кнутов или пряников?

А вот Санников мне понравился. Рымашевский отлично дебютировал перед большой аудиторией. Он мне понравился даже больше, чем опытный трибун Статкевич, эмоциональная речь которого часто была построена на намеках. Рымашевский открывал предвыборные выступления, ему было сложнее всех, но говорил по делу, без зауми, о многом, с болью. В меру цифр, в меру лозунгов. Думаю, он будет еще более интересен и во втором выступлении, и в дебатах. Искренне рада за Виталия.

Нельзя не отметить, что в выступлениях Санникова, Рымашевского, Статкевича и цензорам было над чем поработать, если бы не прямой эфир. Что в наших условиях тотального страха немаловажно.

По крайней мере, для меня очевидно, что власти свои рычаги влияния на оппозицию задействовали. Поскольку они теперь старательно изображают небывалую демократию и предоставили кандидатам свободу эфира, то одновременно для нейтрализации эффекта начали активную "разъяснительную работу" с претендентами. "Умные" эксперты на полном серьезе говорят кандидатам, что нельзя пугать избирателя, что надо быть респектабельным и умеренным, что Лукашенко в болтологии не перешибешь — потому делай акцент на цифры, на глубину и профессионализм. Что ни в коем случае нельзя показаться радикальным, излишне резким, что не надо пугать номенклатуру, не надо раздражать главного оппонента, не надо поднимать больных для него тем...

Посмотрим, кто купится на эти речи. Но в моем понимании законы эффективной политики требуют обратного: надо поднимать те темы, которые волнуют народ. Причем тем языком, которым люди говорят между собой на кухнях.

А народ сегодня не процентами ВВП апеллирует. Лукашенко многим людям уже просто надоел. Уже даже тупые понимают, что немалая часть чиновников — это ворье, что не живут они на свою зарплату. Что про себя они думают, стараются обеспечить безбедное существование и себе, и внукам. А нам с умным видом рекомендуют затянуть пояса, затыкают рот мизерной пенсией и смешным заработком. Да еще просят благодарить, что дали эти крохи вовремя.

Вот об этом и надо говорить. Не можешь сам — возьми за руку вменяемую и разговорчивую бабушку-пенсионерку, посади рядом с собой в студии и расспроси с пристрастием, как она, отработав 30—40 лет дояркой в колхозе, живет сегодня на 300—400 тысяч. И почему носит одежду, купленную еще "за савецкім часам", почему ее в больницу не взяли, когда думали, что помирает... Народ плакать будет от этого рассказа. Потому что многие узнают себя, ведь многие именно так и живут в нашей "прекрасной стране".

Полумертвых не спасают, а выписывают из больницы, чтобы не портили статистику смертности. Денег на пенсию инвалидам так жалко, что безногих гоняют каждый год на ВТЭК, будто ноги могли какимто чудом по новой вырасти. Да и какие эти пенсии? Инвалиды детства первой и второй групп, которые обижены судьбой, которые просто не могут работать, получают стыдные гроши — чуть больше 200 тысяч рублей (!). У Лукашенко на столе, образно говоря, даже карандаши дороже стоят.

И это государство для народа, это социальная защита населения, которой он хвалится?..

Молодые и здоровые дети тянут последние деньги из стариков, потому что не могут на свои зарплаты не то что квартиру — сапоги приличные купить раз в несколько сезонов. Если ребенок пошел учиться — голодает семья, ведь образование в подавляющем большинстве платное. Если человек не дай Бог серьезно заболел — проси скорой смерти, потому что хорошие лекарства будешь только разглядывать в аптеке, купить их денег не хватит.

И это пресловутые высокие доходы?..

Спилили лес, тупо сожгли — и вот вам показатели роста ВВП. Это наше пресловутое экономическое чудо?..

Зубами те, кто при кормушке, будут за эту кормушку держаться. Грудью лягут. Голос сорвут в крике, что нет президента лучше, чем Александр Григорьевич Лукашенко. Потому что они-то при нем хорошо живут, это их президент. Их — тех, кто из слуг народа превратился в царьков с безмерными полномочиями и с безмерными аппетитами. Они будут запугивать и обманывать, будут чернить всех, кто Лукашенко критикует, будут обещать золотые горы и задабривать предвыборным повышением пенсий и зарплат. Но каждый из кандидатов оппозиции должен бы объяснять, что именно на Лукашенко лежит вина за эту систему, что это он ее создал и что это он ее покрывает. Покрывает даже тогда, когда совершаются страшные преступления.

Он часто говорит о детях, о том, как их любит. Но именно он тратит деньги на развлечения типа президентских хоккейных турниров в то время, когда отчаявшиеся матери просят помочь в сборе средств на лечение их умирающих детей. Помочь кто чем может, потому что у государства на прием для престарелых хоккейных звезд деньги есть, а на оплату лечения детей — нет. Как это называется?

Как назвать человека, который одной рукой подписывает закон об отмене льгот для детей, стариков, чернобыльцев, студентов, а другой — программу развития хоккейного спорта, предусматривающую строительство 52 (!) ледовых дворцов?! Оказывается, 26 имеющихся дворцов, с большинством из которых и так никто не знает, что делать, нам мало. И ведь все понимают, что это откровенное самодурство. Что такое просто немыслимо ни в какой другой европейской стране — держать стариков в нищете, без дорогих и льготных лекарств, экономить на детских пособиях, на бесплатных санаторных путевках, но десятками строить ледовые дворцы!

Лукашенко давно не народный президент. Люди со всей страны едут в президентскую резиденцию со своими бедами, хотят записаться к нему на прием, а им шестнадцать лет говорят: "Невозможно, президент простых граждан не принимает". Я не знаю ни одного адреса, по которому он приехал без предупреждения местной вертикали, ни одного случая, чтобы он отклонился от предварительно оговоренного маршрута, захотел увидеть, а что там, в стороне от подготовленной к его приезду трассы... Он окружил себя такой охраной, которой не было у всех секретарей ЦК КПБ вместе взятых. Для чего? А чтобы не видеть этого народа и даже не знать его проблем. Другого ответа просто нет...

Если не стараться быть респектабельным и называть вещи своими именами, то тут не полчаса — тут можно говорить часами. Потому что наболело, потому что достало, потому что просто стыдно столько лет терпеть этот кураж питекантропов у власти. Людям надо объяснить одно: хватит терпеть это издевательство, потому что дальше будет только хуже. Власть становится все наглее, ее аппетиты растут, бесстыдство переходит все границы. И мы просто обязаны сказать этому беспределу: "Хватит!" Белорусы не дурнее всех, потому имеют право сами выбрать себе власть. И белорусы не трусливее всех, чтобы отстоять свой выбор...

Ну, а кого интересуют цифры и программные тезисы — пусть почитают в газетах. На слух это плохо воспринимается.

Камуністы марылі пра прэзідэнта

Ідэя ўвядзення ў Беларусі пасады прэзідэнта абмяркоўвалася ў 1990—1991 гадах у ЦК КПБ.

Пра гэта заявіў на прэс-канферэнцыі ў Мінску выканаўца абавязкаў дырэктара Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, кандыдат гістарычных навук, дацэнт Вячаслаў Даніловіч.

Паводле яго слоў, пра гэта нядаўна даведаліся даследчыкі з аддзела беларускай дзяржаўнасці навуковай установы падчас працы ў Нацыянальным архіве Беларусі.

Дакументы, выяўленыя навукоўцамі, сведчаць аб тым, што неабходнасць увядзення пасады прэзідэнта актыўна абмяркоўвалася кіраўніцтвам Камуністычнай партыі Беларусі ў канцы 1990-га -- на пачатку 1991 гадоў. Паводле яго слоў, нават было падрыхтавана абгрунтаванне для ўвядзення гэтай пасады і ўсё было гатова для рэалізацыі гэтай ідэі на практыцы. І толькі імклівае развіццё падзей, а таксама развал СССР у 1991 годзе адклалі рэалізацыю гэтай ідэі да 1994 года, сказаў Даніловіч.

Марат ГАРАВЫ,
БелаПАН.

«Справа Байковай» пайшла ў суд

Матэрыялы крымінальнай справы ў дачыненні да старшага следчага па асабліва важных справах Генеральнай пракуратуры Святланы Байковай накіраваныя ў Вярхоўны суд.

Як стала вядома БелаПАН, гэта адбылося 23 лістапада. Цяпер Вярхоўнаму суду неабходна вызначыць падследнасць крымінальнай справы ў дачыненні да работніка Генпракуратуры.

Байкова абвінавачваецца ва ўчыненні злачынстваў па некалькіх артыкулах Крымінальнага кодэкса, у тым ліку па артыкуле 399 (незаконнае вызваленне ад крымінальнай адказнасці) і 426 (перавышэнне ўлады або службовых паўнамоцтваў).

Святлана Байкова была затрыманая супрацоўнікамі КДБ 25 лютага на працоўным месцы па падазрэнні ў перавышэнні ўлады.

Наглядальнікі чакалі, што генеральны пракурор Рыгор Васілевіч адмовіцца падтрымліваць абвінавачанне ў судзе. Аднак Васілевіч на дэмарш не пайшоў і спіхнуў справу на старшыню Вярхоўнага суда Алега Сукалу.

Віталь РЫМАШЭЎСКІ

З хрысціянскай дэмакратыяй Беларусь будзе заможнай!

Тэлевыступлення кандыдата на пасаду прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Віталя Рымашэўскага

Дарагія сябры! Браты і сёстры! Я рады вітаць вас сёння ў прамым эфіры.

Мяне завуць Віталь Рымашэўскі, і я прадстаўляю першую ў Беларусі народную партыю — “Беларуская хрысціянская дэмакратыя”.

Найперш я хачу падзякаваць тым больш як ста тысячам грамадзянам Беларусі, якія паставілі свае подпісы ў маю падтрымку, і беларускім хрысціянскім дэмакратам, якія сабралі гэтыя подпісы.

Дзякую за давер, аказаны мне. Прыкладу ўсе намаганні, каб быць годным гэтага даверу.

Толькі дзякуючы вам я сёння маю гэтыя паўгадзіны ў прамым эфіры. Мы з вамі дамагліся гэтага, і я перакананы, што зможам дамагчыся перамогі.

Пра сябе

Мне 35 год. Беларус. Жыхар Мінска. Жанаты, маю дачку.

Адукацыя вышэйшая, інжынербудаўнік. Скончыў Беларускі нацыянальны тэхнічны універсітэт (былы БДПА).

Пасля навучання працаваў па спецыяльнасці. Затым пачаў займацца прыватным бізнесам.

Зараз працую намеснікам старшыні па міжнародных сувязях арганізацыі “Хрысціянская дзелавая ініцыятыва”. Гэта арганізацыя дапамагае простым людзям пачаць свой бізнес, адкрыць сваю справу.

Займаюся палітыкай з 1997 года.

У 2002—2004 гг. — быў членам Прэзідыума Беларускай нацыянальнай рады маладзёжных арганізацый “Рада”. Адзін з распрацоўшчыкаў “Канцэпцыі новай маладзёжнай палітыкі Беларусі”.

Навучаўся ў Германіі на курсах Вышэйшай школы дзяржаўнага кіравання, вывучаў эканамічнае і палітычнае ўладкаванне ФРГ і Польшчы.

Праваслаўны хрысціянін, маю багаслоўскую адукацыю.

Я — сустаршыня аргкамітэта па стварэнні першай у Беларусі народнай партыі “Беларуская хрысціянская дэмакратыя”.

Я разам з паплечнікамі ствараю гэтую партыю, таму што ведаю — адзін чалавек у нашай краіне нічога не можа.

Беларуская ўлада паважае толькі адну пазіцыю — пазіцыю сілы. А моцныя людзі толькі тады, калі яны аб’яднаныя разам і бароняць адзін аднаго.

(Працяг на 2-й стар.)

Уладзімір НЯКЛЯЕЎ

Я прыйшоў, каб вы перамаглі...

Радыёвыступленне кандыдата ў прэзідэнты Рэспублікі Беларусь Уладзіміра Някляева

Добры дзень, дарагія мае землякі! Мяне завуць Уладзімір Някляеў, я — кандытат у прэзідэнты Рэспублікі Беларусь — і яшчэ раз кажу вам: добры дзень! Усяго найдобрага жадаю беларусам, рускім, украінцам, палякам, татарам, габрэям — усім, хто прыйдзе 19 снежня на выбарчыя ўчасткі і прагаласуе за новага прэзідэнта — за Уладзіміра Някляева.

Чаму за Някляева, а не за некага іншага? А толькі па адной прычыне: каб лепей жыць. Галасуйце за Някляева — і жыццё ваша стане лепшае.

Нехта з вас, можа быць, зараз падумаў: а ці не той гэта Уладзімір Някляеў, які паэт і які песні піша? “Гуляць дык гуляць...” ды іншыя, якія спявае ўся Беларусь.

Так, я той самы Уладзімір Някляеў, які напісаў гэтыя песні, іншага Уладзіміра Някляева ў Беларусі няма. Але я ўжо даўно займаюся не песнямі, не паэзіяй, а палітыкай. Бо паэзія жыццё наша можа ўпрыгожыць, але не змяніць. А я хачу яго змяніць. Палепшыць. І ведаю як. І калі нехта вам будзе казаць, што паэт Уладзімір Някляеў мала што разумее ў палітыцы і не можа быць прэзідэнтам, — не верце! Бо я ўжо даказаў, што я палітык. Я стварыў грамадзянскую кампанію “Гавары праўду!” — самую моцную грамадскую арганізацыю ў Беларусі. Мяне і маіх таварышаў за гэта арыштоўвалі, канфіскоўвалі маёмасць кампаніі, запалохвалі нас судом і турмой, але не змаглі запалохаць. Кампанія “Гавары праўду!” як дзейнічала, так і дзейнічае. Яна не звязаная ні з уладай, ні з апазіцыяй: яна працуе самастойна на карысць простых людзей. На вашу карысць. Менавіта кампанія “Гавары праўду!”, якая мае 35 рэгіянальных штабоў і тры з паловай тысячы актывістаў ва ўсіх кутках Беларусі, дапамагла мне сабраць больш за 200.000 подпісаў для таго, каб я стаў кандыдатам у прэзідэнты. Дзякуючы агітацыі, якую кампанія праводзіць за Някляева, мой рэйтынг сёння складае 17 працэнтаў — гэта значна больш за рэйтынг любога іншага саперніка Лукашэнкі. А гэта значыць, што ў Някляева найбольшы шанс на перамогу на прэзідэнцкіх выбарах.

(Працяг на 3-й стар.)

Андрей САННИКОВ

История делается сегодня. И мы победим

Телевыступление кандидата в президенты Беларуси Андрея Санникова

Добрый вечер, дорогие соотечественники!

Представьте: 20 декабря мы победили, и диктатура ушла в прошлое, а Лукашенко на личном самолете бежал в Венесуэлу. Миллионы людей с криками “Ура!” и “Жыве Беларусь!” вышли на улицы. Белорусское телевидение ведет прямую трансляцию с улиц Минска.

16 лет мы ждали этой победы. И вот этот день наступил. Мы наконец избавились от коррупционеров и казнокрадов, от засевшей во власти мафиозной группировки.

Каждый из нас мечтает жить в свободной Беларуси, где царят благополучие, уважение к человеку, где жить безопасно, спокойно и радостно. 19 декабря мы можем наконец эту мечту сделать былью. Выбрать именно ту Беларусь, о которой давно мечтаем.

Меня зовут Андрей Санников. Я кандидат в президенты Республики Беларусь и руководитель гражданской кампании “Европейская Беларусь”.

Лукашенко уже проиграл. Прошел сбор подписей, и все увидели, что возле стендов с его портретом было пусто. В пикеты по сбору подписей за него насильно сгоняли учителей и воспитателей детских садов. Но никто не подходил к этим пикетам. Потому что у Лукашенко в народе уже нет поддержки.

И он это знает. Он даже побоялся лично прийти на регистрацию кандидатов в президенты. Меня после регистрации встречали на площади мои друзья, близкие и просто незнакомые люди, которые пришли поздравить и сказать слова поддержки. Поздравить Лукашенко не пришел ни один человек. Министр образования Радьков, получивший за него удостоверение кандидата, вышел из Дворца Республики никем не замеченный и никому не интересный.

До смены власти и освобождения страны осталось всего несколько недель. А пока Беларусь называют последней диктатурой Европы, и называют справедливо. Мы точно знаем тот момент, когда Беларусь начала скатываться к диктатуре. 14 ноября 1996 года председатель Центризбиркома Виктор Гончар был незаконно смещен со своей должности перед референдумом. Тот год должен был стать для Лукашенко последним. Референдум, который он проводил для уничтожения нашей Конституции и полного присвоения власти, был незаконным.

(Працяг на 2—3-й стар.)

Віталь РЫМАШЭЎСКІ

З хрысціянскай дэмакратыяй Беларусь будзе заможнай!

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

І мы ўжо даказалі, што дамагчыся змен можна нават у нашай краіне.

Нягледзячы на фальсіфікацыю выбараў, мы маем трох дэпутатаў мясцовых Саветаў.

Разам з цэрквамі мы дамагліся забароны рэкламы магіі і акультызму на беларускім тэлебачанні і ў газетах. Спынілі гэтую крыніцу абкрадання і падману беларусаў. Правялі шмат мясцовых кампаній.

Мы разумеем: для таго каб да лепшага змянілася жыццё нашай краіны, мала проста замяніць прэзідэнта. Мы павінны за аснову нашай эканомікі, палітыкі, сацыяльнага жыцця ўзяць хрысціянскія прынцыпы. Яны ўсім даўно вядомыя: не забівай, не крадзі, не хлусі, паважай сваіх бацькоў, паважай жыццё і маёмасць іншага чалавека... На гэтых каштоўнасцях нашы прадзеды будавалі Беларусь тысячу гадоў. І так беларусы павінны жыць сёння.

Прыклад краін, дзе хрысціянскія дэмакраты ў парламенце і ва ўладзе, — Германія, Літва, Нарвегія, Швецыя.

Але, можа быць, у нашай краіне і так усё добра? Можа, не трэба нічога мяняць?

Выбіралі прэзідэнта, а атрымалі цара, які турбуецца пра сваіх сыноў і набіванне кішэняў сваім чыноўнікам! Можа, так яно і трэба?

Падчас гэтай кампаніі я правёў сустрэчы ва ўсіх рэгіёнах Беларусі, сустракаўся з многімі людзьмі. Я ведаю, што сёння ўлада абараняе толькі інтарэсы чыноўнікаў і сілавых структур. Карупцыя дасягнула 100 працэнтаў. Чым меншы населены пункт — тым больш карупцыі. Міліцыя, выканкам, суды — абараняюць адзін аднаго. Нам расказваюць байкі пра тое, што ў гэтай краіне ўлада змагаецца з карупцыяй: уся дзяржаўная сістэма за 16 гадоў плодзіць гэтую карупцыю ў неверагодных маштабах. У кожным раёне, у кожнай галіне гаспадаркі — свая мафія. Уся сістэма працуе на хабарах і адкатах.

Простаму чалавеку немагчыма абараніць праўду на працы, у судзе, забяспечыць годнае жыццё сабе і сваёй сям'і.

Сітуацыя з коштамі на прадукты пераходзіць ужо ЎСЕ МЕЖЫ. З экранаў тэлебачання нам распавядаюць, што жыць становіцца ўсё лепш і лепш, а прыходзіш у краму і разумееш, што на якасныя прадукты зарплаты не хапае. Кошты за апошні год непамерна выраслі, і прагназуецца іх ДАЛЕЙШЫ РОСТ.

Пенсіі і стыпендыі, заробкі павышаюць на 10 працэнтаў, а кошты — на 20 працэнтаў! Кошты на прадукты ў нас такія, як у Літве і Польшчы, а заробкі?

У людзей забралі льготы!

Ахова здароўя, як вядома, даўно па факце ўжо не з'яўляецца бясплатнай. Жадаеш хутка і якасна — плаці. Жадаеш як бы бясплатна — стой у чарзе і хварэй.

У каго ёсць сэрца, той не можа не адчуць таго болю, той несправядлівасці, у якой жыве просты беларускі народ.

Улада да людзей ставіцца як да быдла.

А чаму?

Таму што беларуская ўлада сёння не залежыць ад людзей. Выбары — фальсіфікуюцца, чыноўнікі — адказныя толькі перад прэзідэнтам, а не перад народам.

Беларусь выйшла ў лідары ў свеце па колькасці самагубстваў. Кожны год рабіцца каля 50 тысяч абортаў. Усё гэта мы можам назваць толькі нацыянальнай катастрофай. А ўлада кажа, што ў нас усё стабільна.

Сапраўды стабільна і ціха — ЯК НА МОГІЛКАХ.

За 16 гадоў кіравання Лукашэнкі колькасць насельніцтва скарацілася на 850 тысяч чалавек (нам кажуць: гэта як у Еўропе — дэмаграфічны крызіс, — але гэта хлусня!), 62 працэнты з іх не дажылі да пенсіённага ўзросту! У нас людзі на 20 год раней паміраюць, чым у Еўропе.

У мінулую пятніцу, 19 лістапада, у аўтакатастрофе пад Маладзечнам загінуў акадэмік Іван Нікітчанка.

Гэты чалавек быў адной з 30 маіх давераных асоб. Ён даказаў, што беларускія ўлады на працягу 16 гадоў труцяць беларусаў радыяцыяй. Радыеактыўныя прадукты з забруджаных зон трапляюць у крамы ЎСІХ гарадоў Беларусі. Згодна з праведзеным ім даследаваннем перавышэнне доз радыяцыі ёсць у кожнага трэцяга жыхара Мінска (у Бабруйску і Горках — у двух з трох). Людзі хварэюць і паміраюць. Улада — хавае статыстыку і маўчыць. Паспрабуйце даведацца хоць на адным рынку Беларусі дадзеныя пра ўзровень радыяцыі ў купленых вамі прадуктах...

У ліквідатараў чарнобыльскай катастрофы адабралі льготы. Затое пакінулі іх чыноўнікам, якія нават не ведаюць, дзе знаходзіцца Чарнобыль.

Мы будзем патрабаваць незалежнага расследавання смерці акадэміка Нікітчанкі. Мы спынім злачыннае атручванне беларусаў радыяцыяй!

Паўсюль — на працы, на вучобе, на вуліцы — палохаюць. Начальства, міліцыя, КДБ, вертыкаль, кантралёры, мясцовая ўлада... Усё ж на страху трымаецца.

Дзе зніклыя апаненты Лукашэнкі? Дзе Ганчар, Захаранка, Красоўскі, Завадскі? Для чаго ў турме трымаюць Аўтуховіча, прадпрымальнікаў, моладзь? Каб іншыя баяліся. Але — хопіць! Прыйшоў час скончыць гэтыя 16 гадоў страху! Хопіць страху!

Мы памятаем самых выбітных дыктатараў, і мы памятаем, да чаго яны прывялі свае краіны!

Сёння мы кажам: "Хопіць дыктатуры!"

Многія задаюць пытанні: "А што замест?", "Што пасля?"

Я разумею, што для таго, каб змяніць краіну, патрэбна моцная каманда.

Таму за маімі плячыма стаіць народная партыя — "Беларуская хрысцінская дэмакратыя". Гэта каманда прафесіяналаў: навукоўцы, акадэмікі, эканамісты, вайскоўцы, юрысты, — сотні веруючых, сумленных і шчырых людзей!

Наш знак — віфліемская зорка.

Гэта традыцыйны беларускі сімвал: зорка, што з'явілася на небе, калі нарадзіўся Ісус Хрыстос. Гэта зорка сімвалізуе нараджэнне новага жыцця для Беларусі. Калі ўбачыце гэту зорку, то ведайце: гэта знак народнай партыі "Беларуская хрысціянская дэмакратыя".

Далучайцеся!

Тэлефануйце: 8029 167 34 35

Наш сайт — www.bchd.info

Што прапануе БХД

Народная партыя "Беларуская хрысціянская дэмакратыя" прапануе новую канцэпцыю нацыянальнай беларускай палітыкі:

— Беларуская палітыка павінна быць арыентавана на чалавека, на Беларусь і на хрысціянскія каштоўнасці.

— Калі мы прыйдзем да ўлады, палітыка будзе прабеларуская і палітыка будзе хрысціянская.

— Прабеларуская — значыць арыентаваная не на Усход, не на Захад, а на патрэбы і інтарэсы Беларусі.

— Хрысціянская — значыць арыентаваная на чалавека, калі патрэбы простага чалавека, сям'і будуць абсалютным прыярытэтам для беларускай дзяржавы.

— Хрысціянская палітыка — значыць цярпімая і талерантная да іншадумства. Мы пабудуем грамадства для веруючых і няверуючых, дзе будзе абсалютная павага да свабоды чалавечай асобы. Ніхто не будзе мець права ўмешвацца ў прыватнае жыццё чалавека.

Але хрысціянская — гэта азначае таксама, што хрысціянскія каштоўнасці, евангельскія прынцыпы будуць узяты за аснову жыцця грамадства.

Беларусь — хрысціянская краіна.

Наша праграма — змяніць усю сістэму.

Сёння кіраўнікоў прадпрыемстваў, дзяржаўных устаноў прызначаюць па прынцыпе лаяльнасці прэзідэнту, сваяцкіх сувязяў. Першае, што мы зробім, — прызначым кіраваць прадпрыемствамі і дзяржаўнымі ўстановамі прафесіяналаў, хрысціян, сумленных людзей.

Медыцына

Зараз з нашых падаткаў плацяць грошы на ўтрыманне бюракратычнай медыцынскай сістэмы. Пры гэтым кажуць, што медыцына ў нас бясплатная.

Мы спынім фінансаванне бюракратаў. Грошы за лячэнне будуць пералічвацца непасрэдна дактарам, а не праз Міністэрства аховы здароўя, дзе на дадзены момант большасць сродкаў раскрадаецца.

Пенсіі

Нам кажуць, 500 тысяч — вялікая пенсія. Гэта каля 100 еўра!

Нямецкія пенсіянеры атрымліваюць пенсіі, на якія могуць падарожнічаць па ўсім свеце!

А нашы бацькі вымушаны працаваць пасля выхаду на пенсію, каб хоць неяк дапамагчы сваім дзецям, пражыць самім. Таму — хварэюць і рана паміраюць. Няўжо нашы з вамі бацькі не заслужылі годнага жыцця?!

Нашы з вамі бацькі заслужылі, каб жыць не горш як пенсіянеры ў Еўропе.

Павысіць пенсіі да еўрапейскага ўзроўню проста, дастаткова аддаць па 20 працэнтаў акцый вядучых прадпрыемстваў Беларусі ("Беларуськалій", нафтаперапрацоўчыя заводы) у пенсіённы фонд.

Эканоміка

Створым максімальна спрыяльныя ўмовы для бізнесу і дадзім максімальныя сацыяльныя гарантыі. Гэта магчыма сумясціць. Прыклад таму — Германія. Там хрысціянскія дэмакраты пры ўладзе. Там самая моцная эканоміка, бізнес, і адначасова амаль самыя высокія пенсіі ў Еўропе.

Беларусь — еўрапейская краіна, якая размяшчаецца ў самым сэрцы Еўропы, і БХД збудуе ў Беларусі сапраўдную еўрапейскую эканоміку, заснаваную на навука- і працаёмістай вытворчасці, транзіце, сэрвісе, інфармацыйных тэхналогіях.

Бізнес

Апошнія гады ўлада займалася тым, што душыла прадпрымальнікаў.

Падатковая інспекцыя дзейнічае як рэпрэсіўная машына. Мы гэта спынім!

Заснаваць сваю справу можна будзе на працягу аднаго дня.

Кожны беларус зможа палічыць свае падаткі на калькулятары.

Мы спынім абкраданне беларускіх грамадзян. Адменім пошліны на аўтамабілі з Еўропы!

З Беларускай хрысціянскай дэмакратыяй БЕЛАРУСЬ БУДЗЕ ЗАМОЖНАЙ!

Распрацаваная намі Эканамічная Канстытуцыя — гарант правоў і абаронца інтарэсаў інвестараў.

Крэдыты ў Беларусі будуць не болей за 3 працэнты.

Такія крэдыты ў Еўропе. Лукашэнка бярэ еўрапейскія крэдыты па такіх працэнтах і прадае народу па 14—17 працэнтаў. Вось так улада турбуецца пра беларусаў!

Заробкі

Асновай беларускай эканомікі павінны быць высокія даходы тых людзей, хто працуе. Большасць беларускіх прадпрыемстваў нерэнтабельныя, бо людзі не маюць кантролю за кіраўніцтвам прадпрыемства.

Мы адменім кантрактную сістэму.

Мы створым свабодныя прафсаюзы, будзем кантраляваць, куды ідуць заробленыя грошы.

Адкуль узяць на рэформы грошы? Усё проста — спыніць карупцыю. І не падманваць замежных інвестараў. Тады грошы прыйдуць у Беларусь.

Грошы ёсць, але яны раскрадаюцца, будуюцца палацы, адкрываюцца замежныя рахункі.

Колькасць чыноўнікаў паменшым у тры разы: менш чыноўнікаў — менш карупцыі.

Беларуская хрысціянская дэмакратыя гуртуе тысячы веруючых, сумленных людзей, каб змяніць саму сутнасць сістэмы: не красці, не хлусіць, не баяцца.

Спыніць карупцыю мы можам толькі разам, калі ўлада будзе не прызначацца, а абірацца.

Таму БЕЛАРУСІ ПАТРЭБНА САМАКІРАВАННЕ!

Мэры гарадоў, мястэчак і нават вёсак будуць выбірацца мясцовымі жыхарамі, а не прызначацца зверху. Мы правядзём выбары ўсіх узроўняў без фальсіфікацый.

Правядзём адміністрацыйную рэформу.

Беларусь будзе падзеленая не на шэсць, а на 23 вобласці.

Апроч Брэста, Гродна, Віцебска, Мінска, Магілёва і Гомеля сталіцамі абласцей стануць: Кобрын, Пінск, Жыткавічы, Мазыр, Рэчыца, Крычаў, Орша, Полацк, Глыбокае, Барысаў, Маладзечна, Ліда, Смаргонь, Баранавічы, Слуцк, Ваўкавыск, Бабруйск.

УСЮ МОЦ ДЗЯРЖАВЫ накіруем НА ПАДТРЫМКУ СЯМ'І.

Дапамога па доглядзе за дзіцем будзе ў памеры сярэдняга заробку на кожнае дзіця да 5 год і паловы сярэдняга заробку на дзіця да 10 год.

Толькі так можна спыніць дэмаграфічны крызіс.

Кошты на кватэры

У большасці гарадоў неапраўдана завышаныя кошты на жыллё, на коштах мінскіх кватэр нажываецца Лужкоў і іншыя. Мы спынім карупцыйныя схемы, увядзём іпатэку.

Адукацыя

Вернем ільготы беларускім студэнтам. Вернем бясплатную адукацыю для ўсіх.

Адменім сучаснае "прыгоннага права" ў Беларусі — прымусовае размеркаванне.

Адменім кантрактную сістэму ў адносінах да настаўнікаў. Сярэдні заробак настаўнікаў — да ўзроўню сярэдняга заробку ў дзяржаўных установах.

Праваахоўныя органы і міліцыя будуць пазбаўлены ад умяшальніцтва ў іх прафесійныя справы з боку ўлады і спецслужбаў. Ніхто не павінен замінаць працы міліцыі.

Афіцэры міліцыі, тыя, хто бароніць нас ад бандытызму, будуць бесперашкодна выконваць свае абавязкі. А "пярэваратні ў пагонах " будуць сядзець у турме.

Беларускія турмы

У Беларусі людзей садзяць у турму за дробныя парушэнні закону. А тыя, хто крадзе мільёны, — на свабодзе.

Сёння сістэма пакарання ў Беларусі не выпраўляе людзей, а робіць з іх бандытаў.

Турма павінна выпраўляць чалавека, а не калечыць.

Беларускае войска

У Беларусі будзе прафесійнае мабільнае войска. Абавязковая служба ў войску будзе заменена на вайсковыя зборы працягласцю да шасці месяцаў.

Заробкі афіцэраў будуць не ніжэй, чым заробкі ў спецслужбаў.

Знешняя палітыка

Мы ўсталюем узаемавыгадныя сяброўскія адносіны з Расіяй, і наладзім партнёрскія стасункі з Заходняй Еўропай. Для беларусаў не патрэбны будуць візы, каб трапіць у Еўрапейскі Саюз.

Беларусь — нейтральная краіна!

Беларуская хрысціянская дэмакратыя гарантуе бяз'ядзерны статус Беларусі і няўдзел Беларусі ў вайсковых канфліктах за межамі краіны.

Белорусский язык и культура

Мы никого не будем заставлять учить белорусский язык.

Возродить белорусскую культуру, белорусский язык можно только тогда, когда народ будет их любить. Нельзя заставить любить.

Я верю, что у нашего народа есть духовные силы, чтобы защитить и возродить свою культуру без всякого насилия и принуждения.

Мы дадим каждому возможность получать образование на том языке, на каком захочет. И мы будем помогать тем, кто хочет пользоваться белорусским языком в школе, на рабочем месте.

Сегодня я обращаюсь к вам по-белорусски, хотя знаю, что многие не говорят на *роднай мове*, но я верю, что мы поймем друг друга.

Сегодня белорусский язык так редко звучит на телевидении, буду рад, если мое выступление послужит примером для других.

Нас долго делили на оппозицию и тех, кто за власть, на белорусскоязычных и русскоязычных. Сеяли вражду среди нас.

Нам надо твердо ответить сегодня, что, несмотря на разные языки и национальнасти, мы один народ. Мы умеем ценить свою культуру и умеем уважать друг друга.

Для беларускай хрысціянскай дэмакратыі Беларусь — гэта свабода!

Найперш, мы забяспечым поўную свабоду веры.

Я праваслаўны хрысціянін. Я выбіраў гэтую царкву сам і вельмі хацеў бы, каб прыгажосць праваслаўя была адкрыта для іншых людзей. Але я ведаю, што веру немагчыма навязаць гвалтам. Сярод маіх сяброў і знаёмых шмат людзей іншых канфесій і нават няверуючых людзей. Я паважаю іх права на свабодны выбар. Дзяржава не павінна дыктаваць чалавеку, як яму верыць, умешвацца ў прыватнае жыццё чалавека.

Закон павінен быць роўны для ўсіх. І забараняць трэба толькі тое, што наносіць шкоду здароўю альбо дабрабыту людзей.

А сёння па законе за сумеснае чытанне Бібліі вас могуць пасадзіць у турму альбо даць штраф.

Нават праваслаўнай царкве з вялікімі цяжкасцямі ўдаецца атрымаць дазвол на будаўніцтва новых храмаў. А вось для казіно, якія абкрадаюць людзей, — месцаў хоць адбаўляй.

Дайшло да таго, што памяшканне былога манастыра ў цэнтры Мінска ўлады не аддаюць вернікам, а робяць там гатэль і бардэль.

Мы вернем цэрквам іх будынкі. Перададзім ім пустуючыя будынкі для наладжвання хоспісаў, сталовых, нядзельных школ.

У той жа час мы спынім прапаганду разбэшчанасці. Мы вынесем казіно за тэрыторыі населеных пунктаў.

Кампанія Беларускай хрысціянскай дэмакратыі робіцца выключна за беларускія грошы, бо я перакананы, што палітыка толькі тады будзе сапраўды незалежнай, калі будзе фінансавацца беларусамі. Я дзякую ўсім тым, хто ахвяраваў грошы на маю кампанію.

Мы просім вас падтрымаць сапраўды беларускую палітыку і зрабіць свой унёсак.

Я звяртаюся сёння да ўсіх хрысціян Беларусі. Дарагія браты і сёстры!

Улада — гэта вялікая спакуса для кожнага чалавека, і калі ў нас, хрысціян, не будзе сіл справіцца з гэтай спакусай, то дарэмна чакаць, што гэтыя сілы з'явяцца ў няверуючага чалавека.

Усе людзі ад палітыкаў, прадстаўнікоў улады чакаюць аднаго, самага галоўнага — што іх не падмануць, што ва ўладзе будуць людзі, якім можна верыць і давяраць, што да іх будуць ставіцца з павагай. Таму заклікаю ўсіх хрысціян і проста ўсіх сумленных людзей Беларусі ўдзельнічаць у палітычным жыцці, ісці ва ўладу.

Імя Хрыстова павінна шанавацца ў нашай краіне, у сям'і, у школе, на працы, у палітыцы. Там, дзе ёсць хрысціяне, — там ёсць Хрыстос, а значыць, ёсць надзея для гэтага свету, для Беларусі.

Таму я заклікаю вас далучацца да гэтай кампаніі, да Беларускай хрысціянскай дэмакратыі.

На жаль, усім даўно вядома, што ў нашай краіне важна не як галасуюць, а як лічаць.

Таму мала проста прагаласаваць, важна не даць уладзе сфальсіфікаваць выбары.

У выбарчыя камісіі практычна не ўключаны прадстаўнікі дэмакратычных сіл, улада прымушае студэнтаў і працоўных ісці на датэрміновае галасаванне, і ніхто не можа пракантраляваць працу камісій і гарантаваць, што бюлетэні не заменяць ноччу.

Таму заклікаю: не ідзіце на датэрміновае галасаванне, ідзіце галасаваць толькі ў дзень выбараў. Мы павінны разам пракантраляваць гэтыя выбары, запісвайцеся ў назіральнікі. Для гэтага дастаткова звязацца з намі па гэтым тэлефоне, мы падкажам, як гэта зрабіць.

Разам мы мусім пракантраляваць гэтыя выбары...

Будзе сустрэча з назіральнікамі. Калі выбары адбудуцца сумленна — будзе другі тур. Павіншуем адзін аднаго з перамогай.

Калі ж выбары будуць сфальсіфікаваныя — будзем дамагацца новых выбараў разам!

Народ мае канстытуцыйнае права на нацыянальную забастоўку.

Улада павінна зразумець, што яна залежыць ад народа!

Прыходзьце! Разам нас будуць дзясяткі тысяч. Мы зменім сістэму!

Я прашу вас: не бойцеся, бо жыццё і простага чалавека, і прэзідэнта знаходзіцца ў руках Божых. Ён бароніць кожнага з нас і нашу Беларусь.

Як кажуць хрысціянскія дэмакраты: Жыве Беларусь — Жыве з Богам!

АД РЭДАКЦЫІ

Вымушаны ўдакладніць: партыя "Беларуская хрысціянская дэмакратыя" пакуль афіцыйна не зарэгістравана. Нягледзячы на некалькі спроб, Міністэрства юстыцыі не дало згоду на яе дзяржаўнае прызнанне.

І яшчэ: паколькі Генеральная пракуратура вынесла папярэджанне сп.Рымашэўскаму за заклік да выбаршчыкаў сустрэцца 24 лістапада на Кастрычніцкай плошчы, то гэтую фразу рэдакцыя вымушана апусціць.

Андрей САННИКОВ

История делается сегодня.

И Гончар не допустил бы этого референдума. Лукашенко с помощью молодчиков из своей охраны вышвырнул Виктора Гончара из Центризбиркома и поставил на его место своего человека — юрисконсульта из Бобруйска Лидию Ермошину, главная задача которой с тех пор — фальсифицировать выборы, не допускать к подсчету голосов наблюдателей, прикрывать вброс пачек фальшивых бюллетеней в избирательные урны. Ни одни выборы и ни один референдум, проведенные Ермошиной, не признаны мировым сообществом. Сегодня против Ермошиной действуют международные санкции, как и против тех силовиков, которых подозревают в убийствах лидеров оппозиции. Даже против Лукашенко санкции приостановлены. О каких честных выборах может идти речь?

Именно тогда, в ноябре 1996 года, я ушел в отставку с поста заместителя министра иностранных дел Беларуси. Я очень любил свою работу. Я был счастлив работать ради независимости нашей родины, помогать росту ее авторитета в мире. Но не мог оставаться на государственной службе после того, как в стране перестали работать законы, а разделение властей было уничтожено окончательно. Я понял, что нужно бороться за возвращение в Беларусь законности. Поймите меня. Я профессиональный дипломат, пришел в систему МИД при нашем земляке Андрее Андреевиче Громыко. Я видел, что так же, как Лукашенко обманывал народ, он обманывал и наших международных партнеров. Я не хотел быть к этому причастен.

Разделение властей — основа любого нормального общества. Парламентская власть или президентская — неважно. Одна ветвь власти контролирует другую, и в то же время все ветви власти независимы друг от друга: парламент, правительство, суд. Зачем Лукашенко уничтожил независимость всех ветвей власти? Затем, что иначе ему пришлось бы держать ответ перед парламентом, в котором тогда было достаточно сильных политиков, понимавших, что происходит в стране. Это было нужно для того, чтобы бесконтрольно присваивать наши деньги, создавать свои личные, никем не контролируемые фонды за счет народа. Он рассказывает нам, что наши налоги идут на заработные платы врачам и педагогам. Но давайте спросим педагогов и врачей, довольны ли они своими зарплатами? Конечно, нет! При этом Беларусь долгое время занимала одно из первых мест в мире по количеству налогов, которыми облагают граждан. Так куда идут наши деньги? Они идут в личный карман Лукашенко, на наши деньги он вывозит огромную свиту на горнолыжный отдых, содержит бежавшего из Киргизии диктатора Курманбека Бакиева, который живет здесь как падишах за наш счет, устраивает для себя праздники. Даже "Дожинки" не имеют ничего общего с народной традицией окончания сбора урожая, а превратились в показуху для диктатора. На эти деньги можно было бы вылечить тысячи больных детей, которым Минздрав отказывает в оплате лечения — в бюджете нет денег на лечение больных детей. И мы вынуждены собирать их всем миром. Обратите внимание, сколько счетов для перечисления средств больным детям висит в каждой сберкассе. Государство отказалось им помогать, и максимум, что может сделать для них, — это дать разрешение на открытие счета.

В 1996 году, когда Лукашенко незаконно захватил всю власть в государстве, он утратил право называться избранным президентом Беларуси. Он стал обычным узурпатором — как предводители латиноамериканских хунт и африканские диктаторы-людоеды, как мелкие фюреры вроде Чаушеску. Из-за этого Беларусь задержалась в своем развитии на долгие годы.

Пока диктаторы незаконно удерживают власть, они пытаются убедить народ в том, что страна процветает. Но белорусы — мудрый народ. Белорусы давно не верят сказкам Лукашенко. Они хотят жить в нормальной, свободной, благополучной стране. Так почему незаконное удержание власти продолжается уже 14 лет?

Есть две причины. Первая: этот режим еще в конце девяностых убил тех лидеров, которые могли бы противостоять Лукашенко. 7 апреля 1999 года при странных обстоятельствах умер мой друг Геннадий Дмитриевич Карпенко — член-корреспондент АН, вице-спикер Верховного Совета, создавший теневое правительство и готовый взять на себя ответственность за освобождение Беларуси от этой наглой диктатуры. Если бы Геннадий Карпенко остался жив, мы бы давно жили в новой, счастливой стране.

7 мая 1999 года был похищен и убит Юрий Захаренко — бывший министр внутренних дел, государственная карьера которого закончилась в тот момент, когда на утверждение Лукашенко "ты должен выполнить любой приказ президента" он ответил: стрелять в людей я не буду. Он сохранил честь офицера, но потерял жизнь. Юрия Захаренко уважали и милиция, и армия. Если бы он остался жив, Беларусь уже была бы свободной.

Виктор Гончар вместе со своим другом Анатолием Красовским был похищен и убит 16 сентября 1999 года. Гончар не допустил бы произвола и беззакония. Если бы он остался жив, наши голоса на выборах не отправлялись бы в мусор прямо из избирательных урн. Мы давно восстановили бы свое право выбирать. Я их знал, этих сильных людей, работал с ними и видел в них лидеров свободной Беларуси. Сегодня я защищаю те же принципы, которые защищали они.

Недавно мы обратились к пяти государствам — членам Совета безопасности ООН с просьбой провести международное расследование похищений людей в Беларуси. После этого президент России Дмитрий Медведев в своем видеообращении поднял вопрос о похищенных белорусских лидерах. Я благодарен Дмитрию Анатольевичу Медведеву за то, что эта трагическая для всех нас тема наконец зазвучала в России. Я уверен, очень скоро дела о похищениях будут раскрыты, а виновные понесут наказание.

Вторая причина долголетия диктатуры — это терпение белорусского народа. Лукашенко запугал многих, превратив людей в рабов контрактной системы. Одно неосторожно брошенное слово может стоить человеку работы. С ним просто не продлят контракт. И это самый простой способ заставить людей бояться собственной тени и думать только о том, как бы не сболтнуть лишнего.

Студентов, которые еще не связаны цепями контрактной системы, заставляют бояться отчисления, выселения из общежития, лишения стипендии. Угрожая чем-нибудь из этого списка, их загоняют на досрочное голосование — кстати, наглый способ фальсификаций выборов. В законные выходные их гонят на массовые клоунады с участием Лукашенко и друга Уго для создания видимости счастливых народных масс. Вот так и получается, что Беларусь стала большой потемкинской деревней, где все держится на вранье, показухе и страхе. За свои убеждения человек может оказаться в тюрьме, как Николай Автухович.

Мои знакомые нередко говорят мне: ты все правильно делаешь, но ты нас пойми — у нас семьи, работа. Они хорошие знакомые, но не понимают, что невольно оскорбляют меня, забывая, что я тоже человек семейный. Моей жене, известной журналистке Ирине Халип, и нашему маленькому сыну угрожали убийством. У меня есть друзья — Дмитрий Бондаренко, Юрий Хащеватский, Михаил Маринич, Наталья Радина, Дмитрий Бородко, Виктор Ивашкевич, Евгений Афнагель и многие другие. Еще у меня был друг Олег Бебенин, который погиб накануне президентской кампании. Он был просто незаменим в нашей команде. Его смерть стала предметом циничных издевательств лукашенковского телевидения. Человеческое отношение к трагедии проявили только российские журналисты. Власти не делают ничего, чтобы расследовать гибель Олега. Ничего не делает режим, чтобы расследовать убийства журналистов Дмитрия Завадского, Вероники Черкасовой, Василя Гродникова. Мои друзья прошли тюрьмы, избиения, клевету БТ-шных пропагандистов, угрозы и запугивания. У них у всех тоже есть семьи. Но их не сломаешь. Они остаются верны принципам и борются за интересы народа. Все они сегодня в моей команде.

Хватит бояться. Пусть диктатор и его свита боятся нас.

Белорусская ситуация — не уникальна. Мы обычная европейская страна. В 1991 году мы обрели независимость, но в 1996 году потеряли свободу. Я много общаюсь с западными политиками, и некоторые спрашивают: может, белорусам нравится жить при диктатуре? Может, у вас какой-то климат особенный? Чушь! Поляки, венгры, чехи, словаки, восточные немцы ненавидели диктатуру, но уступали силе. Мы все помним венгерские события 1956 года, Пражскую весну 1968 года, акции протеста Солидарности в Польше. В 1989 году они все обрели свободу. Так же боролись и белорусские граждане. В Беларуси проходили многотысячные акции: "Чарнобыльскі Шлях", Марши Свободы, День Воли, марши протеста "За лучшую жизнь", Плошча. Белорусы противостояли диктатуре так же, как и все народы Восточной Европы. И у нас сегодня есть самый реальный шанс сделать свою страну не только независимой, но и свободной.

Белорусский народ, о долготерпении которого слагают легенды и рассказывают анекдоты, терпелив лишь до поры до времени. И в истории было много случаев, когда народ брал на себя ответственность за судьбу своей земли. Вспомните, именно в Беларуси было создано самое мощное партизанское движение во время войны. Так почему мы терпим эту кондовую тупую диктатуру столько лет?

Лукашенко называет нас оппозицией. Но оппозицией давно уже стал он сам и его окружение — те, кто живет в Дроздах. Это они в оппозиции к белорусскому народу. А мы — не оппозиция, мы живем не за высоким забором Дроздов, мы живем в своей стране, и мы здесь хозяева. Как говорит мой тесть Трофимыч, если в твой огород заберется чужая свинья, ты же не будешь создавать комиссию. Надо просто взять палку и выгнать ее из своего огорода.

Я вижу будущую Беларусь европейским государством, которое со временем обязательно станет составной частью единой Европы. Мы сможем ездить в Европу без виз. Я твердо обещаю, что это произойдет в ближайшее время после смены власти.

Главной своей задачей считаю улучшение жизни людей не в отдаленном будущем, а в кратчайшие сроки. Мы должны достичь среднеевропейских уровня и условий жизни через 7—8 лет.

В новой Беларуси будут уважать трудовое право граждан. У нас больше не будет контрактной системы. Обещаю, что указ

Народная Воля
http://www.nv-online.info
26—29 ЛІСТАПАДА 2010 г.

Уладзімір НЯКЛЯЕЎ

Я прыйшоў, каб вы перамаглі…

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.)

Лукашэнка заяўляе, што пераможа ён. Бо ён стварыў для беларусаў рай на зямлі. Такое жыццё, што лепшага й не трэба. Бо ўсё ў Беларусі стабільна. Гэта значыць, добра. Чаму ж, калі ўсё ў нас добра, стабільна, гэтак цэны растуць? Не павінны яны расці, калі ўсё стабільна. Але ж не паспелі трохі падняцца зарплаты, пенсіі, стыпендыі, як тут жа падскочылі цэны — і ўсё, што было дабаўлена пад выбары да пенсій і заробкаў, гэтыя цэны з'елі. Падаражалі прадукты харчавання, адзенне, абутак, квіткі на транспарт — усё. Каб нашы дзеці так раслі, як цэны растуць, дык бяды б мы не ведалі.

Дарэчы, пра дзяцей. Шмат іх у вас? Ну, у некага, можа, двое-трое. Але часцей па адным. А то й ніводнага — асабліва ў маладзейшых. І ў выніку ў нас памірае больш людзей, чым нараджаецца. За той час, які знаходзіцца пры ўладзе Лукашэнка, беларусаў паменела на паўмільёна. На абласны горад. Нацыя пад пагрозай вымірання — і гэта самая сур'ёзная праблема з усіх праблем. Але хіба вам пра яе кажуць? Не. Маўчаць. Бо як жа сказаць пра такое, калі ў нас усё добра?..

Вось такая стабільнасць. Колькасць беларусаў стабільна змяншаецца. Чаму? Мы хіба не ўмеем выракляць дзяцей? У гэтай справе няўмекі? І палякі ці літоўцы тут большыя майстры?

Калі без жартаў, дык справа, канешне, не ў гэтым. Каб стварылася сям'я, а тым больш, каб яна завяла дзяцей, ёй патрэбны свой дом, кватэра. Лукашэнка некалі абвясціў праграму пад назвай "Народнае жыллё" — і дзе яна падзелася? Дзе яно — жыллё народнае? Гэта значыць: даступнае. Хіба можна лічыць даступным, а значыць, народным, жыллё з коштам больш за 1000 долараў за квадратны метр? У той час калі затраты на яго, калі не закладваць у іх хабар для начальнікаў ды кантралёраў і так званыя "адкаты", удвая меншыя. Дык вось удвая менш яно і павінна каштаваць. Ва ўсякім разе, кошт квадратнага метра жылля не павінен перавышаць суму сярэднямесячнай зарплаты. І льготныя крэдыты на жыллё павінны быць даступнымі ўсім, а не толькі тым, хто мае доступ да ўлады. І калі да ўлады прыйдзе Някляеў, так і будзе. Па справядлівасці, а не па блаце. Бо Някляеў прыйдзе ва ўладу з праўдай. Так што галасуйце за Някляева.

І яшчэ па адной прычыне галасуйце за Някляева. Для таго каб вырашыць дэмаграфічную праблему, каб беларусы нараджалі больш і больш дзяцей і не прапалі, каб засталіся яны на белым свеце, кожная маці пры нараджэнні дзіцяці будзе атрымліваць мацярынскі капітал роўны 25 тысячам долараў, як яно робіцца ва Украіне і пры нараджэнні другога дзіцяці ў Расіі. Я абавязваюся гэта зрабіць, каб захаваць нацыю. Гэта не азначае, што гэтыя грошы будуць выдадзеныя ўсе і адразу, каб шчаслівы бацька аднойчы ўзяў ды іх прапіў. Яны будуць выдаткоўвацца паступова і менавіта на патрэбы дзіцяці — на ягонае здароўе, на яду і вопратку, на адукацыю. Дзяржава ў гэтым проста абавязаная сваім грамадзянам дапамагаць. Каб бацькі не баяліся, што народзяць дзіця — і не здолеюць яго падняць. Мы выведзем яго ў людзі разам. Так што галасуйце за Някляева.

Мы будзем думаць і клапаціцца не толькі пра тых, хто не мае жылля, але і пра тых, хто жыве сёння ў старых панэльных дамах, у так званых "хрушчоўках", а плаціць за іх, як за палацы. Усё жыццё з іх бралі грошы, якія павінны былі адкладвацца на капітальны рамонт, а рамонту як не было, так і няма. Дык куды, у чыю кішэню адкаліся тыя грошы?

Дзе падзеліся грошы, якія ўкладвалі людзі ў ашчадны банк за савецкім часам? Лукашэнка яшчэ 16 год таму, яшчэ перад першымі сваімі выбарамі абяцаў вам іх вярнуць. Ну і што: вярнуў? Не. Падмануў. А мы вернем. Калі не адразу ўсе, дык часткова. Ці кампенсуем паслугамі, таварамі. Тымі, якія некалі вы, збіраючы грошы, хацелі купіць. Так ці інакш, а тыя вашы даўнія ўклады да вас вернуцца. Калі вы прагаласуеце за перамены да лепшага, за новага прэзідэнта, за Някляева.

Думаць дзяржава будзе, канешне, не толькі пра дзяцей ды пра моладзь, але і пра пажылых. Пра пенсіянераў. Пра інвалідаў. Пра тых, хто не ў стане самастойна зарабіць на жыццё.

І тут зноў жа ўзнікае пытанне да Лукашэнкі, бо, калі ён кіраўнік дзяржавы, дык да каго яшчэ? Калі ўсё ў нас стабільна, гэта значыць добра, дык чаму ў пенсіянераў забралі льготы? І ў чарнобыльцаў чаму забралі? І ў воінаў-інтэрнацыяналістаў? Гэта што, ратуе эканоміку? Дык што ж тады ў нас за эканоміка такая, якая ўжо амаль 20 гадоў не можа забяспечыць прыстойны ўзровень жыцця людзей, якія не пашкадавалі для дзяржавы нічога — нават свайго здароўя? Ці так ужо любіць дзяржава сваіх грамадзян, як пра тое распавядае яе кіраўнік? Як вынікае не са слоў Лукашэнкі, а з ягоных дзеянняў, любіць ён не пенсіянераў і не студэнтаў, а толькі самога сябе — прэзідэнта.

Мы вернем тым пенсіянерам, якія не могуць працаваць, чарнобыльцам, інвалідам і воінам-інтэрнацыяналістам незаслужана аднятыя льготы. Больш за тое, дзяржава будзе выплачваць кампенсацыю дзецям вайны — за іх пакуты, за гора і слёзы ў гады ваеннага ліхалецця. Калі сплачваць гэты доўг пачала ўжо сваім дзецям вайны Украіна, дык павінны сплачваць і мы, бо дзіцячых слёз і пакут было ў нас не меней.

Хіба мы не можам гэтага зрабіць? Украінская эканоміка лепшая за нашу? Лукашэнка ж кажа, што не. Даводзіць, што наша найлепшая ва ўсім СНГ. У чым жа тады праблема? У тым, што Лукашэнка кажа няпраўду. А праўду кажа Някляеў. Так што галусайце за Някляева!

Жыццё — гэта развіццё. Чалавека, народа, грамадства, дзяржавы. Навукі. Эканомікі. Толькі ў развіцці яна, эканоміка, — падмурак, аснова дабрабыту. А яна ў нас апошнім часам упёрлася, як у сцяну, у так званую "стабільнасць", якая насамрэч — застой.

Людзі старэйшага пакалення добра памятаюць Савецкі Саюз, у якім таксама праслаўлялася стабільнасць. У выступах савецкіх кіраўнікоў, у лозунгах. А чым рэальна тая стабільнасць аказалася? Застоем. І абрушылася ў выніку ўсё савецка-застойнае. Спачатку эканоміка, пасля палітыка, ідэалогія, а потым і сама дзяржава. І дзе цяпер Савецкі Саюз? Стабільна знік. Хоць у яго былі і нафта, і газ, і ракеты, і чаго толькі ў яго ні было. Але не дапамагло нічога, бо эканоміка падпарадкоўвалася палітыцы, якая не магла вызваліць яе з ідэалагічных путаў. Кіраўнік савецкай краіны казаў: "Экономика должна быть экономной" — і жыццё не рухалася. Стаяла і пакрывалася плесняй, як балотная вада.

Гэтаксама і ў нас: усё падпарадкоўваецца палітыцы. Дакладней, таму, што прыдумае кіраўнік беларускай дзяржавы. А ён прыдумаў стабільнасць, якая насамрэч застой. Таму гэтаксама, як і ў Савецкім Саюзе, усё ў нас хутка, ужо ў наступным годзе, абваліцца. Спачатку эканоміка, пасля палітыка, ідэалогія, а потым і сама дзяржава. Калі вы гэтага не хочаце, галасуйце за Някляева. Гэта значыць — за развіццё.

Не можа адзін чалавек, як гэта робіць Лукашэнка, вырашаць усё за ўсіх. Калі сеяць, калі жаць, калі малаціць, каму і за колькі намалочанае прадаваць. Дарэчы, колькі разоў ён казаў, што падыме закупачныя цэны на сельгаспрадукцыю да таго ўзроўню, каб вытворчасць прадукцыі давала прыбытак, за які можна было б купіць сучасны камбайн, трактар? Абяцаў ураўнаважыць кошты на сельскагаспадарчую і прамысловую прадукцыю. І што, паважаныя сяляне, ураўнаважыў?.. Колькі вам трэба прадаць буракоў, мяса, малака, каб купіць сучасны трактар? Які ў параўнанні з буракамі каштуе столькі, нібы ён не жалезны, а залаты.

А ведаеце, чаму? Таму што Лукашэнка, як той бурак, чырвоны. Ягоная свядомасць застаецца савецкай. І ён ужо не здольны яе памяняць. Таму трэба мяняць яго самога. Так што галасуйце за Някляева.

Не трэба баяцца перамен. Вунь, у суседніх краінах колькі за апошні час памянялася міністраў, прэзідэнтаў! І што сталася кепскага? Нічога. Наадварот, тыя краіны з новымі людзьмі толькі набываюць дынаміку, энергію, рух. І развіваюцца так, што яшчэ трохі — і іх ужо будзе не дагнаць. Беларусь можа адстаць ад развітых краін не на гады, а назаўсёды. Такога нельга дапусціць, таму галасуйце за Някляева.

Я не хачу сказаць, што ўсё, што зрабіў Лукашэнка, — кепска. Ёсць і добрае. І тое добрае мы захаваем. Але таго недастаткова, каб захаваць Беларусь.

Каб захаваць Беларусь, трэба адмовіцца ад таго, што пагражае яе будучыні. Найперш, змяніць палітычную сістэму. Рэальна, а не на словах, раздзяліць галіны ўлады, якія ўсе — і выканаўчую, і заканадаўчую, і судовую — Лукашэнка падмяў, падпарадкаваў аднаму сабе. Хай скажа мне той, хто лічыць, што ўсё ў нас добра: калі ён раптам патрапіць у няміласць начальства, калі яго несправядліва абвінавацяць, калі ён захоча апраўдацца, дабіцца справядлівасці — дзе ён яе даб'ецца? У якім судзе? Ні ў якім. Няма ў Беларусі такога суда, які б адмяніў рашэнне начальніка. Хоць вялікага, хоць малога, хоць сталічнага, хоць раённага. Начальнік загадаў — і суддзя пасадзіў. І ўсе, і кожны з вас ведае, што гэта так, а не інакш. А яшчэ ўсіх нас павязалі кантрактай сістэмай, як тым жа судом. Ніхто не абараняе нашы правы — і толькі змушае да паслухмянасці, да пакоры. Рыпнешся — і сядзеш. Выступіш — і паляціш з работы. Што, не так? І там у нас пануе страх! І таму мы баімся нават тады, калі няма чаго баяцца! І хіба гэта нармальнае чалавечае жыццё? Ды нават за савецкім часам такога страху ў людзях не было, як цяпер яго нагналі.

Я, новы прэзідэнт Беларусі Уладзімір Някляеў, адмяню гэты страх. Кожны будзе вольны казаць тое, у чым перакананы, і так, як лічыць патрэбным, дзейнічаць. Правы чалавека будуць ахоўвацца законам непарушна, таму галасуйце за Някляева, які праўдзе такую палітычную рэформу, якая нават тэарэтычна не дазволіць вярнуцца да дыктатуры. Ніколі і нікому.

Што будзе палягаць у падмурку палітычнай рэформы? Будзе ўведзеная выбарнасць мясцовых начальнікаў, кіраўнікоў, суддзяў. Вы будзеце іх выбіраць, і яны будуць перад вамі адказваць за правату і няправату рашэнняў.

І прэзідэнт будзе адказваць перад вамі. І жыць ён будзе не па сваіх, прыдуманых указах і дэкрэтах, а па законах, якія будуць аднолькавымі для ўсіх і для прэзідэнта. Будзе менавіта так, а не інакш, таму выбірайце Някляева.

Палітычныя рэформы дадуць магчымасць развіваць эканоміку па тых законах, па якіх развіваецца яна ва ўсім свеце. Вы не будзеце чакаць, калі ўлада дасць вам з яе катла лыжку кашы. Таму, хто маўчыць, хто паслухмяны, — лыжку большую. Таму, хто з нечым не згодны, — меншую. А той, хто ўвогуле супраць яе, — нічога. У вас у кожнага будзе і свая лыжка, і свой кацёл, і свая каша ў ім.

Першым законам, які распрацуе парламент і падпіша прэзідэнт, будзе закон пра малы і сярэдні бізнес. Менавіта ён быў рухавіком эканомікі ва ўсіх краінах, якія выходзілі з савецкай сістэмы, — і прывёў да поспеху. Нам няма патрэбы вынаходзіць веласіпед, які ўжо даўно вынайдзены. Мы будзем скарыстоўваць досвед тых, хто ўжо рушыў дарогай развіцця паперадзе нас.

"Беларусы, багацейце!" — вось, што мы скажам беларусам. Бо багатая краіна — гэта перш за ўсё багаты чалавек. І дзяржава ўсяляк будзе дапамагаць вам багацець. Вы будзеце зарабляць столькі, колькі зможаце, а не столькі, колькі вам дазволяць. Таму, калі хочаце быць багатымі, галасуйце за Някляева.

Кажуць людзі: багацце не ў радасць, калі няма здароўя. І гэта праўда. Як і тое, што здароўе не купіш за грошы. А нам усё часцей прапануюць купіць здароўе. У тым ліку ў нібыта бясплатных паліклініках і бальніцах. Там і санітарцы што-небудзь дай, і медсястры падаруй, і доктару прынясі... Я ўжо не кажу пра лекі і кошты на іх. Зусім не танна стала каштаваць наша нібы бясплатнае здароўе, хіба не так? Ды яшчэ паспрабуй убіцца ў якую чаргу ў бальніцу ці паліклініку. І ўсё тлумачыцца тым, што на ахову здароўя не хапае грошай.

А чаму не хапае? Чаму на нешта іншае (напрыклад, на парады ды салюты) хапае, а на лямпачку ў калідоры паліклінікі — не?

Бо інтарэсы ў дзяржавы і яе кіраўніка іншыя. Вунь у Салігорску, горадзе шахцёраў, якія грошы свае зарабляюць сваім здароўем, каб патрапіць на прыём да доктара, трэба ў чарзе ў паліклініку стаяць з ночы. Дык пабудуйце для шахцёраў яшчэ адну лякарню, яны ж не толькі для Салігорска — для ўсёй краіны, для бюджэту грошы зарабляюць! Гэта зрабіць проста здаровы сэнс вымушае! А што зрабілі? Узялі тыя шахцёрскія грошы — і за іх пабудавалі лядовы палац.

Калі хочаце быць здаровымі, галасуйце за Някляева. Я вярну здаровы сэнс ва ўсё, што павінна рабіцца ў краіне. Ахова здароўя стане першачарговым абавязкам дзяржавы, а не другасным.

Ва ўсім і заўсёды новы прэзідэнт Уладзімір Някляеў будзе кіравацца мэтазгоднасцю. Я не буду стаяць на асфальце, у лыжы абуты. І не змушу салігорскіх шахцёраў бегаць па лёдзе з адбойнымі малаткамі.

Я не супраць лядовых палацаў, але ж не будаваць іх замест лякарняў. Нельга ж так адкрыта дэманстраваць: што хачу — тое і раблю! Хіба можна гэтак паводзіцца ў адносінах да людзей? Гэтак не паважаць нікога, апроч сябе самога?..

Калі хочаце, каб і ўлада вас, і вы саміх сябе паважалі, галасуйце за Някляева.

Увогуле, здаровы сэнс, павага да людзей і прыстойнасць паводзін — гэта асноўныя прынцыпы, якімі я ўсё жыццё кіруюся і якімі буду кіравацца, прымаючы тое ці іншае рашэнне. Гэта я вам гарантую. І гэтага дастаткова для таго, каб народ і ўлада прыйшлі да ладу.

Вось глядзіце: мяне называюць прарасійскім кандыдатам. Толькі за тое, што я, стаўшы прэзідэнтам, не збіраюся ў аднабаковым парадку перапыняць, разрываць усе дамоўленасці з Расіяй. Ні ў гуманітарнай сферы, ні ў эканамічнай. Перагледзець іх і адкінуць тыя, якія не працуюць, якія не патрэбныя ні Беларусі, ні Расіі, ці якія нявыгадныя — гэта можна і трэба зрабіць. Але ж спакойна, без гвалту ды істэрыкі. Тым больш што ты зусім яшчэ нядаўна, калі табе давалі расійскія дармавыя грошы, кляўся той Расіі ў любові і вернасці. І раптам, як толькі яна сказала, што дармавыя грошы скончыліся, разлюбіў яе, палюбіўшы Еўропу. За тры мільярды еўра, якія яна паабяцала заплаціць за любоў. Тут я ўжо не пытаюся пра прыстойнасць і павагу — толькі пра здаровы сэнс. Дзе ён і ў чым? Калі амаль уся наша прадукцыя ідзе на расійскі рынак, калі нашы вядучыя прадпрыемствы існуюць толькі праз супрацоўніцтва з прадпрыемствамі расійскімі, калі, урэшце, там мы зарабляем на хлеб надзённы.

Развіваць стасункі з Еўрасаюзам нам трэба, але ж не коштам гэткага рэзкага павароту ад Расіі. І калі мы нават збяромся некалі ўвайсці ў Еўрасаюз, дык і ў гэтым нам Расія можа быць саюзніцай: ёй неабходна гэтак жа пераводзіць эканоміку на новыя, высокія тэхналогіі, як і нам. І не вырашаць тры мільярды еўра праблем Беларусі, знешні доўг якой сёння 25 мільярдаў долараў. А вось перакрыць з новага года расійскі газ і пакінуць нас на зіму ў холадзе гэтыя тры мільярды могуць... Калі нават яны толькі паабяцаныя.

Каб не змерзнуць зімой, галасуйце за Някляева.

Да ўсяго, я перакананы, што Еўрасаюз, які за тры мільярды патрабуе ад Лукашэнкі дэмакратызацыі Беларусі, будзе ў чаканнях сваіх падмануты. Ніякай дэмакратызацыі не будзе, бо яна — самая вялікая небяспека для Лукашэнкі. Пры дэмакратыі, пазбаўлены магчымасці трымаць Беларусь у страху і пакоры, ён страціць уладу. На гэта ён не пойдзе, таму, сапсаваўшы адносіны з Расіяй, не дамовіцца і з Еўропай. Ніякімі хітрыкамі. І застанемся мы з ім у нашай "стабільнасці", у гэтым балоце, і ўжо ніхто, каб нас з яго выцягнуць, нам рукі не падасць.

Калі хочаце, каб вам падавалі руку і на Захадзе, і на Усходзе, галасуйце за Някляева, якога гатовыя падтрымаць і Еўропа, і Расія.

Дарагія беларусы! Я гатовы ўзяць на сябе адказнасць за будучыню, гатовы стаць прэзідэнтам Беларусі. Я ўпэўнены, што з маім досведам і магчымасцямі я здольны вырашыць тыя няпростыя праблемы, якія стаяць перад намі. І вы, аддаўшы за мяне 200.000 подпісаў, пацвердзілі маю ўпэўненасць. Вялікі дзякуй за гэта ўсім і кожнаму!

Але перамагчы на выбарах можна з дапамогай мільёнаў людзей. Дык дапамажыце мне перамагчы! Дапамажыце зрабіць так, каб вызначалі ўсё ў нашым жыцці прыстойнасць, павага, здаровы сэнс. Перамога для мяне выключана, калі яна здабытая падманам, хітрыкамі, подласцю, здрадай…

Перамагаць — дык толькі мужнасцю. Як гэта зрабіла пакаленне майго бацькі-франтавіка Пракопа Някляева.

Перамагаць — дык з верай у высокую ідэю. Як верыў мой дзед Ясь Магер, што як ёсць святая троіца ў небе, так і на зямлі. Ёсць тое, чаму нельга здрадзіць, чым нельга паступіцца. І ў чалавеку — гэта Бог, гонар, Айчына.

Айчына наша — Беларусь — найпрыгожая і найлепшая. Бо наша. Людзі разумныя і моцныя. Гаспадары. Дык галасуйце, гаспадары, калі вы разумныя, за Уладзіміра Някляева, за новага прэзідэнта. За лепшую будучыню.

Заўтра заўсёды лепшае, чым сёння. Так павінна быць — і так стане.

Я прыйшоў у палітыку, каб разам з Вамі зрабіць тое, што мы не можам зрабіць паасобку.

Я прыйшоў, каб вы перамаглі.

Мы ляжым снапамі на таках,
Нас малоціць кожны, хто ў руках
Мае цэп! І так ва ўсе вякі...
І яшчэ пытаюць землякі:
Што табе, паэту, да палітыкі?
Як пытанне — так адказ наўпрост:
Я прыйшоў, каб вы ўдыхнулі волі,
Каб без страху ўсталі ў поўны рост
І на ток не леглі ўжо ніколі!
Каб у родным краі валадарылі
Бог на небе, праўда на зямлі,
Каб збылося ўсё, пра што вы марылі!..
Я прыйшоў, каб вы перамаглі!

СКАНДАЛ

Николая Козлова наконец опросили...

ГУВД Мингорисполкома провело, наконец, проверку по факту фальсификации результатов досрочного голосования на выборах в парламент в 2008 году на столичном участке №463, о котором более месяца назад сообщила "Народная Воля".

Майор милиции Максим Зинченко, проводивший проверку, от комментариев отказывается.

19 октября в "Народной Воле" были опубликованы сенсационные свидетельствования подполковника милиции Николая Козлова о том, как на выборах в парламент в 2008 году фальсифицировались результаты досрочного голосования на столичном участке №463 Старовиленского округа №105. Сотрудник милиции высокого ранга видел, как члены избирательной комиссии вбрасывали бюллетени в урны после того, как участок был закрыт, а урны опечатаны. О нарушениях подполковник Козлов доложил своему руководству, но обещанного официального разбирательства по данному факту проведено не было.

Когда признания Николая Козлова были опубликованы, председатель Объединенной гражданской партии Анатолий Лебедько, баллотировавшийся в депутаты по данному избирательному округу, обратился с заявлением в Генеральную прокуратуру с требованием *"привлечения организаторов и исполнителей фальсификаций итогов голосования к уголовной ответственности"*. Но в прокуратуре почему-то посчитали, что достаточно провести проверку по данному факту, и поручили это... МВД. По сути тем, кто два года назад покрывал данные фальсификации.

Однако время шло, а проверку, судя по всему, проводить никто не торопился. Только на прошлой неделе для беседы в ГУВД Мингорисполкома по телефону был приглашен Николай Козлов.

— *Опрос проводил майор Максим Зинченко,* — поделился своими впечатлениями Николай Козлов. — *Беседовал он подчеркнуто вежливо, записывал все, что я говорил. Интересовался, состоял ли я в ОГП, когда познакомился с Анатолием Лебедько. Беседа длилась больше часа.*

Помимо того, что я подтвердил: "То, что опубликовано в "Народной Воле", правда", — я назвал фамилии некоторых членов комиссии — председателя Алевтины Гладкой и заместителя Алексея Пятницы. Также назвал и фамилию своего начальника — майора милиции Максима Грищенко, которому по телефону докладывал о том, что на участке происходят фальсификации.

Но выяснилось, что Максим Зинченко является сегодня подчиненным Максима Грищенко. Думаю, что этот факт красноречиво говорит об "объективности" проводимой проверки.

К слову, мы попытались узнать, как проходила проверка. Были ли приглашены в ГУВД для беседы Алевтина Гладкая, Алексей Пятница. Но от комментариев сотрудник ГУВД Максим Зинченко отказался.

— Проверка завершена, заявителю даны ответы, все остальное вы можете узнать в пресс-службе ГУВД, — не сказал, а отчеканил Максим Леонидович.

Однако руководитель пресс-службы ГУВД Александр Ластовский был искренне удивлен таким ответом коллеги и заявил, что ему ничего не известно о материалах проверки. Заявитель — председатель ОГП Анатолий Лебедько — тоже в недоумении.

— *Во-первых, о результатах проверки мне ничего не известно, никаких корреспонденций ни из ГУВД Мингорисполкома, ни из МВД я не получал,* — возмущен Анатолий Лебедько. — *Во-вторых, мне не понятно, как можно рассматривать материал, не поговорив с заявителем. А меня в ГУВД никто не приглашал. Но, учитывая, что Николая Козлова опрашивал подчиненный Грищенко, есть все основания предполагать, что будет дана очередная отписка. Но я не собираюсь спускать на тормозах это дело. Я буду снова писать заявление на имя генерального прокурора Григория Василевича, требовать, чтобы этим делом занималась прокуратура. К тому же недавно на встрече членов ОГП с международными наблюдателями ОБСЕ была озвучена эта ситуация. И посол Герт Аренс, который руководит миссией, обещал поднять этот вопрос на встрече с председателем ЦИК Лидией Ермошиной.*

Мария ЭЙСМОНТ.

И мы победим

об отмене контрактной системы будет одним из первых, который я подпишу.

Конечно, нужно возродить профсоюзы, которые при нынешней власти превратились в один из инструментов надзора. В новой Беларуси профсоюзы будут выполнять свою нормальную задачу — защищать трудовые права граждан.

Мы уберем лукашенковскую идеологию из всех школьных и университетских программ. Эти предметы служат инструментом насилия над личностью. Стране нужны патриоты и граждане, а не послушные рабы.

Студенты должны почувствовать, что они — будущее страны, что о них заботятся, не шантажируют местами в общежитии, не делят по принципу "член БРСМ или неблагонадежный" и не распределяют принудительно.

Пенсионеры должны быть уверены, что их пенсии будут реальными деньгами, а не фантиками, которые пропадают после избирательных кампаний из-за роста цен или девальвации. Приходя в поликлиники, они не должны, как сегодня, опасаться того, что им выпишут не нужное лекарство, которое поможет, а самое дешевое, которое можно купить на их пенсию.

Служба в армии станет настоящей школой для молодого мужчины, а не бесплатным трудом на подсобных работах.

Детские сады должны видеть каждого ребенка и заботиться о нем, а не обращаться с детьми как с какой-то статистической массой. Дошкольные педагоги смогут наконец внедрять собственные авторские программы и разработки. Творческий подход к дошкольному образованию — это нормально для свободной страны.

Медицинское обслуживание будет направлено на профилактику, предупреждение заболеваний и создание человеческих условий для лечения и ухода за больными, будь то в городе или в сельской местности.

С чернобыльской проблематики должен быть снят запрет и информационная блокада. Должны быть восстановлены социальные гарантии и льготы всем лицам, пострадавшим от Чернобыля. (Эти положения просил меня включить в свою программу член-корреспондент АН Иван Николаевич Никитченко, который трагически погиб 20 ноября.)

Мы сделаем страну комфортной для жизни людей с ограниченными возможностями. Об этом меня просят почти на каждой встрече с избирателями. В разных странах в аэропортах я вижу таких людей, которые путешествуют по всему миру и знают, что для них в нормальных странах имеются все условия. А у нас даже пандусов нет для инвалидных колясок.

Предприниматели получат возможность зарабатывать, их не будут душить налогами, проверками, придирками. Относиться к ним будут как к самым трудолюбивым и передовым членам общества, а не как ко "вшивым блохам". Само собой, скандальный указ №760, лишивший многих предпринимателей возможности нормально работать, будет отменен.

Я преклоняюсь перед жителями села, которые так много работают и так мало получают. Нам просто необходима реформа сельского хозяйства, чтобы наши продукты, так же как продукты крестьян Польши, Литвы, вышли на рынки Европы и Америки.

Будет ли это сложно? Вероятно. Но это будут трудности не выживания, а роста, движения к нормальной жизни, в которой слова "зажиточность" и "собственность" перестанут означать что-то нехорошее и станут нормой.

Мне стыдно за хамство Лукашенко, за то, как он тыкает своим подчиненным и публично их унижает. Никогда не было в Беларуси таких руководителей. Даже в сложные советские времена у нас был воспитанный и уважающий людей Петр Миронович Машеров, о котором белорусы вспоминают с теплотой.

А сегодня стыдно смотреть, как седовласые генералы вынуждены тянуться во фрунт перед маленьким мальчиком, одетым в потешную форму, только потому, что так захотел его папа-диктатор.

Я обращаюсь к представителям милиции и армии. Уже с первого января мы можем стать гражданами правового демократического государства, где отношение к людям в погонах будет уважительным и где их не будут науськивать на своих же граждан. Просто надо исполнять законы.

Иногда за границей разговоришься с таксистом, скажешь ему, что ты из Беларуси, и таксист непременно произносит "Лукашенко крейзи" и крутит пальцем у виска.

Даже привычным к бесчувственности и хамству высших руководителей людям пришлось краснеть после общепольской трагедии в небе над Катынью, когда погибла практически вся элита страны. Белорусы плакали и шли к польским посольству и консульствам, чтобы выразить свои соболезнования. Только режим делал вид, что ничего не произошло. Это касалось Польши. Но еще большую бесчувственность режим продемонстрировал после недавней трагедии в Пинске, где заживо сгорели люди.

Я действительно хочу, чтобы Беларусь стала европейской страной, где пренебрежительное отношение к людям влечет за собой немедленную отставку чиновника, допустившего такое отношение. И я знаю, как сделать Беларусь европейской. Нет у нас ни потребности, ни нужды конфликтовать с соседями. Нет сегодня проблемы выбора между Россией и Европой. Беларусь будет двигаться в Европу, сохраняя прочные отношения стратегического партнерства с Россией и укрепляя отношения с Украиной. В 1990-е годы я участвовал в международных переговорах по обычным и ядерным вооружениям. Скажу вам, что тогда с нашим мнением считались и Россия, и Европа, и США. Мы учитывали их интересы, отстаивали свои национальные интересы и заключали договоренности, которые действуют до сих пор. Партнерами диктатора сегодня являются Иран и Венесуэла. Лукашенко пытается убедить нас, что возить нефть из Венесуэлы дешевле, чем покупать ее в России. Это очень напоминает глупый проект по переброске северных рек в Советском Союзе.

Демократические кандидаты уже представили вам несколько программ реформ. В стране много экономистов-профессионалов. Некоторые белорусы работают топ-менеджерами в крупнейших мировых компаниях и готовы после начала перемен вернуться в страну. У меня уже есть список правительства, в который входят как известные деятели демократического движения, так и действующие чиновники. Есть программа трансформаций, подготовленная совместно с известным белорусским экономистом Леонидом Злотниковым. В своем следующем выступлении 1 декабря я остановлюсь на ней более подробно.

Программы чрезвычайно важны, но главное сегодня все же не программы, а победа над диктатурой. Чтобы начать нормально жить, нам необходимо поменять эту власть.

Каждый день пребывания Лукашенко во власти — это экономический кошмар для страны. За последние три года суммарный внешний долг страны вырос до 25 миллиардов долларов. При этом золотовалютный запас в пять раз меньше.

Хамские выпады в адрес руководства России привели к тому, что президент Медведев заявил: Россия будет относиться к Лукашенко так же, как в свое время к бывшему президенту Украины Ющенко. Если Лукашенко чудом удержится у власти, то цены на нефть и газ для нашей страны станут неподъемными.

В страну, где правит диктатор, инвестиции не идут. Такой стране могут дать только кредиты под очень большие проценты, а отдавать их придется простому народу.

Голосуя за нового президента, вы спасаете страну от краха.

В связи с этим хочу обратиться к белорусским бизнесменам. Вы знаете поговорку, что в нормальных странах политика является продолжением бизнеса. Поддержите сегодня меня и других демократических кандидатов — на этих выборах кандидаты имеют право создавать свои избирательные фонды — и я обещаю, что уже в Новом году вы сможете заниматься своим делом свободно и цивилизованно.

Поверьте в свои силы. Поддержите стремление народа к свободе!

Хочу обратиться к государственным служащим. Я хорошо понимаю сложности вашей работы. Я сам отдал госслужбе более двадцати лет. Я знаю, что вы хотите работать на нормальное государство. Во время избирательной кампании не нарушайте законы и не препятствуйте людям свободно сделать свой выбор. Профессионалы будут нужны и новой власти, но сегодня свой выбор надо сделать и вам. У нас одна страна, и ее надо спасти.

На встрече с избирателями в Барановичах ко мне подошла женщина и сказала:

— Все обещают, а что вы мне пообещаете?

— А что вы хотите?

— Я хочу мужа!

— Это самое простое. Приходите 19 декабря в 8 часов вечера на Площадь в Минске. Там будут лучшие мужчины Беларуси, смелые и сильные.

Во всем мире принято после закрытия избирательных участков вместе ожидать подведения итогов выборов и приветствовать победу своего кандидата.

Я знаю, что в Беларуси самые мужественные в мире мужчины и самые красивые женщины.

История делается сегодня. Историю делаем мы, и вместе мы победим!

Открытое письмо

Господин Президент!

Прошу Вас: остановите беззаконие, остановите произвол и насилие, которые захлестнули нашу страну.

Срастание коррумпированной исполнительной власти с надзорными инстанциями и органами правосудия несет людям большие страдания.

В жернова произвола и беззакония попала и моя семья. Рассказываю все по порядку.

До 2000 года мы проживали в доме площадью 208,6 кв.метра. После падения на крышу дома дерева и расширения семьи я получил согласование в администрации района на реконструкцию жилища. После этого площадь дома составила 305,7 кв.метра. С тех пор и по сегодняшний день администрация района и горисполком разрешенную реконструкцию не утверждают то ли по причине полнейшего незнания законодательства, то ли потому, что мы не сошлись на размере спонсорской помощи администрации по принципу "из рук в руки". Это одна причина. Вторая: когда я был на приеме у Михаила Яковлевича Павлова, у него за столом сидел глава администрации района, и на вопросы председателя горисполкома я, как всегда, отвечал честно и откровенно. Получив ответ на один из вопросов, Михаил Яковлевич указал пальцем в сторону главы администрации и сказал: "Завтра положите на стол объяснительную". Не знаю, что к чему, связано ли это с моей информацией или нет, но через неделю в администрации района одно место заместителя оказалось свободным. После этого случая отношение ко мне руководства исполнительных органов стало настолько "теплым", что ни один законодательный акт, подписанный Вами, господин Президент, на меня не распространяется, как будто я поражен в политических правах. Несмотря на наличие согласования на реконструкцию, я вдруг стал самовольщиком. Вижу, нет смысла бить в хомут: считаете самовольщиком — считайте, но действуйте дальше по закону. Выполнил дополнительные условия, поставленные председателем горисполкома, но снова отказ. Спрашиваю у тогдашнего зампредгорисполкома Н.Ладутько: почему вы не исполняете Указ Президента Республики Беларусь от 16.03.2006 г. №152 в части утверждения самовольных строений, которым предусмотрен даже отвод земельных участков, ранее не принадлежащих застройщику? Молчит. Почему не выполняете постановление Совета министров от 31.12.2006 г. №1805 и от 27.12.2007 г. №1802, принятых во исполнение Указа Президента Республики Беларусь от 6.09.2007 г. №402 также в части узаконивания самовольных реконструкций? Опять молчит. Задаю конкретный вопрос: почему горисполком не выполняет ни один законодательный акт главы государства? "Ладно, оставляйте, идите в администрацию района, я подпишу письмо". Письмо в район приходит, но теперь в позу становится глава администрации района: "Не буду изменять свое ранее принятое решение, пусть горисполком отменяет его. Он имеет на это право". И волокита продолжается уже не один год. Доходит до большой беды, а может, даже до трагедии.

У меня изымают дом площадью 305,7 кв.метра, в котором проживаю я с женой и двое сыновей с семьями. Всего 9 человек, из которых двое, согласно постановлению Министерства здравоохранения, имеют льготу на 15 квадратных метров. Подумать только: на три семьи выделяются трехкомнатная квартира площадью 93,7 кв.метра и двухкомнатная площадью 62 кв.метра. Объясняю Н.Ладутько, главе администрации района, В.Сукало, множество раз С.Сидорскому, В.Макею, Г.Василевичу, что если согласиться с предложением, то при любых вариантах расселения семей на одного человека приходится от 10,3 до 11,7 кв.метра и что внуки (в любой из квартир) должны проживать или с родителями, или с бабушкой и дедушкой в одной комнате. Прошу чиновников прочесть Указ Президента Республики Беларусь от 29.11.2005 г. №565, п.51, которым запрещается обеспечение жилплощадью, если получается менее 15 метров на проживающего, не говоря о том, что действие данного Указа распространяется на отношения, связанные со сносом государственного жилищного фонда, а мой вопрос находится в сфере ЖК ст.104, ч.2, и способ компенсации определяет собственник.

Объясняю, что навязываемый способ компенсации меня не устраивает не по причине моей капризности, а в связи со сложившимися семейными обстоятельствами, которые изложены в материалах судебных дел и в обращении к Вам, господин Президент, от 27.01.2010 года.

Если исходить из вышесказанного, то, Александр Григорьевич, такого бездушия я от ваших чиновников не ожидал. Если исходить из принципиальной позиции и существовавшего на тот период законодательства, то получается сплошное игнорирование руководством города и судами законодательных актов. Принятое горисполкомом решение о сносе моего дома от 12.07.2007 года №1567 не соответствовало не только ЖК Республики Беларусь, но и Кодексу Республики Беларусь "О земле" в редакции от 20.10.2006 года, а также постановлению Совета министров от 30.03.2007 г. №407. В соответствии с этими законодательными актами горисполком не только проигнорировал их предназначение, но даже не сообщил заявителю о принятии или отклонении выбранного им вида компенсации. Замечу, Н.Ладутько на вопрос, почему проигнорировали законодательные и нормативные акты президента и правительства, ничего не ответил.

С июня 2008 года я обошел десятки кабинетов — от районной администрации до Верховного Суда и Генеральной прокуратуры. Кабинетный 10—15-минутный вопрос безрезультатно решается почти три года. В законодательной и нормативно-правовой базе все четко и ясно прописано. Но почти полтора десятка посещений Верховного Суда, лично его председателя В.Сукало и шести его заместителей не позволили решить вопрос в рамках существующего законодательства. На повторном приеме 6.09.2010 года мне пришлось с председателем Верховного Суда торговаться как на базаре. Я его прошу принять решение в соответствии с законодательством, а он мне: "Нет, не могу". И только где-то на пятый раз вроде согласился, но на деле оказалось, что он просто-напросто затягивает время. Подтверждением этому служит то, что поданные мною надзорные жалобы 12.09.2010 года (одна в четвертый раз, а вторая — в третий) по состоянию на 18 октября не то что не были рассмотрены, а даже не были истребованы из суда Московского района г.Минска.

Александр Григорьевич, в прошлом году Вы, посещая микрорайон "Юго-Запад", на вопрос корреспондента о том, как быть с теми гражданами, которые протестуют против сноса их домов в связи с продлением первой линии метрополитена, ответили так: мол, надо дать людям то, что они просят. Сказано было хорошо, но чиновники пропустили ваши слова мимо ушей. После того, как я побывал на приеме у М.Павлова и изложил ему факты, компрометирующие некоторых чиновников, события стали развиваться самым печальным для меня и моей семьи образом. Как только Павлов был госпитализирован, Н.Ладутько его решение отменяет. Отменяет и собственное решение от 18.11.2009 года, а позже перечеркивает и решение своего зама. Несмотря на то, что ранее на оба предложенных варианта я был согласен, теперь об этом никто и говорить не хочет. Наплевать им на права, которыми наделила меня и всех членов моей семьи Конституция!

Господин Президент! Защищаясь от произвола столичных номенклатурщиков, я обращался в Ваш адрес трижды. Обращался также к председателю Совета министров С.Сидорскому, главе Администарции президента В.Макею, Генеральному прокурору Г.Василевичу, председателю Верховного Суда В.Сукало и председателю Комитета государственного контроля З.Ломатю не менее трех десятков раз. Ни один из них не принял мер по восстановлению законности в рамках существующего законодательства и своей компетенции.

Ничем иным, как истязанием меня и членов моей семьи, я не могу назвать принятие антиконституционного и беззаконного решения о принудительном выселении нас и признании прав на квартиры, не отвечающие как по санитарным нормам, так и по обустройству, качеству, стоимости и так далее. Кто ответит за предоставление судам лживой информации исполнительными органами власти, повлекшее принятие не соответствующих законодательству решений? Что я еще должен был уступить чиновникам города, положившим глаз на мою собственность? Ведь за изымаемый дом площадью 305,7 кв.метра предлагал покупку дома площадью 217 кв.метров. Проигнорировали. Согласен был на компенсацию за дом повышенной комфортности из расчета по 1164 доллара США за кв.метр — не получил положительного ответа. В то время как, знаю, деревянный дом обыкновенных потребительских качеств был оценен властями из расчета по 1583 доллара США за кв.метр, а такой же из силикатного кирпича — по 1637 у.е.

Обращаясь к С.Сидорскому, В.Макею и В.Сукало, я информировал их, что для отдельных лиц горисполком находит и земельные участки, и подрядчиков для строительства домов вместо сносимых, утверждаются не только самовольные реконструкции, но и целые построенные самовольно дома, а то, как разбазаривается госжилфонд, вообще ни в какие рамки не вписывается. Что, только над моей семьей можно издеваться?

Господин Президент! Чтобы убедиться, что я и члены моей семьи ничего незаконного для себя не просят, что мы имеем право на справедливое решение нашей проблемы, создайте, пожалуйста, независимую комиссию. Я специально обращаюсь к Вам через газету, надеясь, что Вы сами прочтете это открытое письмо и восстановите законность и справедливость.

Алексей ВОСКОБОВИЧ,
пенсионер,
заслуженный
тренер БССР.

На выходных чакаюцца снег і мароз

У Беларусь нарэшце прыходзіць сапраўдная зіма.

Як распавяла галоўны сіноптык Белгідраметцэнтра **Вольга Фядотава**, на выхадных выпадзе снег: у пятніцу — на паўночнай частцы краіны, у суботу месцамі, а ў нядзелю — у паўднёвых раёнах Беларусі. На асобных участках дарог чакаецца галалёдзіца.

Тэмпература паветра будзе паніжацца.

У пятніцу чакаецца ад 3 градусаў марозу да 3 цяпла. У суботу ўначы — -2..-8, удзень ад -6 да +1 градуса. У нядзелю на працягу сутак -1.. -8 градусаў марозу.

"Паводле папярэдніх разлікаў, на пачатку наступнага тыдня надвор'е ў нашай краіне пачне пагаршаць паўднёвы цыклон. Пры гэтым чакаюцца снегапады, месцамі магчымыя завеі. Пры тэмпературы паветра ўначы ад -3 да -10, у асноўным. Толькі ў панядзелак уначы да -11..-15", — паведаміла Вольга Фядотава.

Генеральная пракуратура заступілася за работнікаў «ЛеГранда»

За парушэнні заканадаўства аб працы ў частцы парадку і тэрмінаў выплаты заработнай платы і канчатковага разліку са звольненымі работнікамі генеральны дырэктар прыватнага унітарнага прадпрыемства "ЛеГранд" прыцягнуты да адміністрацыйнай адказнасці, яму давялося выплаціць 280 тысяч рублёў. Пра гэта БелаПАН паведамілі ў Генеральнай пракуратуры.

Праведзеная на прадпрыемстве пракурорская праверка паказала, што з 1 студзеня па 10 лістапада 2010 года з прадпрыемства звольнена 68 работнікаў. На момант праверкі запазычанасць перад 25 звольненымі склала амаль 99 млн рублёў. Пры гэтым некаторым работнікам выплаты, якія належаць ад наймальніка пры звальненні, у парушэнне Працоўнага кодэкса не зроблены ў дзень звальнення.

Акрамя таго, па стане на 11 лістапада ў прыватнага прадпрыемства была запазычанасць перад работнікамі па заработнай плаце за жнівень і верасень больш за 151 млн рублёў.

Пасля ўмяшання органаў пракуратуры ўся запазычанасць была пагашана на працягу тыдня.

Смерць у лесе

Дзевятнаццацігадовы раней судзімы жыхар вёскі Дубровіца Хойніцкага раёна адвёз на скутары ў лес 23-гадовую аднавяскоўку і пакінуў яе там. Дзяўчына, якая знаходзілася ў стане алкагольнага ап'янення, памерла ад агульнага пераахаладжэння арганізма, паведамілі БелаПАН у праваахоўных органах.

У дачыненні да падазронага была распачата справа на падставе арт.159 УК. Устаноўлена, што малады чалавек "з уласнай ініцыятывы і са згоды дзяўчыны-аднавяскоўкі" вывез яе на скутары ў лясны масіў.

Разумеючы, што дзяўчына знаходзіцца ў стане алкагольнага ап'янення, ён пакінуў яе ў лесе. Яна не здолела самастойна знайсці дарогу і памерла ад пераахаладжэння.

СКАНДАЛ

Как я рожей не вышла...

Этот материал планировалось посвятить выступлению солиста оперной студии Амстердама Анатолия Сивко в программе "Незабываемый вечер Belcanto". Но, к сожалению, "Народная Воля" не может осветить это событие. И вот почему...

Ничто не предвещало беды. Обычное объявление о пресс-конференции, обычный звонок в Национальный пресс-центр, который занимался аккредитацией. Все формальности улажены, меня без лишних вопросов записали в число журналистов, которые могут задать вопрос одному из участников пресс-конференции — художественному руководителю Президентского оркестра Республики Беларусь **Виктору Бабарикину** или главному дирижеру **Херардо Эстрада** из Венесуэлы. Оставалось только прийти на встречу. Вот тут-то и начались совершенно неожиданные проблемы.

Дворец Республики — одно из главных зданий в столице. Как бы стратегический объект. Наверное, именно поэтому на всех служебных выходах есть блокпосты. Не просто тривиальный столик консьержа, а полномасштабные, оборудованные пропускные пункты с компьютерами, турникетами и несколькими охранниками. Чтобы попасть в коридоры Дворца, нужно либо предъявить пропуск, либо дождаться тех, кто сможет вас забрать. Таких желающих попасть в храм искусства очень много. Во-первых, из-за того, что Дворец Республики — очень крупное заведение, в котором одновременно решаются сотни вопросов. Что-то привозят, где-то надо расписаться, приехали гости, уезжают музыканты... Во-вторых, в здании располагается несколько офисов разнообразных фирм. Через нужный мне служебный вход №1 в здания попадают клиенты риэлтерской фирмы, девушки, которые занимаются в клубе шейпинга, и многие другие. Журналистам же, которые пришли на пресс-конференцию, пришлось ждать, когда за ними придет хоть кто-то.

Как оказалось, в списке, который вручили охраннику, были вписаны только два представителя СМИ — телевидения и интернет-сайта. Все остальные журналисты, а их собралось не меньше восьми человек, с удивлением узнали, что их имен в заветном листочке нет. Проблема решалась просто. Дама-организатор собственноручно добавляла в список всех, кто изъявил желание попасть на пресс-конференцию. Почти... Как только девушка услышала название "Народная Воля", ее лицо утратило благостное выражение.

"К сожалению, я не могу вас пропустить, — обратилась ко мне дамочка голосом, в котором не было ни капли упомянутого сожаления. — *Руководство распорядилось, чтобы "Народную Волю" не пропустили"*.

Вот тут и настало время мне удивляться. На логичный вопрос, чем я хуже коллег из других СМИ, мадемуазель не смогла сказать ничего внятного. Походило на то, что она не ожидала, что кто-то будет требовать разъяснений. Девушке явно не хотелось говорить, поэтому она начала рассыпаться в обещаниях дать объяснения позже. Когда?

"Ну... вечером, наверное", — был пространный ответ.

Аргументация незатейливая — это решение начальства, она тут ни при чем и связать меня с начальством леди тоже не может. И вообще — сейчас начинается пресс-конференция, она должна убегать. Назвать свою фамилию ведущий редактор Президентского оркестра Республики Беларусь категорически отказалась.

Коллеги из государственных СМИ проходили за проходную с потупленными глазами. Было очевидно, что людям неловко, с некоторыми из коллег я знакома, и нам в очередной раз напомнили про двойные стандарты, про "честные" и "нечестные" СМИ.

Что ж, не оставалось ничего другого, как ждать, когда таинственная незнакомка снизойдет до разговора. А пока она пропадала в коридорах Дворца, у меня было время на раздумья.

Ошибки быть не могло — в Национальном пресс-центре подтвердили, что мое имя есть в списках аккредитованных. Что еще нужно? Согласно закону "О печати и других СМИ", аккредитация — *"подтверждение права журналиста освещать мероприятия"*.

С этим логичным аргументом вроде должны согласиться все. Контраргументы могли быть только нелогичными. Например, какие-то особенные условия — модельная внешность, отсутствие вредных привычек, арийские корни... В моей сумочке лежало репортерское удостоверение государственного образца, у меня есть диплом университета с "диагнозом" — журналист. Почему я не могу реализовать свое право и попасть на пресс-конференцию? Неужели кто-то в руководстве Дворца Республики испугался, что своими неудобными вопросами я испорчу настроение гостю из дружественной нам Венесуэлы? Тем более что в начале месяца я, как и многие мои коллеги, была здесь же, во Дворце Республики, на открытии фестиваля "Лістапад", а с господином Бабарикиным не единожды беседовала. И все без эксцессов.

Через двадцать минут ожидания несчастная леди вновь предстала передо мной. Она явно не знала, что мне пообещать и как отвязаться от моих назойливых вопросов о том, почему же я, выражаясь простым языком, рожей не вышла, чтобы попасть на рядовую пресс-конференцию.

"Лично к вам нет никаких претензий, — лепетала Екатерина, которая представилась ведущим редактором президентского оркестра. — *Позвоните нам и мы все объясним. Если не хотите звонить, то подождите меня, и я выясню все вопросы"*.

Мою надежду на ответы развеяла все та же дамочка-организатор, которая изменилась в лице, когда через 30 минут снова увидела меня у входа. Девушка с кислой улыбкой снова пообещала вернуться и все выяснить. Я так ее и не дождалась, несколько раз она пробегала по ту сторону пропускного турникета с напускным безразличием на лице.

Звонок на следующий день ничего нового не дал.

"Я не могу вам сообщить ничего, кроме того, что вы уже знаете, — заявила все та же Екатерина. — *Решение принималось в администрации Дворца Республики"*.

В администрации Дворца Республики, куда мы позвонили, посоветовали написать официальный запрос, после которого, возможно, "Народной Воле" и объяснят, почему их журналист даже с аккредитацией не может попасть во Дворец Республики.

...Передо мною извинились. Правда, это были охранники, которые взирали на происходящее со стороны. Им было стыдно за действия работников Дворца...

Стоит отметить, что вышестоящей инстанцией Дворца Республики является Управление делами Президента Республики Беларусь.

Мария МАЛЕВИЧ.

P.S. Просьба считать этот материал официальным запросом руководству Дворца Республики (директору государственного учреждения "Дворец Республики" Петру Андреевичу Волкову) и Управления делами Президента (Управляющему делами Президента Республики Беларусь Николаю Николаевичу Корбуту).

Надеемся получить вразумительный ответ на четко поставленный вопрос: почему журналиста "Народной Воли" не пустили на рядовую, не политическую пресс-конференцию во Дворец Республики?

ТОЧКИ НАД «І»

Михаил БАТУРА, ректор Белорусского государственного университета информатики и радиоэлектроники:

«Выбор, за кого голосовать, каждый должен сделать сам...»

На днях в интернете многие сайты растиражировали скандальную информацию о том, что ректор Белорусского государственного университета информатики и радиоэлектроники якобы приказал студентам досрочно проголосовать за действующего главу государства.

Со ссылкой на пресс-службу гражданской кампании "Европейская Беларусь" сообщалось, что это произошло на общем собрании университета: "В своем выступлении ректор Батура Михаил Павлович заявил, что все студенты университета проголосуют досрочно за Александра Лукашенко. В ответ на возмущение студентов Батура заявил, что в случае неподчинения последуют повальные исключения".

"Народная Воля" сделала звонок доктору технических наук, профессору, академику Международной академии наук высшей школы Михаилу Батуре.

— Я охотно расскажу, как все было, — *сразу согласился Михаил Павлович.* — К счастью, я уже могу об этом говорить спокойно.

Во-первых, это было не общее собрание университета, а моя традиционная встреча со студенческим активом, на которой присутствовали старосты групп, потоков, старосты этажей в общежитии и т. д. Мы всегда встречаемся, обсуждаем какие-то проблемы. Последняя встреча была очень теплой, мне в конце студенты даже цветы преподнесли...

До собрания с активом обычно проходит сбор вопросов, ответы на которые студенты хотели бы услышать от меня. Причем часть вопросов мне передают заранее — чтобы была возможность подготовиться и ответить предметно. Например, если у меня спрашивают, когда будет отремонтирован спортивный комплекс, я должен вызвать начальника соответствующей службы, все уточнить и быть готовым к обстоятельному ответу.

А часть вопросов мне задают экспромтом. Так вот среди вопросов, подготовленных заранее, был такой: *"Ваше отношение к досрочному голосованию? За кого вы посоветовали бы голосовать?"* Я, безусловно, не мог его обойти, потому что привык отвечать, когда спрашивают. Сказал, что не вижу ничего противозаконного в том, что у нас в стране существует досрочное голосование — это не противоречит действующему законодательству. И если у кого-то не получается проголосовать в день выборов, 19 декабря, то, конечно, нужно проголосовать раньше. А когда и за кого голосовать — каждый, естественно, решает сам. В конце добавил, что мне хотелось бы, чтобы участие в голосовании приняли все студенты БГУИР без исключения. Потому что студенты нашего вуза — это элита молодежи. И завтра именно они будут определять и строить будущее Беларуси и, возможно, будут даже управлять страной. Вот об этом я говорил.

— Значит, голосовать за Александра Лукашенко не призывали?

— Я сказал так: с учетом сделанного за последние годы в государстве, динамичного развития университета я советовал бы поддержать действующего главу государства, но выбор, за кого голосовать, каждый, естественно, должен сделать сам. Это был очень спокойный разговор. А то, что изложено в интернете...

— Там написано, что вы пригрозили массовыми исключениями за неправильный выбор...

— Это вопиющая, бессовестная ложь! И лично я порекомендовал бы должностному лицу, заявившему подобное, срочно обратиться к психиатру...

Мне столько звонков было после того, как та недостоверная информация появилась в интернете... Знакомые говорили: мол, знаем тебя как человека уравновешенного и политкорректного, а тут такое... Не скрою: у меня внутри была просто буря эмоций. Тем более столько резких отзывов на некоторых сайтах было под заметкой...

Я очень переживал. А потом мне позвонил один опытный человек и высказал такую точку зрения: а какой цели достигли люди, разместившие ту заметку в интернете? На собрании актива присутствовало около 170 человек, которые точно знают, как все происходило на самом деле и что интернетовская заметка — циничная ложь. *"Да, вы переживаете, но люди, разместившие информацию в интернете, навсегда потеряли доверие вашей студенческой молодежи",* — сказал мой собеседник.

Для меня эта позиция оказалась немного неожиданной. Но я успокоился и сегодня уже активно работаю...

Понимаете, не бывает так, чтобы из 15.700 студентов и около 3000 преподавателей и сотрудников университета все в один голос сказали: мол, у нас такой хороший, добрый и справедливый ректор. Такого просто не может быть! Я почти ежедневно принимаю решения, которые какой-то части очень нравятся, а остальным, может быть, и не совсем удобны. Я все это прекрасно понимаю. Кому-то, видимо, нужно было, чтобы информация об этой встрече появилась именно под таким соусом...

Марина КОКТЫШ.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
26—29 ЛІСТАПАДА 2010 г.

БЕЗ РЭТУШЫ

Выбары? Ды іх няма!

З усіх рупараў толькі і чуеш: выбары, выбары... Якія выбары? Ды іх няма, як і не было раней. І тое, што акрамя Лукашэнкі зарэгістравалі яшчэ 9 кандыдатаў — гэта зусім не паказчык дэмакратыі. Хутчэй — паказчык паказухі па сцэнарыі Адміністрацыі прэзідэнта. Ужо немагчыма было "вярхам" адмоўчвацца на патрабаванні ЕС і палітычных партый аб унясенні змен у выбарчае заканадаўства, дык кінулі костку: "міласціва" не сталі перашкаджаць збору подпісаў за вылучэнне кандыдатамі шматлікіх прэтэндэнтаў і зарэгістравалі практычна ўсіх. Глядзі, Еўропа, глядзі, Амерыка, глядзі, Расія — вось вам узор сапраўднай дэмакратыі па-лукашэнкаўску! Урэшце — і ваўкі сытыя, і козы цэлыя...

Ды не, не ўсё так гладка выходзіць, як намалявалі ўлады. У людзей жа ёсць вочы. А перад імі на тэлеэкране, па радыё (да апошняга часу, калі далі дазіраваныя выступы іншым) — адзін, толькі адзін кандыдат — А.Лукашэнка. Ён вяшчае, расхвальвае дасягненні за сваё 16-гадовае сядзенне на троне. І зноў, як у 1994-м, абяцае, абяцае, абяцае, не забываючыся прыніжаць (гэта яшчэ мякка сказана) сваіх апанентаў. Ён выступае паўсюль і ледзь не штодзённа. На яго працуюць усе дзяржаўныя сродкі масавай інфармацыі.

І спадарыня Ярмошына ў гэтым ніякіх парушэнняў не бачыць. Затое ўмудраецца, нават абвяшчаючы ў радыёвыступе вынікі рэгістрацыі, не назваць імёны зарэгістраваных: маўляў, ведаеце аднаго — ведайце толькі яго і далей. Астатнія ж патэнцыяльныя шукальнікі прэзідэнцкага статусу нават упамінання не варты. Затое за імі пільна сочаць і папярэджваюць аб недапушчэнні парушэнняў заканадаўства. Вось такія яны, "роўныя ўмовы" для ўсіх кандыдатаў. Усіх, акрамя аднаго.

Выбарчыя камісіі ў нашым раёне і паўсюдна сфарміраваны практычна без удзелу прадстаўнікоў палітычных партый і грамадскіх аб'яднанняў. Прабачце — удакладняю: ва ўсіх камісіях ёсць прадстаўнікі ад "Белай Русі", БРСМ і дзяржаўных прафсаюзаў, а для астатніх не хапіла месца? Не знайшлося сродкаў у ЦВК і на празрыстыя скрыні для галасавання. І датэрміновае галасаванне засталося ў тым выглядзе, якое дае шырокую магчымасць для фальсіфікацый.

Дык ці ёсць шанцы ў кагонебудзь з прэтэндэнтаў перамагчы 19 снежня таго аднаго, у руках якога сканцэнтраваны магутны адміністрацыйны рэсурс?

Я кажу ўпэўнена — няма. Тым болей — лічу: сярод дзявяткі іншых прэтэндэнтаў ёсць, на жаль, і выпадковыя асобы, у якіх адсутнічае неабходны жыццёвы вопыт для таго, каб рабіць заяўку на вышэйшую пасаду ў краіне. У гэтую гульню пад назвай "прэзідэнцкія выбары" іх прывялі празмерныя асабістыя амбіцыі, няўменне мысліць катэгорыямі рэальнасці. Удзел дзеля ўдзелу наўрад ці ўздыме іх палітычную вагу. Затое паспрыяе легітымізацыі лукашэнкаўскай улады, якая на тое і робіць стаўку ў гэтай гульні.

Не, я ні ў якім разе не хачу сцвярджаць, што ў нашай краіне няма на сённяшні дзень сапраўды прыстойных, годных асоб, вартых прэтэндаваць на пасаду прэзідэнта, якія б змаглі з карысцю для народа і дзяржавы замяніць таго, хто лічыць сябе незаменным. Яны ёсць, але, валодаючы глыбокім аналітычным розумам і пачуццём адказнасці за кожны свой крок, па гэтай прычыне і застаюцца па-за гульнёй...

Фелікс ШКІРМАНКОЎ, ветэран Вялікай Айчыннай вайны.

г.Слаўгарад.

З ПІСЬМА

Дзе «Вожык», і «Крокодил»

Яшчэ 5 гадоў таму я магла свабодна выказаць свае думкі пра ўсё, што хвалюе, у мясцовых газетах.

Цяпер — барані Божа!

Рэдактары баяцца ўлад.

Дык якая ж гэта свабода і дэмакратыя?

Нават пры савецкай уладзе былі папулярнымі часопісы "Вожык", "Крокодил". А ў школах — "Калючка".

Дзе ўсё гэта? Няўжо зусім не патрэбна крытыка і сатыра?

Жадаю перамен!

Валянціна ПАЖЫЛОВА, жыхарка г.Светлагорска.

РЕБРОМ!

Жизнь в потемках

Скоро А.Лукашенко созывает Всебелорусское народное собрание, где заранее подобранные люди в один голос будут славить "вождя" и благодарить его за "процветание" нашей жизни. А я скажу: народным этот форум назвать нельзя, скорее — это собрание уполномоченных по типу колхозного, когда от бригад, ферм, других служб делегировались "активисты" на сход, где дружно поднимали руки за все, что скажет председатель.

Я знаю, что говорю. 40 лучших лет своей жизни отдал сельскому хозяйству: начинал с бригадира, 16 лет председательствовал в колхозе. Ничего, кроме болезней, за это время не нажил. Но и сейчас, став инвалидом-пенсионером, не теряю интереса к тому, что происходит вокруг, как живут люди в деревнях нашего района.

Возьму только Заречье, где сам живу. Что мы здесь видим? Наступили холода, а более ста семей не имеют воды. Их коллективное письмо к руководству Смолевичского райисполкома ничего не изменило, его председатель А.Рулькевич никаких мер не принял. Более того, по его указанию было отключено все уличное освещение, и люди вынуждены пробираться в темноте, как призраки, в том числе и родители с малышами-детсадовцами. Хороши стандарты цивилизации в районе! Ведь наша деревня — не единственная, где они установлены.

Кстати, о самых маленьких сельчанах. Когда-то в Заречье было детское кафе, оно пользовалось популярностью у населения. Теперь там, вблизи детского сада, — ресторан, клиенты которого не всегда подают пример достойного поведения детям. А их у нас около полутораста...

У взрослых же проблем выше головы. Медицинских, например. Попробуй-ка поправить зрение, если во всем районе нет офтальмолога, а у большинства стариков беда с глазами. Или такая проблема, касающаяся буквально всех: у нас нет общества защиты прав потребителя, а что это значит, сами знаете.

Колет глаза и то, как некоторые руководители используют служебный транспорт в личных целях. В частности, директор Смолевичской бройлерной фабрики гоняет машину из Минска, где живет, и назад за 70 километров. Посчитайте, в какую копеечку это влетает госказне, которую наполняет народ своим трудом? А тем временем у инвалида I группы, ветерана этой птицефабрики Г.Хурсевич отключили в сарайчике свет, и она, вдобавок ко всему, сломала руку... А это уже — стандарт агрогородка, коим является поселок Октябрьский той же птицефабрики.

Из подобных "мелочей", на которые не обращает внимания местное начальство, и складывается наша жизнь. И вряд ли эти житейские "мелочи" окажутся в поле зрения Всебелорусского народного собрания, куда делегирован и наш председатель исполкома А.Рулькевич. Не хочу ничего плохого сказать о других делегатах — верю, среди них есть отличные труженики и управленцы. Но вот наш "посланец"-назначенец выглядит в глазах многих жителей района не лучшим образом.

Боюсь, что и лучшие на том собрании будут покорно поднимать руки за "высочайшие" решения, где, конечно же, все будет красиво и радостно, но не все будет стыковаться с нашей реальностью, нередко похожей на потемки.

Геннадий ШУКАН, ветеран труда.

д.Заречье Смолевичского района.

ПАЗІЦЫЯ

19 снежня я пацісну руку Саннікаву

Мая маладосць прайшла ў часы татальнага дэфіцыту. У 1979 годзе — за год да абяцанага канчатковага будаўніцтва камунізму — дэфіцытам было ўсё. У прадуктовых крамах — пустыя паліцы, а ўсё неабходнае, пачынаючы ад туалетнай паперы да ботаў, даставалася па блату. Для таго каб зрабіць провады ў армію, трэба было ехаць за прадуктамі ў Друскінінкай (Літва). Дарэчы, тыдзень таму мне пашчасціла зноў пабываць у Друскеніках, у аквапарку. Гэта неба і зямля ў параўнанні з Гродзенскім лядовым палацам.

І ўсё ж і ў Беларусі сёння застаўся толькі адзін дэфіцыт — дэфіцыт інфармацыі. Хоць мы і слухаем радыё, глядзім тэлевізар, чытаем газеты, але атрымаць інфармацыю — праўдзівую (!) — немагчыма.

Праўдзівая — гэта такая, якая адлюстроўвае стан і настрой людзей. Якую я бачу паўсюль: на працы, у транспарце, на вуліцах кожны дзень.

Жыву я недалёка ад польскай мяжы. І калі гляджу польскія навіны, адразу заўважаю кантраст. На кожную падзею ў іх даецца некалькі ацэнак, часта процілеглых, супярэчлівых. А што ў нас?

Інтэрнэтам я не ўмею, на жаль, карыстацца, таму адзінай крыніцай інфармацыі для мяне з'яўляецца газета "Народная Воля". З артыкуламі, надрукаванымі ў ёй, я магу пагаджацца ці не, але толькі тут прадстаўлены розныя думкі.

А цяпер успомнім, што менш за месяц засталося да выбараў прэзідэнта — выбараў без выбару. Не трэба быць Настрадамусам, празарліўцам, каб ужо сёння прадставіць сабе, як яны пройдуць.

Нехта з мудрацоў сказаў: "Як ты ні рабі, а будзе так, як быць павінна". 19 снежня ў Беларусі ўсе будзе рабіцца так, як не павінна рабіцца. На нашым выбарчым участку (у вёсцы ж нельга ўтрымаць таямніц) ужо даведзена лічба галасоў, якая будзе пададзена ў Цэнтрвыбаркам па кожным кандыдаце. Не сумняваюся, што ўсе сілавыя структуры ўжо зараз прыводзяцца ў стан павышанай гатоўнасці, каб абараніць гэтыя прапісаныя і прыдуманыя ў высокіх кабінетах лічбы.

Хутчэй за ўсё нічога мы не зменім, і адбудзецца так, як запланавана зверху. Але ўсё гэта толькі таму, што ў Мінску 19 снежня збярэцца разам столькі людзей, колькі павінна сабрацца ў Гродне, Баранавічах, Маладзечне і астатніх буйных гарадах, але значна меншых за сталіцу. Для мяне зразумела, што толькі калі людзі будуць актыўна пратэставаць супраць падману, калі іх збярэцца не адна сотня тысяч — тады ні адзін афіцэр не аддасць загад жорстка збіваць сваіх суайчыннікаў.

Шкада, вельмі шкада, што сёння мы губляем шанс змяніць наша жыццё. Я чытаў артыкулы Саннікава, Някляева, Раманчука, Пазьняка... Усё правільна. Але без рэальнай падтрымкі людзей самі яны са сваімі камандамі проста не здолеюць нешта зрабіць.

Няважна хто — Някляеў, Саннікаў ці Раманчук — набярэ больш галасоў. (На мой погляд, будзе ў іх недзе аднолькава.) І я лічу, што толькі разам, утрох, яны могуць перамагчы, могуць вывесці краіну з крызісу.

Упэўнены, што калі яны аб'ядноюцца, спадарыні Ярмошынай будзе значна цяжэй агучыць зараней падрыхтаваныя лічбы.

Я падпісваўся за вылучэнне кандыдатам у прэзідэнты Андрэя Саннікава і буду за яго галасаваць. 16 гадоў таму галасаваў за Пазьняка, але сёння з ім не пагаджаюся. 19 снежня я маю цвёрды намер быць у Мінску і пацісную руку свайму кандыдату.

Пётр СКРАМБЛЕВІЧ, вёска Каробчыцы Гродзенскага раёна.

ПЫТАННЕ—АДКАЗ

Кандыдат у прэзідэнты Андрэй Саннікаў — палітычны аглядальнік «Народнай Волі»

Кандыдатам на пасаду прэзідэнта Рэспублікі Беларусь зарэгістраваны Андрэй Алегавіч Саннікаў, палітычныя каментары якога з'явіліся апошнім часам на старонках "Народнай Волі".

Скажыце, калі ласка, ён уладкаваўся на работу ў рэдакцыю газеты "Народная Воля" толькі напярэдадні выбараў ці значна раней? Магчыма, выконваў іншыя абавязкі, а палітычным аглядальнікам стаў нядаўна...

Сяргей КАРАЛЬЧУК, выбаршчык.

Паважары спадар Каральчук!

Андрэй Алегавіч Саннікаў, якога днямі Цэнтральная выбарчая камісія зарэгістравала адным з кандыдатаў у прэзідэнты, напісаў заяву з просьбай залічыць яго ў штат рэдакцыі газеты "Народная Воля" 20 верасня 2010 года. Менавіта з гэтага дня ён з'яўляецца палітычным аглядальнікам выдання. З некаторымі яго каментарыямі Вы ўжо змаглі пазнаёміцца. Паколькі А.Саннікаў — прафесійны дыпламат, то, спадзяёмся, яго нататкі знойдуць водгук у шырокай чытацкай аўдыторыі.

ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО

Тогда этот форум был бы мини-референдумом

Уважаемый господин Президент!

В газетах и по телевидению много говорится о проведении 6—7 декабря очередного Всебелорусского народного собрания. К сожалению, на нем соберутся лишь те люди, которых коллективы отобрали с разрешения Ваших администраций. Таким образом, там не будут представлены взгляды и мнения всего народа.

Если Вы действительно хотели, чтобы эта встреча была с представителями всего народа, то это нужно было сделать так, как это делается при исследовании общественного мнения. Делается так называемая случайная выборка двух тысяч человек, задаются им конкретные вопросы, чтобы они ответили. Ошибок будет не более 2—3 процентов.

Для создания такой случайной выборки, представляющей всех граждан страны, стоило бы выбрать три четырехзначных номера, например, 2398, 3765 и 6732. У кого номера паспортов заканчиваются на эти числа, будут приглашены на встречу с Вами во Дворец Республики.

Тогда этот форум рассматривался бы как мини-референдум, и с его резолюциями считались бы все граждане Беларуси и государства мира как с настоящим мнением народа.

С уважением —

Александр "Граф" Прушинский.

Минск.

ОТКРЫТЫМ ТЕКСТОМ

Зенон Пазьняк был прав

В свое время З.Пазьняк говорил, что обеспечение Беларуси только российскими нефтью и газом не позволит нашей стране иметь экономическую независимость от России. Он предвидел, что решение этой задачи в большей степени зависит от наличия нефтепроводов, связывающих черноморские порты с балтийскими, проходящими через территорию Беларуси. За это он подвергался жесткой критике, гонениям, оскорблениям, обвинялся в разжигании конфликта с Россией и, в конце концов, был изгнан из страны.

Пришло время, подтвердившее правоту З.Пазьняка. Заокеанская нефть из черноморских и балтийских портов перевозится железнодорожным транспортом, во что это обходится, понятно всякому.

Нынешнему руководству надо иметь мужество признать свои ошибки, которые дорого обходятся нашей стране, и извиниться перед З.Пазьняком за свою недальновидность.

Александр Эдуардович ВАРАКСА, пенсионер.

Минск.

З НАТУРЫ

Кукіш у кішэні

Лукашэнкаўскія ідэолагі з раніцы да вечара трубяць нам пра павышэнне заробкаў, пенсій, стыпендый і іншых выплат. Але які сэнс ад гэтых павышэнняў, калі яны амаль адразу "з'ядаюцца" ростам цэн і павышэннем тарыфаў. Ды і як еўрапейская краіна можа ганарыцца сярэдняй пенсіяй крыху большай за 600 тысяч рублёў? На гэтыя грошы нельга ПРАЖЫЦЬ, на іх можна ПРАІСНАВАЦЬ, не памерці з голаду, перабіваючыся з чорнага хлеба на абястлушчаны кефір і гародніну.

Дзе ж пры такім раскладзе нашым пенсіянерам марыць пра турыстычныя вояжы не тое што ў Еўропу, а нават у Расію ці Украіну?! Ім часам не хапае грошай, каб дабрацца да абласнога шпіталя на абследаванне.

А пра абяцаныя міфічныя заробкі ў 500 долараў у правінцыі і не чулі. Большасць працаўнікоў атрымлівае па 500—600 тысяч рублёў, і каб не пакласці зубы на паліцу, абрабляе свае "соткі" і пры гэтым зацята маўчыць, трымаючы, як заўсёды, кукіш у кішэні.

Дзяніс РАБЯНОК, грамадскі актывіст з Калінкавічаў.

АКТУАЛЬНО

Ученые еще не определили, как повлияла чернобыльская трагедия на здоровье белорусов

В эти дни в Минске проходит научно-практическая конференция "Экология человека в постчернобыльский период". Медики, экологи, педагоги обсуждают, что сделано в стране по преодолению последствий чернобыльской катастрофы и на что следует обратить внимание.

Но уже первые выступления, которые прозвучали с трибуны, настораживают: учеными не найдены ответы на многие вопросы, главный из которых — как сказалось и будет сказываться в дальнейшем радиационное облучение на здоровье белорусов, потому что от радиации мы не избавились до сих пор.

— Японские медики доказали, что через 40 лет после бомбардировки Хиросимы и Нагасаки наблюдался пик заболеваемости злокачественными опухолями, — заявил бывший директор Института радиационной медицины, профессор **Алексей Океанов**. — Но там было однократное облучение. Чернобыльская трагедия — это облучение пролонгированное, длительное, оно в небольших дозах постоянно воздействует на организм человека. Таким образом, какими будут последствия этой катастрофы, мы не знаем. А интерес к проблеме, к сожалению, потихонечку ослабевает.

Профессор Алексей Океанов констатирует: выводам о воздействии радиации, которыми располагают белорусские ученые сегодня, нельзя доверять безоговорочно.

— Во-первых, основополагающая система для правильных оценок и правильных выводов — это организация сбора и верификация данных. К сожалению, у нас эта верификация данных основывается в основном на статистике, — говорит ученый. — А статистика не является самым лучшим показателем для изучения. Например, кто знает сегодня, какие дозы получило население и те люди, которые работали на ликвидации аварии? Ведь всем известно, что очень часто один дозиметр использовался на всю группу, что скрывались данные о тех дозах, которые превышали допустимые нормы. Информацию о дозах нельзя назвать достоверной.

Кроме того, подчеркивает Алексей Океанов, "самый печальный и главный фактор, который мешает нам разобраться в ситуации воздействия малых доз радиации на организм человека, — латентный период заболеваний".

— Он очень длительный для развития, в первую очередь, злокачественных новообразований, — подчеркивает ученый. — За исключением лейкозов и рака щитовидной железы, он составляет 20 и более лет. А знаменитый доклад, подготовленный под эгидой МАГАТЭ, из которого следует, что Чернобыль практически не повлиял на здоровье людей, а если и повлиял, то незначительно, был сделан через 17 лет после трагедии, когда эти эффекты не были проявлены в полной мере.

Сегодня в перечень заболеваний, которые белорусский Минздрав соотносит с возможным воздействием чернобыльской катастрофы, включено 19 пунктов.

— В основном это злокачественные новообразования, включая лейкозы, лучевую катаракту, и больше ничего практически мы не видим, — отмечает Алексей Океанов. — Тем не менее многочисленные исследования наших врачей и международных экспертов показывают, что есть ряд других заболеваний, которые могут быть связаны с радиационным облучением, в том числе гипертоническая болезнь, сердечно—сосудистые патологии, сахарный диабет, узловой зоб.

Кроме того, напоминает ученый, в Беларуси не учитывается медицинское облучение. А ведь оно дополняет чернобыльское.

— Если за счет естественного фона белорусы получают дозу 1 мзв/год, за счет родона — 2 мзв/год, то за счет медицинского облучения — 1,4 мзв/год, — подчеркивает Алексей Океанов. — Следовательно, есть группы людей, которые получают за счет медицинских источников большие дозы облучения. При профилактических медицинских мероприятиях доза, как записано в инструкции, не должна превышать 1 милизиверта, ее можно превысить только в случае эпидемий по спецраспоряжению Минздрава. Однако на практике это не всегда соблюдается.

И наконец, убежден ученый, необходимо учитывать не только внешнее облучение, но и внутреннее, которое получают люди при потреблении зараженных радионуклидами продуктов.

— Из Национального доклада распределения радионуклидов в почве следует, что если в первые годы после аварии залегание цезия и стронция в почве составляло всего несколько сантиметров, то через 20 лет их уровень уже составил более 31—35 сантиметров, — подчеркивает Алексей Океанов. — И все наши программы по реабилитации территории привели к тому, что мы поднимаем радионуклиды вверх.

— Сегодня перед нами стоит огромное количество вопросов, — делает вывод Алексей Океанов.

Стоит напомнить, что в результате чернобыльской катастрофы в атмосферу было выброшено в 300 раз больше радиоактивных веществ, чем во время бомбардировки Хиросимы. Более 70% этих веществ осели на территории Беларуси. Радиацией заражено примерно 25% от общей площади сельхозугодий и лесов нашей страны.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Фікусы і пальмы засланяюць істотнае

Дзяржаўныя СМІ актыўна паведамляюць пра тое, што зараз паўсюдна праходзяць трэнінгі для членаў выбарчых камісій, на якіх адпрацоўваецца, як яны павінны паводзіць сябе ў той ці іншай сітуацыі. Ці сапраўды ЦВК даў загад на нейкую сур'ёзную дэмакратызацыю выбарчага працэсу?

Мая Чарнавус, г.Мінск.

Эксперт кампаніі "Праваабаронцы за свабодныя выбары" Валянцін Стэфановіч, прааналізаваўшы тэкст пастановы Цэнтральнай камісіі "Аб правядзенні трэнінгу для сябраў участковых камісій па выбарах прэзідэнта Рэспублікі Беларусь у 2010 годзе", якой зацверджаны прыкладны сцэнарый трэнінгу, аптымізму не выказвае.

— Некаторыя сітуацыі, прапісаныя ў сцэнарыі трэнінгу, з'яўляюцца адказам на прапановы і заўвагі ЦВК з боку незалежных назіральнікаў і палітычных суб'ектаў, — адзначае праваабаронца. — Напрыклад, на апошнія прапановы ЦВК ад кампаніі "За справядлівыя выбары" — наконт магчымасці распісацца назіральніку на паперцы, якой заклеена шчыліна ў скрыні для датэрміновага галасавання, а таксама аб магчымасці прысутнічаць на ўчастку ўначы — адказам з'яўляецца пазначаная ў пастанове "Сітуацыя 5". "Як павінен адрэагаваць на такія прапановы старшыня камісіі?" — ставіцца пытанне перад сябрамі УВК. І тут жа падаецца "правільны адказ", што, "подпісы на паперцы ставяць старшыня ці намеснік старшыні і сябра камісіі", а "ахова памяшкання для галасавання... ускладаецца на супрацоўніка міліцыі".

Аднак некаторыя "правільныя адказы" скіраваныя на задавальненне намераў і просьбаў назіральнікаў. Яскравы прыклад — опус ЦВК "пра фікусы і пальмы", выкладзены ў "Сітуацыі 6". Не палянуемся працытаваць: "Камісія намагалася стварыць святочную абстаноўку ў памяшканні для галасавання, яскрава і маляўніча аформіла інфармацыйны стэнд, скрыні для галасавання, падабрала прыгожую мэблю, упрыгожыла інтэр'ер фікусамі і пакаёвымі пальмамі. Назіральнік папрасіў старшыню адсунуць фікусы і пальмы ўбок, паколькі яны перашкаджаюць яму назіраць за працэсам галасавання, засланяюць скрыню для галасавання".

— Вельмі важная задача для ўчастковых камісій ставіцца ў "Сітуацыі 6", — іранічна заўважае Валянцін Стэфановіч. — Мы заўсёды казалі пра тое, што назіральнікаў на выбарчых участках адсаджваюць вельмі далёка ад сталоў, і яны сядзяць за фікусамі і пальмамі. Таму, я так разумею, Цэнтральная камісія вырашыла гэты недахоп выправіць.

Ужо без іроніі праваабаронца выказвае занепакоенасць тым, што ў частцы пра падлік галасоў і ўстанаўленне вынікаў галасавання ЦВК ніякім чынам не прапісала спосаб падліку галасоў.

— Хаця Лідзія Ярмошына неаднаразова казала, што кожная камісія сама вырашае, якім чынам яна будзе праводзіць падлік галасоў, мы тут бачым, што камісіям не прапаноўваецца вызначыць гэты спосаб, г.зн. правесці пасяджэнне, вырашыць, якім чынам яны гэта будуць рабіць. Проста напісана, што старшыня камісіі абвяшчае пра заканчэнне галасавання і камісія прыступае да падліку галасоў. Як яна гэта будзе рабіць — не сказана. І мне не зразумела, як сябры ўчастковых выбаркамаў будуць лічыць галасы. Калі як заўсёды — супольна і адначасова кожны свой стос — то мы зноў, на жаль, не зможам убачыць працэдуры падліку галасоў, — перасцерагае Валянцін Стэфановіч.

Праваабаронцы шматразова заяўлялі пра вельмі істотны недахоп выбарчага заканадаўства — працэдура падліку галасоў не прапісана ні ў Метадычных рэкамендацыях, ні ў пастановах ЦВК, ні ў Выбарчым кодэксе Рэспублікі Беларусь.

ХОЧУ СКАЗАТЬ!

Почему я не пойду голосовать

О реформировании избирательного законодательства вроде бы сказано немало. Но воз и ныне там: за 16 лет никаких реформ. Главный избирательный документ — бюллетень — является фактически легко подделываемой бумажкой без дубликата, без учетного порядкового номера, который легко может себе оставить избиратель. Вот и возникает у меня вопрос: как можно избирателю контролировать учет своего голоса? Сколько напечатано бюллетеней, сколько испорчено, сколько осталось неиспользованными? Учетных номеров, дубликатов нет, а значит, нет и возможности контроля. А где отсутствует контроль и учет —-присутствует обман. Поэтому для себя я решил: отказываться от участия в выборах до тех пор, пока не изменится избирательная система.

Ю.ГОЛОВНЕВ.

г.Мозырь.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
26—29 ЛІСТАПАДА 2010 г.

Уладзімір КАРАТКЕВІЧ:

«Не для сябе, а для маёй роднай краіны, для Беларусі»

Такім бачыў сэнс свайго жыцця і творчасці пісьменнік, які стаўся легендай і класікам яшчэ пры жыцці.

Сёння Уладзіміру Сямёнавічу Караткевічу было б 80 год. Ён пакінуў гэтую зямлю, якую так любіў і за якую хварэў сэрцам, 26 год таму, а яшчэ і сёння мог бы быць сярод нас...

Ён і ёсць! Быў, ёсць і будзе. Каб пераканацца ў тым, варта толькі ўзяць у рукі любую яго кніжку, любы твор: не адарвацца! І хай сабе чарадзей прыгожага беларускага пісьменства не меў афіцыйнага ганаровага звання, у вачах і душы народа ён быў і застаецца сапраўды народным, блізкім сваёй усёпаглынальнай любоўю да Радзімы, захапленнем яе гераічнай гісторыяй, цудоўнымі людзьмі, непаўторнай прыгажосцю.

Уладзімір Сямёнавіч, усведамляючы сваё прызначэнне, быў тым не менш надзвычай сціплым чалавекам. Мужна сустракаў стрэлы зайздроснікаў і нядобразычліўцаў, іранічна-ўсмешліва ставіўся да слоў ухвалы, пераводзіў іх на жарт. Ніякіх катурнаў, ганарыстасці, пыхлівай велічы іншых "геніяў". Ён быў геніем сапраўдным — геніем Свабоды і Дабра.

Постаць Уладзіміра Караткевіча годна і прыгожа высіцца ў шэрагу найвыдатных, найлепшых сыноў Бацькаўшчыны, якія спаўна спраўдзілі свой доўг перад ёю.

Слова — самому Караткевічу.

Пачытаем, паразмаўляем з ім, наталімся і прычасцімся ...

Уладзімір КАРАТКЕВІЧ

(З ЖЫЦЦЯПІСУ)

Дарога, якую прайшоў

Я ўраджэнец той часткі Беларусі, якая ляжыць на Дняпры. Люблю беларускае Палессе, і казачна мяккую Навагрудчыну, і адзіную ў свеце Белавежу, і суровую прыгажосць паўночнага азёрнага краю. Іх нельга аддзяліць ад мяне, але ў Прыдняпроўі мне неяк больш прытульна.

На Украіне берагі Дняпра нагія, а тут яны ўсе ў лясах, курганах, у вёсках на ўзгорках, у садах, у забытых гарадзішчах, густа ўкрытых шыпшынаю і чортапалохам, у запушчаных парках.

Калі раніцаю плывеш на чаўне праз рачны туман і бачыш след за галавою выдры, што пераплывае раку, або ўсплёск бабра — адчуванне шчасця, адзінства з гэтай зямлёй і любоў да яе перапаўняюць цябе.

Продкі мае таксама ўсе адсюль. Гісторыю маю можна было б пачаць з таго, што роўна сто год таму назад мая зямля была ахоплена паўстаннем. Гарэла ўсё: фальваркі, вёскі, цэрквы, нівы. Адна бітва адбылася на поўнач ад Рагачова. Паўстанцаў разбілі, камандзіра іхняга расстралялі ў Рагачове. Ён быў мне сваяк з боку маці і яе радні. І такіх было многа. Гэтую ж гісторыю я апісаў у пралогу да рамана "Леаніды не вернуцца да Зямлі".

Трэба было неяк жыць астатнім на спустошанай, выпаленай зямлі. І жыццё пачалося цяжкае. Пачалося збядненне, часамі настолькі вялікае, што ў асірацелых (а часам і не ў асірацелых) дзяцей не было чаго есці.

Дзед, бацька маёй маці (ён памёр у вайну), даслужыўся да павятовага казначэя і прытым быў атэіст і спачуваў марксістам, — магчыма, не столькі разбіраючыся ў гэтым, колькі ў памяць аб сямейнай трагедыі. У доме ў яго, калі верыць сямейнаму паданню, знаходзіў прыстанак П.Лепяшынскі.

Быў гэта чалавек уладны, разумны і з'едлівы. Ён цудоўна бачыў дурасць і ўмеў пусціць яе голай. Валодаў нязмернай духоўнай і фізічнай сілай, бязмежнай энергіяй і азартам. Калі ён, незадоўга да смерці, аслеп — я быў у яго чымсьці накшталт сакратара: чытаў яму, а часам і пісаў за яго. Таму што "непісьменным" сябе не памятаю. Маці кажа, што чытаць, непрыкметна для іншых, навучыўся ў тры з паловаю гады, а пісаць трохі пазней. І, здаецца, гэта быў першы і апошні мой подзвіг.

Маці мая, Надзея Васільеўна, нарадзілася ў 1893 годзе, у дзяцінстве засталася без маці, скончыла Марыінскую гімназію ў Магілёве, некаторы час, кінуўшы дом, працавала вясковай настаўніцай у вёсцы Збароў, ля Рагачова, а пасля пазнаёмілася з маім бацькам, Караткевічам Сямёнам Цімафеевічам, і ў 1917 годзе выйшла за яго замуж (бацька нарадзіўся ў 1887 годзе, памёр у 1959-м).

У сям'і нас было трох. Старэйшы брат (загінуў на апошняй, спадзяюся, што апошняй, вайне), старэйшая сястра і я.

Я нарадзіўся 26 лістапада 1930 года ў горадзе Оршы Віцебскай вобласці. Тады гэта быў маленькі гарадок. Зялёныя вуліцы, рэшткі валоў замчышча, гудкі далёкіх цягнікоў і блізкіх параходаў (чыгунка і аўтобусы яшчэ не забілі раку), дубовыя лясы на берагах і ліпы на вуліцах, недалёкія парогі. І, вядома, сотні крыніц па берагах і нашы песні. І перш за ўсё кнігі. Кніг у доме было мноства: і рэшткі дзедавай бібліятэкі, і кнігі бацькоў, і свае.

Пісаць (а спачатку "бубніць") вершы пачаў год у шэсць, але, на шчасце, хутка кінуў гэты занятак. Трохі пазней спрабаваў пісаць апавяданні, прычым абавязкова іх ілюстраваў. Увогуле, усё гэта было разнавіднасцю дзіцячай гульні. Таленты выявіў разнастайныя: і маляваў, і ў музычную школу хадзіў (прычым абсалютны слых спалучаўся ўва мне з гэткай жа абсалютнай лянотай), але ўсе гэтыя таленты пайшлі тунна.

А потым пачалася вайна. Бамбёжкі. Эшалоны. Пачуццё бездапаможнасці падлетка, які ўжо не дзіця, што спакойна пакладаецца на старэйшых, але яшчэ і не мужчына, каб так ці інакш дзейнічаць і, магчыма, вырашаць свой лёс. Бунтаваў супраць гэтага пачуцця. Некалькі разоў уцякаў з інтэрната на фронт. Затрымлівалі, вядома. А з інтэрната таму, што здарылася звычайная на вайне рэч: доўгі час не ведаў, дзе бацькі і ці жывыя яны наогул, а калі жывыя, то дзе, за лініяй фронту або паспелі эвакуіравацца.

Быў спачатку ў Маскве, потым на Разаншчыне. Пасля давялося ўцякаць і адтуль. На Урал, у наваколле Кунгура. Выпадкова даведаўся, што бацькі ў Арэнбургу. З вялікімі цяжкасцямі (без пропуска і білета) дабраўся да іх. У Арэнбургу скончыў шосты клас. Потым нядаўна вызвалены Кіеў (Беларусь яшчэ была акупіраваная).

Крашчацік ляжаў у руінах. Па бульвары Шаўчэнкі некалькі разоў на суткі праходзіў трамвай. У руінах універсітэта мы разважаліся, шукаючы міны. Як не трапіў у "палату мінёраў" (па выразу майго друга паэта Р.Барадуліна), сам не ведаю.

А горад, нягледзячы на запусценне, быў прыгожы. Такія залатыя каштаны на вуліцах, такія пустыя здзічэлыя паркі!

Восенню сорак чацвёртага пераехалі на Беларусь. І вось тут упершыню ўбачыў сапраўдны разор, "зону пустыні", некалькі ўскраінных завулкаў, як канцы галінак на згаслага вогнішча. Гарады, дзе нават руінаў не было. (Немцы разабралі іх на цэглу для абаронных патрэб.) Да голаду і холаду было не звыкаць, але тут, на выпаленай зямлі, так намерзліся, што часам хацелася памерці, абы толькі цябе пакавалі ў печы.

Але ад работы не бегаў. І сябры-аднакласнікі былі такія самыя. Надзіва згуртаваны, вясёлы і сумленны народ. І не змяніліся за дзевятнаццаць год. Мы, вядома, агрубелі. І ўсё ж многіх з нас цягнула да вершаў. Столькіх, што мы нават выдалі некалькі нумароў рукапіснага часопіса "Званочак".

Чамусьці вершы былі патрэбней за многае. А пісаліся ж пры святле гільзы на нямецкіх бланках ці на звароце доўгіх жоўтых канвертаў, таксама нямецкіх. Аддавалі перавагу канвертам, з-за добрай паперы. Большасць вершаў, якія тады друкаваліся, мы не любілі: такая ў іх была бесшабашнасць. А былі яшчэ вершы саладжавыя.

А добрыя вершы любілі вельмі. З беларускіх, напрыклад, вершы Пімена Панчанкі, некаторыя вершы Танка часоў вайны і ўсе, амаль без выключэння, ягоныя даваенныя вершы.

Напісаў я тады, думаю, не менш за дзвесце вершаў, але нікому іх не паказваў. А потым прыйшла настаўніца, якую заўсёды памятаю дабром, — Е.І.Грыневіч. І неяк так атрымалася, што ёй некаторыя вершы паказаў. Яны і прыгодніцкая аповесць "Загадка Неферціці" былі "надрукаваны" ў нашым "Званочку". І гэта была адзіная мая "публікацыя" за дзесяць год. Цяпер усё гэта недзе згубілася, і шкадаваць аб ім пэўна няма чаго.

У сорак дзевятым годзе я паступіў у Кіеўскі універсітэт на філалагічны факультэт. Вучыўся, быў шчаслівы, меў шмат сяброў і ўсё ж успамінаю гэты час са змешаным пачуццём глыбокай пяшчоты і сораму. Пяшчоты — таму, што была навука, старыя рукапісы, кнігі, музеі, музыка, дзяўчаты, сябры, свае і чужыя вершы. Сораму — таму, што нярэдка даводзілася тады сустракацца са звычайнай вульгарызацыяй навукі.

Мне хацелася самому зразумець, чаму і нашто, і таму на некаторыя лекцыі я не хадзіў, а замест таго сядзеў у публічнай бібліятэцы.

Як ні дзіўна, я не хацеў быць літаратарам. Вершы пісаў для сябе. А ў будучым хацеў быць літаратуразнаўцам. Напісаў некалькі прац: "Багдановіч і сучаснасць", "Моўная стыхія Пушкіна", "Цёмныя месцы "Слова", "Беларускія і ўкраінскія школьныя драмы", "Авакум і літаратура расколу", "Справа пра "Саборныя дзеянні" (гісторыя палітычнай падробкі і яе выкрыцця, як "кнігі ў паўдзесць, старажытным беларускім характарам пісанай").

Пасля заканчэння універсітэта я здаў кандыдацкі мінімум і пачаў быў пісаць дысертацыю пра паўстанне 1863 г. ва ўсходнеславянскіх і польскай літаратурах, але прыйшлі іншыя інтарэсы: з'явілася задумка аб рамане на тую самую тэму. Да рэалізацыі яе, праўда, я прыступіў толькі праз дванаццаць год. Над гэтым раманам — "Каласы пад сярпом тваім" — працую і зараз.

А тады я проста сабраўся і паехаў настаўнікам у глухую вёску Лесавічы, што ля Тарашчы. Працаваў там два гады. І, нягледзячы на ўсё, удзячны і вёсцы і універсітэту. Удзячны многім сумленным хлопцам, кнігам, пошукам. Удзячны настаўнікам і старэйшым сябрам: А.А.Назарэўскаму, А.І.Бялецкаму, Л.А.Панамарэнка, С.І.Маславу. Іх я любіў, і яны мяне любілі. Хто жывы — тым сто год жыцця. Хто памёр — пухам ім зямля.

І яшчэ за адну рэч я ўдзячны тым гадам. Здалёку я асабліва палюбіў Беларусь і яе людзей. Яна ўяўлялася мне тады па незямному прыўкраснай. Уся зялёная, вільготная, з азёрамі, з народам, з яго пявучай і звонкай мовай, з легендамі і палямі, курганамі і рэкамі.

Напісаў я за дзевяць год — горы. Нават трагедыю белым вершам, жахліва тр-рагічную. Але друкавацца і не думаў. У канцы першага года маёй настаўніцкай работы адбылося, аднак, нечаканае. Мінскі сябра папрасіў мяне даслаць яму вершы, пачытаць. Я даслаў, як бывала і раней. А ён панёс іх у часопіс "Полымя".

І раптам улетку 1955 года я атрымаў нумар часопіса са сваім вершам "Машэка". Гэта пераламіла мой лёс. Потым з'явіліся яшчэ вершы. За два гады, што (пасля вёскі) працаваў у Оршы, я падрыхтаваў першы зборнік "Матчына душа" і атрымаў прэмію за п'есу "Млын на Сініх Вірах" (паставіла яе беларускае тэлебачанне).

У 1957 годзе мяне прынялі ў Саюз пісьменнікаў, а праз год — на Вышэйшыя літаратурныя курсы. Трохі пазней выйшла першая кніга. У тым жа годзе, яшчэ да курсаў, напісаў аповесць "Дзікае паляванне караля Стаха". Доўга яе нікуды не аддаваў, і толькі ў гэтым годзе пачаў яе друкаваць часопіс "Маладосць".

Літаратурныя курсы шмат далі мне самой сваёй атмасферай, глыбінёй спрэчак, сяброўствам, шырынёй далягляду. Там я напісаў сваю другую кнігу "Вячэрнія ветразі" (1960), некалькі апавяданняў і гістарычную аповесць "Сівая легенда"; разам з напісанай раней аповесцю "Цыганскі кароль" яны склалі трэцюю маю кнігу "Блакіт і золата дня". Акрамя таго, у Маскве быў задуманы першы мой раман "Леаніды не вернуцца да Зямлі", надрукаваны пад назвай "Нельга забыць" у часопісе "Полымя" ў 1962 годзе.

Працаваў і ў кіно. Зрабіў тры кароткаметражныя сцэнарыі. Апошнім з іх задаволены. Гэта — "Сведкі вечнасці", аб беларускіх славутых дрэвах. Напісаў і поўнаметражны сцэнарый "Гнеўнае сонца" аб пераадоленні страху чалавекам, аб раскутасці чалавецтва.

Цяпер працую над гістарычным кінасцэнарыем "Хрыстос прызямліўся ў Гародні". Гэта гісторыя бадзягі, які воляй лёсу быў названы Хрыстом, вымушаны быў рабіць "цуды" і, урэшце, узначаліў паўстанне супраць царквы і караля. Такі сапраўдны факт адзначаны ў старажытных беларускіх хроніках.

Гэта будзе не камедыя і не трагедыя, а трагікамедыя, смех праз слёзы, народная драма, калі хочаце. Героі яе перажываюць самыя незвычайныя прыгоды, сутыкненні, сустракаюцца з жорсткасцю і дабрынёй, подласцю і сапраўднай высакароднасцю і паступова з махляроў, круцялёў, бадзяг ператвараюцца ў сапраўдных людзей.

Пасля двух год перапынку здаў у "Полымя" новы свой раман "Каласы пад сярпом тваім". Здаў першы том. Другі не выпускаю з рук, дапрацоўваю. Пастараўся запляціць гэтай кнігай доўг Дняпру, людзям паўстання 1863 г., Беларусі.

Калі б мне ўдалося пасля "Каласоў" напісаць некалькі раманаў і аповесцей і давесці дзею да нашых дзён, я б лічыў, што справа жыцця зроблена. Але да гэтага так далёка! Трэба працаваць. Не для сябе, а для маёй роднай краіны, для Беларусі, якой, калі дазволіць лёс, я паслужу, колькі будзе дадзена дзён, — многа або мала, але да канца.

1966

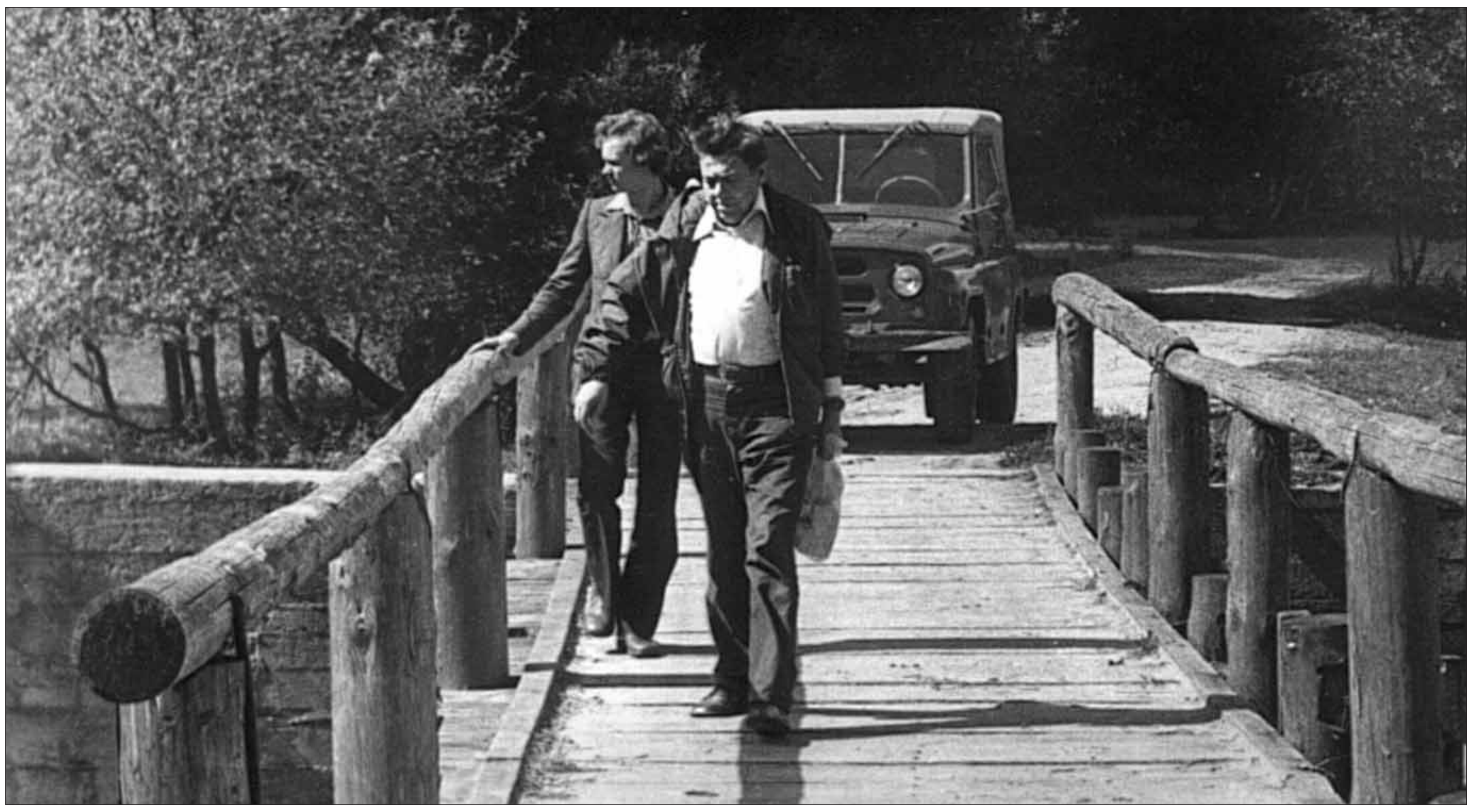

Паляшук

Виновники мятежа и вообще лица, содействующие ниспровержению правительственной власти в крае, должны быть, для примера другим, судимы и наказаны немедленно по всей строгости полевого уложения; собирание излишних фактов... лишь усложняет и замедляет делопроизводство.

З загаду графа Мураўёва

I

— Ты ведаеш, што ты падлягаеш расстрэлу? — спытаў стаяўшага перад ім чалавека капітан Румянцаў.

Той змаўчаў. Стаяў прама, неяк дзіўна выцягнуўшыся, і толькі вочы яго з затоеным сумам сачылі за пушчай, куды яму ўжо не было шляхоў.

Увосень 1863 года частка коннага загона Чэнгірэя, моцна патрапаная ў безупынных сутычках з інсургентамі, была па спецыяльнаму загаду штаб-канцыляры размешчана на адпачынак у глухім палескім сяле. Толькі-толькі адгрымелі раскаты паўстання, і хоць сам "дыктатар" яшчэ не быў схоплены і нават ніхто не ведаў, ці ў Вільні ён, але ўсё ўжо суціхала, дабіваліся апошнія чырвоныя загоны, няшчасныя, зацкаваныя людзі хаваліся па лясах.

Край дагараў, і разам з тым выпаўзала на свет тое, што раней старанна хавалі: здрада, падлог і мярзотны жах. Усе падонкі людства пачалі сваю мышыную вазню ля гожага нават зараз трупа Паўстання. Махровымі кветкамі ўзраслі лжывыя даносы, шантаж, правакацыя. Спуджаныя бюргеры выкладвалі з кішэняў столькі грошай, сколькі жадаў агаворшчык, абы толькі потым, пры вобшуку, не знайшлі дзесьці ў доме альбо ў адрыне падкінутай зброі.

Усю мярзоту, што звычайна хаваецца на самым дне людское душы, саромячыся падняць галаву, выцягнулі зараз стуль і выставілі для агульнага агляду і прыпадаблення, і капітан Румянцаў, які заўсёды быў сумленным ваякам, пачаў казаць за гарэлкаю:

— Дзярмо. І палячочкі, і гэтыя вашы, паручык Ратч, палескія вылюдкі. Ды, калі праўду казаць, дык і мы такія ж, калі яшчэ не горшыя. "Душыцелі". Няма чаго казаць, гожая для вялікай Расіі справа.

У адзін з апошніх дзён "баб'яй восені", калі лясы пачалі, пасля працяглага бязветрыя, страсаць на зямлю залаты дождж лісця, а ночы былі асабліва цёмнымі — нехта падпаліў стайню і склад з амуніцыяй і зброяю. Надвор'е стаяла ветранае і сухое, і таму ўсё пагарэла датла. Пасілілі каравул, але праз дзве ночы нехта падкінуў у пакой Румянцаву і паручыку Барзіловічу па змяі. Румянцаў "выкруціўся толькі цудам", а паручык памёр, хоць лекар, якога прывезлі з горада, прыпальваў яму ўкус нейкім белым камянём.

І вось тагды салдаты, абшукваючы ваколіцы сяла, выпаралі з нейкай нары пад карэннямі старога дрэва палешука. Ён быў данельга брудны, з амаль бязвусым тварам, і таму цяжка было станоўча сказаць, стары ён ці малады. Нізенькі, у нязменных поршнях і кажуху, з голаю галавою, ён стаяў перад афіцэрамі, шчыльна сціснуўшы скіўіцы. Выцягнутая з-за паяса сякера і старая стрэльба, а таксама вагніва і крамень у скуранай торбачцы былі ўлікамі.

— Ты хто такі? — спытаў яго Румянцаў.

— Паляўнічы.

— А хто цябе ведае ў акрузе?

— Ведаюць звяры маю кулю.

Румянцаў пасміхнуўся нервова. Гэты дзікун раздражняў яго.

— Ну,а можа, ты ведаеш, хто падпаліў на сяле будынкі і кідаў да нас, у вокны, змей?

— Не, не ведаю.

— А хто ж ведае?

— Ведае цёмная пушча, неба, хмары, а той, што зрабіў, — усё адно не скажа.

— Чаму?

Паляшук змаўчаў. Ён па-ранейшаму глядзеў на неба, і губы яго слаба рухаліся. Румянцаў паглядзеў на яго і сказаў паручыку Ратчу:

— Вось вам, прыхільнікам гісторыі: добры абразчык. Першабытны жыхар лясоў. Ух, фанатычная морда, каб была ахвота паскудзіцца...

Ратч з сваімі жаноцкі прыгожымі вачыма адказаў:

— Гэта не фанатызм, гэта — звычайная абмежаванасць і жывёльная тупасць. У гэтых маіх імшарах патрыятызм і нянавісць да нас пакуль што з'явіцца не могуць. Можа, гэта й не ён падпаліў нагул.

Румянцаў разлаваўся:

— Ну, ён ці не ён, патрыятызм гэта ці звычайны бандытызм, а я яго расстраляю. У наступны раз не будзе павадна іншым бадзяцца са зброяю ў недазволеных месцах. Шабаш!

І ён разануў далонню па паветры, быццам паказваючы, што няма чаго далей валаводзіцца. Палешука адвялі ў пуню, пакуль паны-афіцэры пераапрануцца і нап'юцца чаю з ромам. Гэта цягнулася амаль што цэлую гадзіну, і ўвесь гэты час паляшук спяваў нейкія, зусім не жаласныя спевы хрыплым голасам, падобным да лаю сабакі. Першым прыйшоў за ім Ратч і пабачыў: паляшук сядзеў, забіўшыся ў кут, і з цемры блішчэлі яго вочы. Ратч спытаў:

— Чаму гэта ў цябе песні такія гнеўныя?

— Мужчынскія, — адказаў паляшук і зноў заціх.

Ратчу падабаўся гэты дзікун, нягледзячы на тое, што гэта была жывёла, тупая і выраджаючаяся з кожным пакаленнем. Бачная была ў гэтай жывёле нязломнасць. Калі паляшук глядзеў на пушчу — Ратчу здавалася, што гэта арол, пасаджаны ў клетку, пазірае на высокія, залітыя сонцам горы. Там шмат часу трымаецца святло, а тут, па лагчынах, ужо ляжыць цемра і імгла, і ніколі ўжо не прашумець яму на верхавінах магутнымі сваімі скрыдламі. Ратч любіў селяніна сваіх беларускіх абшараў, пакорнага, рэлігійнага, набітага забабонамі да мазга касцей і, разам з тым, моцнага, вытрымлівага. Вось зараз ён, вядома, сумуе, што загіне без сабаравання.

— Ты ў якога бога верыш? У вуніяцкага альбо праваслаўнага?

— Чаго?

— Ну дзе твой бог: у касцёле ці ў царкве?

Паляшук зітхнуў і адказаў упэўнена:

— А нашто бога саджаць у каменную будку? Бог у кожнай былцы, і ў лясах, і ў багне — паўсюль.

"Нейкі палітэізм", — падумаў паручык.

Ззаду Ратча затрашчаў барабан: падыходзілі салдаты.

Справа ўжо йшла к вечару. Стаяў шэры кастрычніцкі дзянёк, і хоць раннія маразы ўжо скончыліся — яны падтачылі лісце, і яно валілася зверху чырвонымі варахамі, і лес безупынна шалахцеў, прыгавароны да страты.

Чорныя галіны дрэў асабліва ярка вымалёўваліся на гэтай чырвонай казцы, а ліст ляцеў наўскасок, ляцеў, ляцеў.

Паляшук ішоў, аточаны чатырма салдатамі, і нешта мармытаў сабе пад нос. Твар яго часам уздрыгваў, і на ім з'яўляўся нейкі дзіўны прызрысты выраз, амаль дзіцячы па яснасці. Калі ўжо амаль падышлі да месца расстрэлу — ён ненарокам пакінуў у калюжы адзін поршань, але не заўважыў гэтага і пайшоў далей. Нага хутка пачырванела ад холаду, і Ратчу было непрыемна глядзець на гэта. Зусім скалелы ад холаду Румянцаў сказаў палешуку, калі яго паставілі да дуба:

— Ты б памаліўся хоць.

Паляшук паслухмяна пачаў казаць наступнае:

— Матка боска заступніца... І свенты Осіп і свенты Мікола, станьце маім ворагам у глотцы колам. Заступіцеся за мяне і зямлю маю... Усіх сумуючых...

Відаць, ён нават не ведаў малітваў і паўтараў тое, што чуў калісь без усялякага сэнсу. Ратч зарагатаў:

— Што гэта ён такое вярзе?

— Не бачыш — дурань, — адказаў Румянцаў.

А маленькі брудны чалавек усё казаў:

— Зассі іх у багну, не дай ім сонейка пабачыць... Дай хлеба астаўленым. Свенты Осіп і свенты Мікола... Калі не будзеце, як дзеці...

На гэтым месцы ён запнуўся, паўтарыў "як дзеці", і як быццам толькі тут дайшло да яго тое, жудаснае, што з ім збіраюцца рабіць, бо ён раптам паў на калені і заплакаў:

— Не забівайце!.. Паночкі, не забівайце! Я вам грошай дам, шмат грошай!..

Румянцаў налыўся чырванню і закрычаў:

— Падымiся! Трус! Нічтожаства!

Палешука сілком паставілі да дрэва, але раптам Ратч сказаў задумліва:

— Скуль у яго могуць быці грошы? Можа, гэта іхні жонд прыхаваў тут частку свайго скарбу?

— Мажліва, — ажывіўся Румянцаў. — Што ж, паспрабуем.

І зноў пакрочыў перад імі паляшук. Ісці давялося ўсяго хвілін пяць. Ля сухой асіны з развілкаю ён торкнуў пальцам у зямлю:

— Тут.

Салдаты пачалі рыць зямлю, Румянцаў з Ратчам пільна сачылі за імі, і вось урэшце салдацкі штык стукнуў аб нешта. Гэтае нешта ўбачыла святло божае ў выглядзе невялічкай драўлянай скрынкі.

— Не, жондаўскім гэта быці не можа. Мала. Відаць, яго асабістае, — сказаў Ратч.

А Румянцаў прыбавіў:

— Вось падлы. А кажуць: галеча. Галеча галечаю, а грошы хаваюць.

Скрынку расчынілі, і адтуль пасыпалася на жоўтую кастрычніцкую траву палешукоўскае "багацце". Асноўную частку скарбу складалі нейкія чатырохкутныя чорныя раменьчыкі.

— Пятроўскія раменныя грошы, — сказаў Ратч і плюнуў.

Былі тут шчарбатыя, ззеленелыя грошы, а найболей таго палушкі, збітыя капейкі з лішаямі, адна "Янава галоўка".

— Дык што ж ты мне кажаш, трасца тваёй матары, — падступаў да палешука Румянцаў.

— Грошы, шмат грошай... Можна купіць... Не трэба.

— Э, ды чаго з ім размаўляць, — твар Румянцава зморшчыўся. — Стаў яго да дрэва і канчай размову.

Тагды паляшук зразумеў, што ўсё адно яго не адпусцяць і кончаць тут, ля гэтай сваёй скарбніцы, і выцягнуўся, нават здаўся вышэйшым па росту.

— Гэта я падпаліў, — сказаў ён. — Вы мяне заб'еце, але я свае імя перадаў іншаму, і ён вас таксама падпаліць і заб'е, бо кроў бедных людзей... І вы прыйшлі ў гэты лес, не паклаўшы хлеба на пень, і ён вас не выпусціць адсюль. Вы тут памрэце, бо вы кепскія людзі, і я вас сапсаваў.

І чым больш ён гаварыў, тым больш Ратч станаў упэўненым чамусьці, што паляшук ні ў чым не павінны. А Румянцаву прыйшло ў галаву, што асуджаны саскнарнічаў у апошнюю хвіліну і не паказаў ім сапраўднай скарбніцы. Ён падумаў трохі (паляшук стаяў ля дрэва і маўчаў, толькі вочы яго з-пад брудных, навіслых на вочы касмылёў глядзелі з нянавісцю) і сказаў палешуку:

— Купі сабе жыццё.

— Мне не трэба жыцця, — адказаў жорстка і холадна паляшук.

Грымнуў залп.

II

Калі паны-афіцэры пакрочылі ўперад, а знявечанае пякельнай пакутай цела палешука зарылі — адзін з салдат сказаў каротка:

— Эх, паны, на такога бедака грошы паквапіліся.

А другі прадоўжыў:

— А я ўпэўнены, што, калі б там хоць дваццаць сапраўдных рублёў было, — яго б выпусцілі жывым. Вось чаго грошы варты... Кажуць, палячышкі, палешукі, а мне здаецца, што калі паны на такое здатны, дак нам з гэтых палешукоў прыклад браць трэба, а не біць іх.

Абярнуўся да ямкі і нагою асцярожна ссыпаў туды грошы:

— Можа, хто падбярэ.

Ратч і Румянцаў ледзь адышлі ад месца страты, як у гушчары нехта варухнуўся. Абодва прыгледзеліся: ля самай дарогі стаяла нейкая жанчына ў лахманах, з змрочным тварам, падобным на твар зморанай разумнай жывёліны. Двое дробных дзяцей трымаліся за яе падол, трэці вісеў у нейкім лянтуху за плячыма. У яе былі сурова нахмураныя бровы і глыбока запалыя вочы, якія глядзелі некуды ў бок паляны. Пачуўшы трэск галіны пад нагою капітана, яна знікла, як быццам праваліўшыся праз зямлю.

— Гэтай што яшчэ патрэбна? — спытаў Ратч.

— Не ведаю.

Адышлі далей, ззаду паказаліся салдаты, і раптам Ратч, які напружана думаў аб гэтым, стаў.

— Стойце! — закрычаў ён. — Бож-жа ж мой! Здаецца, я пачынаю разумець... Вось чаму ён так прасіўся.

Быццам у падмацаванне яго слоў ззаду, з паляны, пачуўся прарэзлівы крык. Ён быў падобны адначасова і на вой, і на лямант смяротна пакутуючага чалавека.

— Што гэта? — спытаў Румянцаў, усё яшчэ не разумеючы.

— А то, — адказаў Ратч з крывою пасмешачкай. — Жанчына, ваўчыха ці, можа, яшчэ што.

Румянцаў зразумеў, уцягнуў галаву ў плечы і амаль пабег да сяла.

На сцежцы, на шляху ляжаў поршань палешука, вада яшчэ не наліла яго з коптурам, і ўнутры плаваў жоўты асінавы лісток.

І толькі тут Ратч зразумеў усю непавяртальнасць зробленага.

А на паляне лямантавала жанчына, і ў голасе яе адчуваўся такі адчай, такая безнадзейнасць, што здавалася, уся зямля напоўнена ім і болей нічога не засталося на яе абдзёртых, жабрацкіх абшарах.

Вечарам яны смяротна перапіліся. Ратч узняўся і кінуў Румянцаву ў твар абвінавачванне:

— Вы гэта зрабілі ад злосці. Ганарыцеся сваёй сумленнасцю, а самі жадалі абакрасці гэтага бедака.

— А чым вы за мяне лепшы? — адпарыраваў Румянцаў.

Ратч зваліўся на лаву і зарыдаў п'янымі слязьмі. Румянцаў ірвануў каўнер мундзіра:

— І гэтак паўсюль. У мяне пад Калугаю тое ж бачу ў вачах хамскіх. Хутка яны схопяцца за сякеру, і тагды... Мы тут апошнія госці, няпрошаныя на ўсёй зямлі, ненавісныя, прадрачоныя.

А Ратч рыдаў, і праз рыданні чулася:

— О, як яны нас ненавідзяць!.. О, як яны нас ненавідзяць!.. Як жахліва, як холадна нам жыць на зямлі!

Над хатамі раўла навальніца, сыпала дажджом на загубленае ў лясах сяло, чорнай сажай крыла ўсё навакол, і ў яе плачы чуўся і перадсмяротны стогн, і лямант кабеты, і грамавы рык народнай крыўды і помсты.

1952—1954

Народная Воля http://www.nv-online.info 26—29 ЛІСТАПАДА 2010 г.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 29 НОЯБРЯ

Первый

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.10, 17.00, 18.00, 23.15 "Новости".
06.05, 07.10, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
06.45, 15.40 "Nota Bene".
07.05, 08.10, 18.25, 01.20 "Зона Х".
07.30, 08.25, 11.50 "Деловая жизнь".
08.30 "В мире моторов".
09.10 "В центре внимания".
10.40, 16.50 "Маруся". Сериал.
11.25, 21.45 "Государственная политика".
12.10 "Американская дочь". Худ.фильм.
14.05 "Жизнь как жизнь".
15.20, 18.15 "Новости региона".
16.15 "Спальный район". Сериал.
18.30 "Арена".
18.50 "КЕНО".
19.00 Выборы-2010. Выступление кандидатов в президенты РБ.
20.00 "Ответный ход".
21.00 "Панорама".
22.10 "Доктор Хаус-5". Сериал.
23.30 "Голубой лед". Худ.фильм.
01.30 "День спорта".
01.40 "Хоккей для всех".

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.20 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Контуры".
10.10 "Жить здорово!".
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.35 "Новости спорта".
11.10 "Котовский". Сериал.
12.20 "Детективы".
13.10 "Контрольная закупка".
13.45 "Модный приговор".
14.50 "Понять. Простить".
15.25 "Хочу знать" с Михаилом Ширвиндтом".
16.15 "Дикий молодняк".
16.50 "Битва титанов".
18.20 "Обратный отсчет".
19.00 "Жди меня".
20.00 "Время".
21.05 "Выбор".
22.10 "Голоса". Худ.фильм.
23.40 "Дикие дети".
00.45 "Виола Тараканова. В мире преступных страстей". Сериал.
01.35 "Ночные "Новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
09.00 "Картина мира".
09.55 "Погода на неделю".
10.00 "Городок".
10.20 "Утренняя почта".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.45 "Вести".
11.30, 18.50 "Ефросинья". Сериал.
12.20, 17.20 "Кулагин и партнеры". Сериал.
12.50 "Комната смеха".
13.50, 16.50, 19.50, 23.35 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.25 "Настоящая жизнь".
16.20 "Дворик". Сериал.
17.50 "Черная богиня". Сериал.
20.30 "Застывшие депеши". Сериал.
22.20 "Телохранитель". "Охота на свидетеля". Сериал.
23.20 "Ничего личного".
00.05 "Безответная любовь. Римма Казакова". Док.фильм.

НТВ-Беларусь

06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.40 "Сегодня".
06.05 "НТВ утром".
08.35 "Программа максимум".
09.35, 15.35, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
10.20 "Кулинарный поединок".
11.20 "Чистосердечное признание".
12.10 "До суда".
13.30 "Кодекс чести". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
16.25 "Возвращение Мухтара". Сериал.
19.35 "Литейный". Сериал.
21.40 "Псевдоним "Албанец"-3". Сериал.
00.05 "Честный понедельник".
01.00 "Школа злословия".

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10 "СТВ-спорт".
08.30 "Неделя".
09.35 "Большой завтрак".
10.05 "Пять историй".
10.40 "Богатая и любимая". Сериал.
11.40, 17.30 "Званый ужин".
12.35 "Фантастика под грифом "Секретно".
13.50 "Звездный ринг".
15.00 Концерт Михаила Задорнова.
16.00 "КультУРА!".
16.50 "Репортерские истории".
17.10 "Наше дело".
18.30 "Взрослые игры". Сериал.
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "В тему".
20.30 "В движении". Худ.фильм.
22.55 "Столичный футбол".
23.25 "Кара небесная". Худ.фильм.

ЛАД

06.35, 22.55 "Универ". Сериал.
07.00 "ЛАДное утро".
08.00, 15.40, 21.10 "Тэлебарометр".
08.05, 17.50 "Чисто английские убийства". Сериал.
09.10 "Четвертая группа". Худ.фильм.
10.20 "Умри, но не сейчас". Худ.фильм.
12.45 "Пра мастацтва".
13.10 "Школа ремонта".
14.05 "Полюби меня снова". Сериал.
14.55 "Расшифровать дресс-код". Док.фильм.
15.25 "Внеклассный час".
16.00, 01.00 "Налетчики". Сериал.
16.50 "Вышел ежик из тумана". Сериал.
19.05 "Одиноким предоставляется общежитие". Худ.фильм.
20.50 "Калыханка".
21.15 "Белорусское "Времечко".
22.20 "Интерны". Сериал.
23.35 "Овертайм".
00.05 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. Обзор тура.

Мир

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 "Новости".
05.05, 19.00 "Принцесса цирка". Сериал.
06.05 "Вместе".
07.05 "Союзники".
07.35 "33 квадратных метра". Сериал.
08.05 "Наши соседи". Сериал.
09.05 "Реальные истории".
09.40 "Общий рынок".
10.05 "Волчица". Сериал.
11.05, 12.05 "Главный конструктор". Сериал.
13.05 "Охотники на драконов". Мультсериал.
13.30 "Старшеклассники-2". Сериал.
14.05 "Люба, дети и завод...". Сериал.
14.35 "Охота к перемене мест".
15.20 "Дом с историей".
16.05, 23.05 "Исцеление любовью". Сериал.
17.05, 00.05 "Слово за слово".
18.20 "Акценты".
18.30 "Общий интерес".
19.50 "Ключи от бездны". Сериал.
20.45 "ХХ век: величайшие моменты истории".
21.20 "Мир спорта".
22.05 "Живая история".

Белсат

07.00 "Тыдзень у "Аб'ектыве".
07.30, 17.05, 21.25 "Выбары-2010".
07.45 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
07.55, 19.10 "Прэс-экспрэс".
08.10 "ПраСвет".
08.40 "Эксперт".
09.00 "Рэмарка".
09.20 "Моўнік".
09.30 "Басанож па свеце".
09.55 "Восем жыццяў "Жука" KFZ-1348". Дак.фільм.
11.20, 17.45 "Час гонару". Серыял.
12.05, 22.00 "Беспрацоўныя панядзелкі". Маст.фільм.
17.00, 21.00, 23.55 "Аб'ектыў".
17.20 "Сонечная дзіда". Серыял.
18.30, 23.50 "Стабільнасць".
18.35 "Госць "Белсата".
18.50 "Кроў і попел Дражна". Рэпартаж.
19.25 "Калыханка для самых маленькіх".
19.35 "Еўропа сёння".
20.00 "Блізкая гісторыя. Іншы погляд. "Сэрца за кратамі". Дак.фільм.
21.40 "Рэмарка".

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

27 лістапада — 6 снежня

МІНСК

Тэатры

Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы
На сцэне Рэспубліканскага палаца культуры прафсаюзаў
28 — "Translations".
29 — "Хам".
На сцэне Цэнтральнага дома афіцэраў
27 — "Сымон-музыка".
На сцэне Дома культуры імя Дзяржынскага
2 — "Паўлінка".
Малая сцэна Канцэртнай залы "Мінск"
1, 2 — "Старамодная камедыя".

Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета
27 — "Шопениана", "Пахита", "Тристан и Изольда".
28 — "Терем-Теремок", "Шопениана", "Пахита", "Тристан и Изольда".
29 — Тэатр "Киев модерн-балет" прадстаўляе спектакль "Щелкунчик".
30 — "Кармен".
1 — "Баядерка".
2 — "Реквием".
3, 4 — "Бахчисарайский фонтан".

Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі
27, 1 — "Белы анёл з чорнымі крыламі".
28 — Сольны канцэрт ансамбля "Дилижанс-jazz".
29 — "Карусель".
30 — "Прыгоды маленькай ведзьмы".
5 — "Сонечка".

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М.Горкага
27 — "Звезды седьмого неба", "Мнимый больной".
28 — "Доходное место".
30 — "Дева и смерть".
1 — "Земляничная поляна".
2 — "Эсфирь".
3 — "Женихи".
4 — "Мнимый больной".

Тэатр-студыя кінаакцёра
27 — "Филумена Мартурано".
28, 30 — "Последняя женщина сеньора Хуана".

Беларускі дзяржаўны тэатр лялек
27 — "Мойдодыр".
28 — "Марынка-крапіўніца".
5 — "Морозко".

Тэатр юнага гледача
27 — "Шытая лялька Рэгедзі Эн".
28 — "Прыгоды Бібігона".
30 — "Мешчанін у шляхецтве".
2 — "Трошкі пяшчоты".
3 — "Дарога на Віфлеем".
4 — "Дзюймовачка".
5 — "Брык і Шуся шукаюць лета".

БРЭСТ

Брэсцкі акадэмічны тэатр драмы
27 — "Черный ангел с белыми крыльями".
28 — "Аккомпаниатор".
1 — "Черный ангел с белыми крыльями".
4 — "Стриптиз". У галоўных ролях — **Валерый Гаркалін** і **Аляксандр Андрыенка**.

Брэсцкая абласная філармонія
28 — Канцэрт Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь.
30 — Камерны аркестр Брэсцкай філармоніі.
2, 3 — Музычная капэла "Сонорус".

ВІЦЕБСК

Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Я.Коласа
28 — "Квартэт".
30 — "Бездань", "Шагал...Шагал...".

Віцебская абласная філармонія
27 — Канцэрт камерна-вакальнай музыкі, спявае саліст Віцебскай абласной філармоніі **Леанід Кажарскі** (юбілейны канцэрт).
30 — "Триумф джаза", канцэрт джазавай музыкі.

Беларускі тэатр "Лялька"
27 — "Церам-церамок".
28, 30 — "Аладзін".

ГРОДНА

Гродзенскі драматычны тэатр
27 — "Незваный гость".
28 — "Играем в Маршака", "Голый король".

Гродзенская абласная філармонія
27 — Вечар інструментальнай музыкі.
29 — Вечар сучасных харэаграфічных мініяцюр.
30 — Закрыццё Міжнароднага фестывалю "Беларуская музычная восень".
3 — Маскоўскі тэатр-студыя "Человек", "Стриптиз", камедыя. У галоўных ролях — **Валерый Гаркалін** і **Аляксандр Андрыенка**.

МАГІЛЁЎ

Магілёўскі абласны тэатр драмы
27 — "... и Вера".
28 — "Волшебник Изумрудного города", "Сильвия".

Магілёўская абласная філармонія
3 — Народны артыст СССР **Уладзімір Співакоў** і аркестр "Виртуозы Москвы".

ПЕРЕД ПРЕМЬЕРОЙ

Юрий ТРОЯН:

«Мне все равно, что скажет Елизарьев...»

27 и 28 ноября на сцене Национального академического Большого театра оперы и балета — премьера одноактного балета "Тристан и Изольда" на музыку Рихарда Вагнера. Эта постановка — своего рода дебют нынешнего худрука балета хореографа Юрия Трояна.

*Напомним, что народный артист **Юрий Троян** стал руководить белорусским балетом после того, как из театра со скандалом ушел **Валентин Елизарьев.** Елизарьев не скрывает, что обижен на Трояна за то, что тот его якобы не поддержал.*

В прессе отмечалось, что Юрий Троян давно не делал собственных спектаклей. Некоторые высказываются крайне жестко: мол, в 60 лет начинать ставить...

Юрий Антонович понимает, что его "Тристана и Изольду" критики будут разбирать даже не на запчасти — на молекулы. Но говорит, что готов к самой крутой критике. В том числе и со стороны известного хореографа Елизарьева. Об этом он накануне премьеры сказал "Народной Воле".

— Я понимаю, что мне будет обеспечено самое пристальное внимание, — *говорит Троян.* — Кстати, эта постановка не является моим дебютом, ибо ставить я начал очень рано — лет в 27—28. У меня были концертные номера, я ставил танцы для нескольких фильмов, на сцене нашего театра шел шоу-балет "Крылья памяти". Просто потом я занял должность заместителя тогдашнего директора театра Валентина Николаевича Елизарьева и посвятил себя другому делу, сознательно отказавшись от попыток делать собственные балеты. А сейчас такая возможность есть.

Я не считаю себя профессиональным хореографом. Профессиональный хореограф — это человек, который зарабатывает деньги и всю жизнь занимается этим делом. У меня есть другие профессии. Но мне интересна хореография.

Получился ли балет "Тристан и Изольда"? Как минимум дан достаточно весомый материал для исполнителей — это будут хорошие, яркие роли. И если артисты здорово станцуют, то я буду считать, что моя миссия выполнена. А критика... Спасибо за то, что есть и хорошие слова. Но переживем и плохие...

— Вам важно, что скажет Елизарьев, увидев ваш спектакль?

— Нет. К сожалению, я знаю, что он скажет...

— В ваших планах есть новые постановки?

— Планы есть, но я не хотел бы о них рассказывать. Как начинаю много говорить, так сразу что-то срывается...

*В работе над "Тристаном и Изольдой" в качестве педагога принимала участие и первая жена Трояна, известная в прошлом белорусская балерина **Людмила Бржозовская**. Юрий Троян говорит: несмотря на то, что их совместная жизнь не сложилась, он все время находится под влиянием Людмилы Генриховны.*

— Как бы ни складывались наши отношения, наше профессиональное сотрудничество никогда не прерывалось и всегда было очень искренним, — *отмечает Юрий Антонович.*

К слову, балет "Тристан и Изольда" в жизни Трояна и Бржозовской был не проходным.

— Роль Тристана в балете, поставленном в нашем театре в начале 1970-х, была первой сольной ролью, которую доверили мне, 17-летнему танцовщику, пришедшему в театр, — *вспоминает Юрий Троян.* — Это была наша первая совместная работа с Людмилой Бржозовской. И наш первый настоящий успех. Потом этот балет ушел из репертуара. Но воспоминания об этом спектакле остались где-то глубоко в душе, как первая любовь...

Марина КОКТЫШ.

О чем балет?

"Если говорить просто, то королева изменила королю с его любимым племянником и верным рыцарем, — рассказывает худрук балета. — Мне очень интересно, как ведут себя три главных героя — король Марк, его жена Изольда и рыцарь Тристан".

По словам Трояна, вариантов финала у этой истории было много...

Кстати, специально для этого балета Юрий Троян написал стихи. "Мне хотелось, чтобы был какой-то стихотворный пролог, который ввел бы в спектакль, — рассказывает Юрий Антонович. — Я долго искал стихи, почему-то больше всего мне хотелось, чтобы это был Шекспир. Но не нашел. И, хотя может, это и не скромно, написал сам..."

В ведущих партиях "Тристана и Изольды" занято несколько составов лучших артистов Большого — **Ольга Гайко, Людмила Кудрявцева, Антон Кравченко, Денис Климов, Юрий Ковалев и Олег Еромкин**.

ВТОРНИК, 30 НОЯБРЯ

Первый

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 23.15 "Новости".
06.05, 01.15 "День спорта".
06.10, 07.10, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.05, 08.10, 18.25, 01.10 "Зона Х".
07.30, 08.30, 11.50 "Деловая жизнь".
08.35 "Арена".
09.10, 21.45 "Государственная политика".
09.40, 20.00 "Маргоша". Сериал.
10.30, 16.25 "Спальный район". Сериал.
11.00, 17.05 "Маруся". Сериал.
12.10 "Королева". Худ.фильм.
14.05 "Ответный ход".
15.20, 18.15 "Новости региона".
15.40 "Автошкола".
18.30 "Сфера интересов".
18.50 "КЕНО".
19.00 Выборы-2010. Выступление кандидатов в президенты РБ.
21.00 "Панорама".
22.10 "Доктор Хаус-5". Сериал.
23.30 "Фокусники". Худ.фильм.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.25 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Моя жена меня приворожила". Сериал.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.40 "Новости спорта".
11.10 "Котовский". Сериал.
12.20 "Детективы".
13.10 "Контрольная закупка".
13.45 "Модный приговор".
14.50 "Понять. Простить".
15.25 "Хочу знать" с Михаилом Ширвиндтом".
16.15 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.05 "Слово женщине". Сериал.
18.20 "Счастливы вместе". Сериал.
18.55 "Пусть говорят" с Андреем Малаховым".
20.00 "Время".
21.05 "Побег". Сериал.
22.20 "Геннадий Хазанов. Мистический автопортрет".
23.45 "Несекретные материалы".
00.20 "Виола Тараканова. В мире преступных страстей". Сериал.
01.10 "Ночные "Новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
09.20, 18.50 "Ефросинья". Сериал.
10.10 "Героями не рождаются. История Золотой звезды". Док.фильм.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.30 "Вести".
11.30 "Ничего личного".
11.45, 17.20 "Кулагин и партнеры". Сериал.
12.15, 20.30 "Застывшие депеши". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.25 "Настоящая жизнь".
16.20 "Дворик". Сериал.
17.50 "Черная богиня". Сериал.
22.20 "Телохранитель". Охота на свидетеля". Сериал.
23.50 "Я еще все сыграю!". Вячеслав Невинный". Док.фильм.

НТВ-Беларусь

06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.40 "Сегодня".
06.05 "НТВ утром".
08.40 "Русские сенсации".
09.35, 15.35, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
10.20 "Квартирный вопрос".
11.25 "Женский взгляд".
12.10 "До суда".
13.30 "Кодекс чести". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
16.25 "Возвращение Мухтара". Сериал.
19.35 "Литейный". Сериал.
21.40 "Псевдоним "Албанец"-3". Сериал.
00.05 "Косвенные улики". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10 "СТВ-спорт".
08.30 "Говорит и показывает Минск".
09.00 "В движении". Худ.фильм.
10.40 "Богатая и любимая". Сериал.
11.40, 17.30 "Званый ужин".
12.35, 18.30 "Взрослые игры". Сериал.
13.50 "Не ври мне!".
14.40 "Студенты-2". Сериал.
15.35 "Военная тайна".
16.50 "Столичный футбол".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.25 "Меч". Сериал.
21.25 "Пять минут".
21.30 "Большой город".
22.05 "Автопанорама".
22.55 "Дураки, дороги, деньги". Сериал.
23.55 "Дело чести". Сериал.
00.45 "Боец. Рождение легенды". Сериал.

ЛАД

06.35, 23.05 "Универ". Сериал.
07.00 "ЛАДное утро".
08.00, 21.20 "Тэлебарометр".
08.05, 22.25 "Интерны". Сериал.
08.30, 17.45 "Чисто английские убийства". Сериал.
09.35, 16.45 "Вышел ежик из тумана". Сериал.
10.45 "Одиноким предоставляется общежитие". Худ.фильм.
12.20 Футбол. Чемпионат Англии. Премьер-лига. Обзор тура.
13.15 "Овертайм".
13.50 "Страсти по культуре".
14.30 "Полюби меня снова". Сериал.
15.25 "Дракончик и его друзья". Мультсериал.
15.35 "Внеклассный час".
15.50, 00.15 "Налетчики". Сериал.
18.55 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Сибирь" (Новосибирск). Прямая трансляция (в перерыве — "Калыханка").
21.25 "Белорусское "Времечко".
23.45 "Спорт-кадр".

Мир

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 "Новости".
05.05, 19.00 "Принцесса цирка". Сериал.
06.20 "Путешествие со вкусом".
07.05, 14.35 "Реальные истории".
07.35 "33 квадратных метра". Сериал.
08.05 "Наши соседи". Сериал.
09.05 "Секретные материалы".
09.40 "Содружество LIVE".
10.05 "Волчица". Сериал.
11.05, 12.05 "Главный конструктор". Худ.фильм.
13.05 "Охотники на драконов". Мультсериал.
13.30 "Старшеклассники-2". Сериал.
14.05 "Люба, дети и завод...". Сериал.
15.20 "Гений места".
16.05, 23.05 "Исцеление любовью". Сериал.
17.05, 00.05 "Слово за слово".
18.20 "Акценты".
18.30 "Всюду жизнь".
19.50 "Ключи от бездны". Сериал.
20.45 "ХХ век: величайшие моменты истории".
21.20 "Земля и люди".
22.05 "Живая история".

Белсат

07.00, 17.00, 21.00, 00.05 "Аб'ектыў".
07.25, 17.05, 21.25 "Выбары-2010".
07.40 "Еўропа сёння".
08.05 Госць "Белсата".
08.25 "Рэмарка".
08.45 "Блізкая гісторыя. Іншы погляд. "Сэрца за кратамі". Дак.фільм.
09.40 "Прэс-экспрэс".
09.55 "Кроў і попел Дражна". Рэпартаж.
10.15, 17.20 "Сонечная дзіда". Серыял.
10.45, 19.20 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
10.50 "Час гонару". Серыял.
17.50 "Кансультацыя ў ружовым садзе". Серыял.
18.40 "Моўнік".
18.50 "Тыдзень з Радыё Свабода".
19.30 "Калыханка для самых маленькіх".
19.40 Праект "Будучыня".
20.05 "ПраСвет".
20.30 "Вагон".
20.40 "Беларусы ў Польшчы".
20.55, 00.00 "Стабільнасць".
21.40 "Сальда".
21.55 "Перад выбарам".
22.45 "Рэпартэр".
23.15 "Доктар Марцін". Серыял.

СРЕДА, 1 ДЕКАБРЯ

Первый

06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.15, 15.00, 17.00, 18.00, 23.15 "Новости".
06.05, 01.15 "День спорта".
06.10, 07.10, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.05, 08.10, 01.05 "Зона Х".
07.30, 11.50 "Деловая жизнь".
08.35 "Сфера интересов".
09.10, 21.45 "Государственная политика".
09.40, 20.00 "Маргоша". Сериал.
10.30, 16.10 "Спальный район". Сериал.
11.00, 16.50 "Маруся". Сериал.
12.10 "Если ты меня слышишь". Худ.фильм.
14.05 "Здоровье".
14.30 "Мельница моды-2010".
15.20, 18.15 "Новости региона".
15.40 "Проверка слухов".
18.25 "Земельный вопрос".
18.45 "Спортлото 5 из 36".
18.50 "КЕНО".
19.00 Выборы-2010. Выступление кандидатов в президенты РБ.
21.00 "Панорама".
22.10 "Доктор Хаус-5". Сериал.
23.30 "Достучаться до небес". Худ.фильм.

ОНТ

06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.25 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 "Моя жена меня приворожила". Сериал.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.40 "Новости спорта".
11.10 "Котовский". Сериал.
12.20 "Детективы".
13.10 "Контрольная закупка".
13.45 "Модный приговор".
14.50 "Понять. Простить".
15.25 "Хочу знать".
16.15 "Обручальное кольцо". Сериал.
17.05 "Слово женщине". Сериал.
18.20 "Счастливы вместе". Сериал.
18.55 "Пусть говорят" с Андреем Малаховым".
20.00 "Время".
21.05 "Гаражи". Сериал.
22.20 "Среда обитания".
23.45 "Спецрасследование".
00.45 "Виола Тараканова. В мире преступных страстей". Сериал.
01.35 "Ночные "Новости".

РТР-Беларусь

07.00 "Утро России".
09.20, 18.50 "Ефросинья". Сериал.
10.10 "Диабет. Приговор отменяется". Док.фильм.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.30 "Вести".
11.30, 17.20 "Кулагин и партнеры". Сериал.
12.00, 20.30 "Застывшие депеши". Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.25 "Настоящая жизнь".
16.20 "Дворик". Сериал.
17.50 "Черная богиня". Сериал.
22.20 "Телохранитель". "Охота на свидетеля". Сериал.
23.50 "Покушение на Данаю". Док.фильм.

НТВ-Беларусь

06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.40 "Сегодня".
06.05 "НТВ утром".
08.35 "Очная ставка".
09.35, 15.35, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
10.20 "Дачный ответ".
11.20 "Развод по-русски".
12.10 "До суда".
13.30 "Кодекс чести". Сериал.
15.15 "Дело вкуса".
16.25 "Возвращение Мухтара". Сериал.
19.45 "Литейный". Сериал.
20.45 "Улицы разбитых фонарей". Сериал.
22.40 "Капитал.ru".
00.05 "Косвенные улики". Сериал.

СТВ

06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10 "СТВ-спорт".
08.30, 20.25 "Меч". Сериал.
09.30 "Автопанорама".
10.00 "Пять историй".
10.40 "Богатая и любимая". Сериал.
11.30 "Дальние родственники".
11.40, 17.30 "Званый ужин".
12.35, 18.30 "Взрослые игры". Сериал.
13.50 "Не ври мне!".
14.40 "Студенты-2". Сериал.
15.30, 22.55 "Дураки, дороги, деньги". Сериал.
16.50 "Новые путешествия дилетанта".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
21.25 "Пять минут".
21.30 "Минск и минчане".
22.05 "Добро пожаловаться".
23.55 "Спецкор отдела расследований". Сериал.
00.50 "Боец. Рождение легенды". Сериал.

ЛАД

06.35 "Универ". Сериал.
07.00 "ЛАДное утро".
08.00, 22.00 "Тэлебарометр".
08.05 "Интерны". Сериал.
08.35, 15.05 "Чисто английские убийства". Сериал.
09.35, 16.10 "Вышел ежик из тумана". Сериал.
10.45 "Спорт-кадр".
11.10 "Репортер "Белорусского времечка".
12.00 "Врачебные тайны".
12.35 "Полюби меня снова". Сериал.
13.30 "Расшифровать дресс-код". Док.фильм.
13.55 "Внеклассный час".
14.10, 00.30 "Налетчики". Сериал.
17.15 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Женщины. Прямая трансляция.
18.50 "Белорусское "Времечко".
19.55 Футбол. Лига Европы УЕФА. "Сампдория"—"Эйндховен". Прямая трансляция.
22.05 Футбол. Лига Европы УЕФА. "Лех"—"Ювентус". Прямая трансляция.
00.00 "Реальный мир".

Мир

05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 "Новости".
05.05, 19.00 "Принцесса цирка". Сериал.
06.05 "Тик-так".
06.20 "Путешествие со вкусом".
07.05, 14.35 "Граница".
07.35 "33 квадратных метра". Сериал.
08.05 "Наши соседи". Сериал.
09.05, 18.30 "Добро пожаловать".
09.40 "Кыргызстан в лицах".
10.05 "Волчица". Сериал.
11.05, 12.05 "Гу-га". Сериал.
13.05 "Охотники на драконов". Мультсериал.
13.30 "Старшеклассники-2". Сериал.
14.05 "Люба, дети и завод...". Сериал.
15.20 "История создания".
16.05, 23.05 "Исцеление любовью". Сериал.
17.05 "Слово за слово".
18.20 "Акценты".
19.50 "Девять неизвестных". Сериал.
20.45 "ХХ век: величайшие моменты истории".
21.20 "Земля гениев".
22.05 "Живая история".
00.05 "Выстрел в гробу". Худ.фильм.

Белсат

07.00, 17.00, 21.00, 01.15 Аб'ектыў".
07.25, 17.05, 21.25 "Выбары-2010".
07.40 Праект "Будучыня".
08.05 "Сальда".
08.25 "Тыдзень з Радыё Свабода".
08.55 "ПраСвет".
09.20 "Рэпартэр".
09.50 "Моўнік".
10.00 "Беларусы ў Польшчы".
10.15, 20.10 "Вагон".
10.20 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
10.30 "Сонечная дзіда". Серыял.
11.00 "Перад выбарам".
11.45, 17.45 "Доктар Марцін". Серыял.
12.35 "Кансультацыя ў ружовым садзе". Серыял.
17.20 "Мой родны горад". Серыял.
18.30 "Два-тры пытанні пра актывізм". Дак.фільм.
19.30 "Калыханка для самых маленькіх".
19.40 "На колах".
20.20 "Навігатар".
20.40 Госць "Белсата".
20.55, 01.10 "Стабільнасць".
21.40 "Без рэтушы": "Каліф на гадзіну". Рэпартаж.
22.10 "Эксперт".
22.35 "Эдыт і Марсэль". Маст.фільм.

ЧЕТВЕРГ, 2 ДЕКАБРЯ

Первый
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 23.15 "Новости".
06.05, 01.25 "День спорта".
06.10, 07.10, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
06.45 "Nota Bene".
07.05, 08.10, 18.25, 01.15 "Зона Х".
07.30, 08.30, 11.50 "Деловая жизнь".
08.35 "Земельный вопрос".
09.10, 21.45 "Государственная политика".
09.40, 20.00 **"Маргоша"**. Сериал.
10.30, 16.10 **"Спальный район"**. Сериал.
11.00, 16.50 **"Маруся"**. Сериал.
12.10 **"Женская интуиция"**. Худ.фильм.
14.30 "Мельница моды-2010".
15.20, 18.10 "Новости региона".
15.40 "Горячие точки".
18.30 "Сфера интересов".
18.50 "КЕНО".
19.00 Выборы-2010. Выступление кандидатов в президенты РБ.
21.00 "Панорама".
22.10 **"Доктор Хаус-5"**. Сериал.
23.30 **"Анкор, еще анкор!"**. Худ.фильм.

ОНТ
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.20 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 Жить здорово!".
10.25 **"Моя жена меня приворожила"**. Сериал.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00, 23.35 "Новости спорта".
11.10 **"Котовский"**. Сериал.
12.20 "Детективы".
13.10 "Контрольная закупка".
13.45 "Модный приговор".
14.50 "Понять. Простить".
15.25 "Хочу знать" с Михаилом Ширвиндтом".
16.15 **"Обручальное кольцо"**. Сериал.
17.05 **"Слово женщине"**. Сериал.
18.20 **"Счастливы вместе"**. Сериал.
18.55 "Пусть говорят" с Андреем Малаховым".
20.00 "Время".
21.05 **"Банды"**. Сериал.
22.20 "Тур де Франс".
23.40 "Охота на привидения".
00.40 **"Виола Тараканова. В мире преступных страстей"**. Сериал.
01.30 "Ночные "Новости".

РТР-Беларусь
07.00 "Утро России".
09.20, 18.50 **"Ефросинья"**. Сериал.
10.10 "Мисс ТВ СССР и шесть всесильных мужчин". Док.фильм.
11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.30 "Вести".
11.30, 17.20 **"Кулагин и партнеры"**. Сериал.
12.00, 20.30 **"Застывшие депеши"**. Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.25 "Настоящая жизнь".
16.20 **"Дворик"**. Сериал.
17.50 **"Черная богиня"**. Сериал.
22.20 **"Телохранитель"**. **"Охота на свидетеля"**. Сериал.
23.50 "Поединок".

НТВ-Беларусь
06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 23.40 "Сегодня".
06.05 "НТВ утром".
08.40 "Следствие вели…".
09.35, 15.35, 18.35, 22.50 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
10.20 "И снова здравствуйте!".
11.20 "Спето в СССР".
12.10 "До суда".
13.30 **"Кодекс чести"**. Худ.фильм.
15.15 "Дело вкуса".
16.25 **"Возвращение Мухтара"**. Сериал.
19.45 **"Литейный"**. Сериал.
20.50 **"Муха"**. Худ.фильм.
23.55 "Шарль де Голль. Возвращение скучного француза". Док.фильм.

СТВ
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10 "СТВ-спорт".
08.30, 20.25 **"Меч"**. Сериал.
09.30 "Добро пожаловаться".
10.00 "Пять историй".
10.40 **"Богатая и любимая"**. Сериал.
11.30 "Дальние родственники".
11.40, 17.30 "Званый ужин".
12.35, 18.30 **"Взрослые игры"**. Сериал.
13.50 "Не ври мне!".
14.40 **"Студенты international"**. Сериал.
15.30, 22.55 **"Дураки, дороги, деньги"**. Сериал.
16.50 "Здравствуйте, доктор!".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
21.25 "Пять минут".
21.30 "Правда".
22.05 "Автопанорама".
23.55 **"Спецкор отдела расследований"**. Сериал.
00.50 **"Боец. Рождение легенды"**. Сериал.

ЛАД
06.35 **"Универ"**. Сериал.
07.00 "ЛАДное утро".
08.00, 18.10 "Тэлебарометр".
08.05, 17.00 **"Чисто английские убийства"**. Сериал.
09.10, 16.00 **"Вышел ежик из тумана"**. Сериал.
10.20 **"Туфли с золотыми пряжками"**. Худ.фильм.
11.40 "Женсовет".
12.20 "Битва экстрасенсов".
13.20 "Дача здоровья".
13.55 **"Полюби меня снова"**. Сериал.
14.50 "Внеклассный час".
15.05 **"Налетчики"**. Сериал.
18.15 Биатлон. Кубок мира. Индивидуальная гонка. Мужчины. Прямая трансляция.
19.55 Хоккей КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Амур" (Хабаровск).
21.55 Футбол. Лига Европы УЕФА. БАТЭ — "Динамо" (Киев). Прямая трансляция.
00.10 "Время футбола".
00.40 Футбол. Лига Европы УЕФА. ПСЖ — "Севилья".

Мир
05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 "Новости".
05.05, 19.00 **"Принцесса цирка"**. Сериал.
06.05 "Тик-так".
06.20 "Путешествие со вкусом".
07.05 "Общий интерес".
07.35 **"33 квадратных метра"**. Сериал.
08.05 **"Наши соседи"**. Сериал.
09.05 "Здесь был я".
09.40 "Содружество LIVE".
10.05 **"Волчица"**. Сериал.
11.05, 12.05 **"Гу-га"**. Сериал.
13.05 "Охотники на драконов". Мультсериал.
13.30 **"Старшеклассники-2"**. Сериал.
14.05 **"Люба, дети и завод…"**. Сериал.
14.35 "Откровенный разговор".
15.20 "Казахстан: музыка гор и степей".
16.05, 23.05 **"Исцеление любовью"**. Сериал.
17.05, 00.05 "Слово за слово".
18.20 "Акценты".
18.30 "Большой репортаж".
19.50 **"Девять неизвестных"**. Сериал.
20.45 "XX век: величайшие моменты истории".
21.20 "О чем не принято говорить".
22.05 "Живая история".

Белсат
07.00, 17.00, 21.00, 23.20 "Аб'ектыў".
07.25, 17.05, 21.25 "Выбары-2010".
07.40 "На колах".
08.05 "Без рэтушы": "Каліф на гадзіну". Рэпартаж.
08.40 Госць "Белсата".
08.55 "Эксперт".
09.15 "Два-тры пытанні пра актывізм". Дак.фільм.
10.20 "Вагон".
10.25 "Навігатар".
10.45 "Сальда".
11.00 **"Мой родны горад"**. Серыял.
11.25 **"Доктар Марцін"**. Серыял.
12.15 **"Эдыт і Марсэль"**. Маст.фільм.
17.20 **"Школа на санцапёку"**. Серыял.
17.50 **"Украдзены цуд"**. Маст.фільм.
19.15 "Асабісты капітал".
19.35 "Калыханка для самых маленькіх".
19.40 Праект "Будучыня".
20.10 "Басанож па свеце".
20.35 "Хто ёсць кім?": Зінаіда Бандарэнка.
20.55, 23.15 "Стабільнасць".
21.40 "Рэпэртэр".
22.10 **"Загадкі Мэрдака"**. Серыял.
22.55 "Блізкая гісторыя. Іншы погляд": "7 разоў Масква". Дак.фільм.

ШТО? ДЗЕ? КАЛІ?

Канцэрты

Палац Рэспублікі
27 — Канцэрт групы **"Чиж и С"**.
Квіткі — 40.000—160.000.
30 — Канцэрт **Сары Конар** у суправаджэнні Прэзідэнцкага аркестра Беларусі.
Квіткі — 70. 000—200.000.

Канцэртная зала "Мінск"
29 — Шоу японскіх барабаншчыкаў "Yamato drummers".
Квіткі — 70.000—180.000.
29 — Эксклюзіўны канцэрт гурта "Этна-трыа Троіца".
Квіткі — 40.000—50.000.
1 — Канцэрт **Андрэя Бандэры**.
Квіткі — 85.000—170.000.

Вялікая зала Белдзяржфілармоніі
27 — Дзяржаўны камерны аркестр.
28 — Канцэрт фартэпіяннай музыкі.
29 — Канцэрт, прысвечаны 75-годдзю Рэспубліканскага музычнага каледжа.
1, 4 — Аркестр "Віртуозы Масквы".
5 — Прэзідэнцкі аркестр.

Малая зала імя Р.Шырмы
27 — Вечар старадаўняга рускага рамансу.
2 — Камерны хор "SALUTARIS".

ПЯТНИЦА, 3 ДЕКАБРЯ

Первый
06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 00.05 "Новости".
06.05, 01.45 "День спорта".
06.10, 07.10, 08.15 "Доброе утро, Беларусь!".
07.05, 08.10, 18.30 "Зона Х".
07.30, 11.50 "Деловая жизнь".
08.35 "Сфера интересов".
09.10, 21.45 "Государственная политика".
09.40, 20.00 **"Маргоша"**. Сериал.
10.30 **"Спальный район"**. Сериал.
11.00, 16.50 **"Маруся"**. Сериал.
12.10 **"Женская интуиция-2"**. Худ.фильм.
14.25 "Школа доктора Комаровского".
15.20, 18.15 "Новости региона".
15.40 "Жизнь как жизнь".
18.50 "КЕНО".
19.00 Выборы-2010. Выступление кандидатов в президенты РБ.
21.00 "Панорама".
22.10 **"Любовь в большом городе"**. Худ.фильм.
00.20 "В поисках истины".
00.50 "Звездная жизнь".

ОНТ
06.00, 06.30, 07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 "Наши новости".
06.05 "Наше утро".
09.05 "Жить здорово!".
10.25 **"Моя жена меня приворожила"**. Сериал.
11.05, 13.05, 16.10, 18.15, 21.00 "Новости спорта".
11.10 **"Котовский"**. Сериал.
12.20 "Детективы".
13.10 "Контрольная закупка".
13.45 "Модный приговор".
14.50 "Понять. Простить".
15.25 "Хочу знать" с Михаилом Ширвиндтом".
16.15 **"Обручальное кольцо"**. Сериал.
17.05 **"Слово женщине"**. Сериал.
18.20 "Жди меня". Беларусь".
18.55 "Поле чудес".
20.00 "Время".
21.05 "Что? Где? Когда?". Зимняя серия игр.
22.30 "Музыкальный суд".
23.40 "Наша Белараша".
00.15 **"Короткое замыкание"**. Худ.фильм.
03.00 "Ночные "Новости".

РТР-Беларусь
07.00 "Утро России".
09.20, 18.50 **"Ефросинья"**. Сериал.
10.10 "Мой серебряный шар. Борислав Брондуков".
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 "Вести".
11.30, 17.20 **"Кулагин и партнеры"**. Сериал.
12.00 **"Застывшие депеши"**. Сериал.
13.50, 16.50, 19.50, 23.20 "Новости — Беларусь".
14.30 "О самом главном".
15.25 "Настоящая жизнь".
16.20 **"Дворик"**. Сериал.
17.50 **"Черная богиня"**. Сериал.
20.30 "Юрмала-2010".
22.25 "Девчата".
23.30 **"Женская дружба"**. Худ.фильм.

НТВ-Беларусь
06.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
06.05 "НТВ утром".
08.25 "Мама в большом городе".
09.00 "В зоне особого риска".
09.35, 15.35, 18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
10.25 "И снова здравствуйте!".
11.10 "Битва за Север".
12.05 "До суда".
13.30 **"Кодекс чести"**. Сериал.
15.10 "Профессия — репортер".
16.25 **"Возвращение Мухтара"**. Сериал.
19.35 "Следствие вели…".
20.35 "Чрезвычайное происшествие. Расследование".
21.00 "НТВшники". Арена острых дискуссий".
22.10 "Жизнь без боли".
23.25 **"Турнир на выживание"**. Худ.фильм.

СТВ
06.00, 07.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 "24 часа".
06.10, 17.20 "Минщина".
06.20, 07.45 "Утро. Студия хорошего настроения".
07.40, 20.10 "СТВ-спорт".
08.30 **"Меч"**. Сериал.
09.30 "Автопанорама".
10.00 "Пять историй".
10.40 **"Богатая и любимая"**. Сериал.
11.30 "Дальние родственники".
11.40, 17.30 "Званый ужин".
12.35 **"Взрослые игры"**. Сериал.
13.50 "Не ври мне!".
14.40 **"Студенты international"**. Сериал.
15.30 **"Дураки, дороги, деньги"**. Сериал.
16.50 "Репортерские истории".
18.30 "Судьба".
20.00 "Столичные подробности".
20.15 "Добрый вечер, малыш!".
20.30 **"Первая дочь страны"**. Худ.фильм.
22.55 "Горячий лед".
23.25 "Видимо-невидимо".
00.10 **"Очень эпическое кино"**. Худ.фильм.
01.35 **"Секретные материалы"**. Сериал.

ЛАД
07.00 "ЛАДное утро".
08.00, 20.55 "Тэлебарометр".
08.05 "Время футбола".
08.30, 15.35 **"Чисто английские убийства"**. Сериал.
09.35 **"Вышел ежик из тумана"**. Худ.фильм.
10.45 **"Туфли с золотыми пряжками"**. Худ.фильм.
12.05 "Кинопробы".
12.25 "Живой звук".
13.10 **"Полюби меня снова"**. Сериал.
14.00 "Расшифровать дресс-код". Док.фильм.
14.30 "Внеклассный час".
14.45, 23.50 **"Налетчики"**. Сериал.
16.40 "Моцарт в письмах". Док.фильм.
17.40 "Все о безопасности".
18.15 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Женщины. Прямая трансляция.
19.35 "Сусветная музыка галасамі "Беларусаў". Концертная программа.
20.35 "Калыханка".
21.00 "Репортер "Белорусского времечка".
21.50 "Битва экстрасенсов".
22.55 "Пра мастацтва".
23.25 "Диалоги о рыбалке".
00.35 Футбол. Лига Европы УЕФА. Обзор тура.

Мир
05.00, 06.00, 07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 21.00, 22.00, 23.00, 00.00, 01.00 "Новости".
05.05 "Прогресс".
06.05 "Тик-так".
06.20 "Путешествие со вкусом".
07.05 "Откровенный разговор".
07.35 **"33 квадратных метра"**. Сериал.
08.05 **"Наши соседи"**. Сериал.
09.05 "Вкусный мир".
09.40, 20.45 "Республика сегодня".
10.05 **"Волчица"**. Сериал.
11.05, 12.05 **"Мерседес" уходит от погони"**. Сериал.
13.05 "Охотники на драконов". Мультсериал.
13.30 **"Старшеклассники-2"**. Сериал.
14.05 "Хит-эксперсс".
15.20 "Путеводитель".
16.05, 00.05 **"Исцеление любовью"**. Сериал.
17.05 "Прогресс".
18.20 "Акценты".
18.30 "Диаспоры".
19.00 **"Расплата"**. Худ.фильм.
21.20 "Звездная жизнь".
22.20 **"Выстрел в гробу"**. Худ.фильм.

Белсат
07.00, 17.00, 21.00, 00.15 "Аб'ектыў".
07.25 Праект "Будучыня".
07.50 "Асабісты капітал".
08.10 "Рэпэртэр".
08.35 "Блізкая гісторыя. Іншы погляд": "7 разоў Масква". Дак.фільм.
08.55 "Хто ёсць кім?": Зінаіда Бандарэнка.
09.10 "Басанож па свеце".
09.40 **"Школа на санцапёку"**. Серыял.
10.05, 17.30 **"Загадкі Мэрдака"**. Серыял.
10.50 **"Украдзены цуд"**. Маст.фільм.
17.05 **"Ажыятаж вакол Басі"**. Серыял.
18.15 "Блізкая гісторыя. Іншы погляд": "Сарца за кратамі". Дак.фільм.
19.10 "Маю права".
19.30 "Калыханка для самых маленькіх".
19.40 "На колах".
20.10 "Перад выбарам".
20.55, 00.10 "Стабільнасць".
21.25 Госць "Белсата".
21.40 "Невядомая Беларусь": "Амаль забыты фатограф". Дак.фільм.
22.10 **"Дазнанне"**. Маст.фільм.
00.00 "Калыханка" ад Сашы і Сірожы".

СУББОТА, 4 ДЕКАБРЯ

Первый
06.35 "Приключения пингвиненка Лоло". Мультфильм.
07.05, 00.35 "День спорта".
07.15 "Існасць".
07.40 Слово Митрополита Филарета на праздник Введения во храм Пресвятой Богородицы.
07.50 "Доброе утро, Беларусь!".
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 "Новости".
09.15 "Ваше лото".
10.05 "Пятерочка".
10.20 "Здоровье".
10.55 "Звездная жизнь".
12.10 **"Женя, Женечка и "катюша"**. Худ.фильм.
13.55 "Зона Х". Итоги недели.
14.15 "Вокруг планеты".
15.15 "Новости региона".
15.35 "Проверка слухов".
16.05 "Nota Bene".
16.30 "Мельница моды-2010".
17.00 Теледебаты кандидатов в президенты РБ.
18.00 "Моя правда".
19.25 "КЕНО".
19.30 Творческий вечер Раймонда Паулса.
21.00 "Панорама".
21.45 "Государственная политика".
22.10 **"Медвежатник"**. Худ.фильм.

ОНТ
07.00 "Субботнее утро".
08.00, 09.00, 16.00, 20.30 "Наши новости".
09.05 **"Моя прекрасная няня"**. Сериал.
09.45 "Здоровье".
10.35 "Смак".
11.15 "Умницы и умники".
12.00 "Минута славы".
14.00 "Урок длиною в жизнь".
15.00 "Геннадий Хазанов. Мистический автопортрет".
16.15, 21.00 "Новости спорта".
16.20 "Обратный отсчет".
16.50 "КВН-2010". Открытый кубок СНГ.
19.30 "Один против всех".
21.05 "Беларусь — это мы!".
23.00 "Детектор лжи".
00.05 "Что? Где? Когда?".
01.20 "Прожекторперисхилтон".

РТР-Беларусь
07.00 "Вся Россия".
07.15 **"Семейная мелодрама"**. Худ.фильм.
08.30 "Юрмала-2010".
10.25 "Утренняя почта".
11.00, 14.00 "Вести".
11.10 "Субботник".
11.50 "Моя планета".
12.00 **"Женская дружба"**. Худ.фильм.
14.15 "Честный детектив".
14.50 "Искатели". Док.фильм.
15.50 **"Шестой"**. Худ.фильм.
17.25 "Новая Волна-2010". Лучшее.
19.00 "Картина мира".
19.55 "Погода на неделю".
20.00 "Вести в субботу".
20.45 **"Сваты-3"**. Сериал.
00.35 **"Ужин в четыре руки"**. Худ.фильм.

НТВ-Беларусь
07.30 "Смотр".
08.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 "Сегодня".
08.20 "Авиаторы".
08.50 "Спасатели".
09.20 "Живут же люди!".
10.20 "Главная дорога".
10.50 "Кулинарный поединок".
11.55 "Квартирный вопрос".
13.20 "Женский взгляд".
14.10 **"Джек Хантер: в поисках сокровищ Угарита"**. Худ.фильм.
16.20 "Последнее слово".
17.30 "Очная ставка".
18.35 "Обзор. Чрезвычайное происшествие".
19.30 "Профессия — репортер".
20.05 "Программа максимум".
21.15 "Русские сенсации".
22.20 "Ты не поверишь!".
23.25 "Музыкальный ринг НТВ".
00.55 **"Двойная рокировка-2"**. Худ.фильм.

СТВ
06.40 **"Макар-следопыт"**. Худ.фильм.
07.45 **"Первая дочь страны"**. Худ.фильм.
09.35 "Давай попробуем?".
10.30 "Минск и минчане".
11.05 "КультУРА!".
11.40 **"Солдаты"**. Сериал.
13.25 "Новые путешествия дилетанта".
13.55 **"Республика ШКИД"**. Худ.фильм.
15.45 "Видимо-невидимо".
16.30, 19.30 "24 часа".
16.45 "Наше дело".
17.00 "Столичный город".
17.35 **"Женщина, не склонная к авантюрам"**. Худ.фильм.
20.00 "СТВ-спорт".
20.10 "Звездный ринг".
21.30 **"Схватка"**. Худ.фильм.
00.30 **"Во всей красе"**. Худ.фильм.
02.15 **"Секретные материалы"**. Сериал.

ЛАД
07.55 "Все о безопасности".
08.20 "Реальный мир".
08.50 "Диалоги о рыбалке".
09.20 "Женсовет".
10.00 "Дача здоровья".
10.40 **"Берегите женщин"**. Худ.фильм.
13.25, 19.20 "Тэлебарометр".
13.30 "Страсти по хоккею".
14.10 **"Дурнушка Бетти-3"**. Сериал.
15.10 Биатлон. Кубок мира. Спринт. Мужчины. Прямая трансляция.
16.55 Хоккей. КХЛ. "Динамо" (Минск) — "Металлург" (Новокузнецк). Прямая трансляция.
19.25 Футбол. Чемпионат Англии. "Блэкпул"—"Манчестер Юнайтед". Прямая трансляция.
21.25 **"Казино "Рояль"**. Худ.фильм.
00.10 "Живой звук".

Мир
05.00, 12.40 **"Комиссар Мегрэ"**. Сериал.
06.05, 17.00 "Путеводитель".
06.30 "Живая планета".
07.40 "Гадкий утенок".
08.05 **"Легенда о Вильгельме Телле"**. Сериал.
08.35 "Экспериментаторы".
08.45 "Миллион вопросов о природе".
09.00, 15.00, 17.35 "Новости Содружества".
09.10 "Сто вопросов о Содружестве".
09.40 "Мечтай, действуй, будь!".
10.10 "Вкусный мир".
10.40 **"Бал сказок"**. Худ.фильм.
12.20 Мультфильм.
13.40, 23.35 "Доказательства вины".
14.30 "Союзники".
15.10, 21.45 **"Мистер Х"**. Худ.фильм.
18.20 **"Парниковый эффект"**. Худ.фильм.
20.00 **"Лабиринты разума"**. Сериал.
21.00 "Личные вещи".
00.25 "Живая история".
01.25 "Живая планета".

Белсат
07.00, 17.00, 21.00, 22.55 "Аб'ектыў".
07.25 "На колах".
07.50 "Госць "Белсата".
08.05, 19.35 "Калыханка для самых маленькіх".
08.40 **"Ажыятаж вакол Басі"**. Серыял.
09.10, 20.25 "Моўнік".
09.20 "Блізкая гісторыя. Іншы погляд": "Сарца за кратамі". Дак.фільм.
10.15 "Маю права".
10.35 "Невядомая Беларусь: "Амаль забыты фатограф". Дак.фільм.
11.05 "Перад выбарам".
11.50 **"Дазнанне"**. Маст.фільм.
13.45, 14.50, 15.10 "Стабільнасць". Дак.фільм.
13.50 **"Машына змен"**. Серыял.
14.55 "Сальда".
15.15 "Чаму дэмакратыя?": "Крывавыя карыкатуры". Рэпартаж.
16.05 **"Ранча"**. Серыял.
17.05 **"Арол. Крымінальная сага"**. Серыял.
18.00 "Незвычайнае жыццё звычайных людзей": "Гаспадар". Дак.фільм.
18.30 "Макрафон": канцэрт "Іх N.R.M. — іх Мроя".
19.00 Тыдзень з Радыё Свабода.
19.45 "Еўропа сёння".
20.10 "Мультклуб".
20.15 "Вагон".
20.35 "Навігатар".
21.15 **"Улюбёная студэнтка"**. Маст.фільм.
22.45 "Калыханка" ад Сашы і Сірожы".

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 5 ДЕКАБРЯ

Первый
07.45 "День спорта".
07.55 "Приключения пингвиненка Лоло". Мультфильм.
08.45 "Оружие".
09.00, 12.00, 15.00, 19.00 "Новости".
09.10 "Арсенал".
09.40 "Альманах путешествий".
10.10 "В мире моторов".
10.45 "Культурные люди".
11.20 "Школа доктора Комаровского".
12.10 **"Человек с бульвара Капуцинов"**. Худ.фильм.
14.05 "Повар на дому".
14.35 "Земельный вопрос".
15.15 "Новости региона".
15.35 "Мельница моды: Венские фантазии".
16.00 **"Неверность"**. Худ.фильм.
17.45 "Зямля беларуская".
18.05 "Суперлото".
19.20 "Моя правда". "Михаил Боярский. Возвращение домой". Док.фильм.
20.30 "Спортлото 5 из 36".
20.50 "КЕНО".
21.00 "В центре внимания".
22.30 Футбол. Лига чемпионов УЕФА. Видеожурнал.
23.05 **"Нью-Йорк, я люблю тебя"**. Худ.фильм.

ОНТ
07.00 "Воскресное утро".
08.00, 09.00, 16.00 "Наши новости".
09.05 "Воскресная проповедь".
09.20 **"Моя прекрасная няня"**. Сериал.
10.00 "Непутевые заметки".
10.20 "Пока все дома".
11.20 "Фазенда".
11.55 "Утренняя почта".
12.30 "Среда обитания".
13.30 "Тележурнал "Союз".
14.00 "Урок длиною в жизнь".
15.00 "Брэйн ринг".
16.15 "Новости спорта".
16.20 "Давай поженимся".
17.30 "Битва титанов".
18.45, 21.40 "Лед и пламень".
20.00 "Контуры".
21.05 "Кухня".
23.25 "Большая разница".
00.30 Концерт группы "Иванушки International".

РТР-Беларусь
07.00 "Моя планета".
07.30 **"Сваты-3"**. Сериал.
11.00, 14.00 "Вести".
11.15 "Сам себе режиссер".
12.10 **"Времена землемеров"**. Худ.фильм.
13.45 "Моя планета".
14.15 "Смехопанорама".
14.45 "Городок". Дайджест.
15.45 "Романтика романса". Док.ф.
16.40 **"День свадьбы придется уточнить"**. Худ.фильм.
18.30 "Улыбки друзей". Концерт-посвящение Яну Арлазорову.
20.00 "Вести недели".
21.05 "Стиляги-шоу с Максимом Галкиным".
23.00 "Специальный корреспондент".
00.10 "1/2 финала Первой лиги КВН".

НТВ-Беларусь
07.20 Мультфильм.
08.00, 10.00, 13.00, 16.00 "Сегодня".
08.20 "Дикий мир".
08.45 "Их нравы".
09.20 "Едим дома!".
10.20 "Первая передача".
10.55 "Дело темное".
11.55 "Дачный ответ".
13.20 "Спето в СССР".
14.20 "Суд присяжных. Главное дело".
16.20 "Развод по-русски".
17.20 "И снова здравствуйте!".
18.25 "Чрезвычайное происшествие. Обзор за неделю".
19.00 "Сегодня. Итоговая программа".
20.00 "Чистосердечное признание".
20.55 "Центральное телевидение".
22.05 **"Человек ниоткуда"**. Худ.фильм.
00.05 "Особо опасен!".
00.40 "Нереальная политика".

СТВ
06.15 **"Схватка"**. Худ.фильм.
09.00 "Говорит и показывает Минск".
09.30, 19.00 "Автопанорама".
10.00 "Очевидец" представляет: самое смешное".
10.50 "Большой завтрак".
11.30 **"Солдаты"**. Сериал.
13.15 "Здравствуйте, доктор!".
13.45 **"Стряпуха"**. Худ.фильм.
15.10 "Минское время".
15.40 "Судьба".
16.30 "24 часа".
16.50 "Правда".
17.30 Концерт Михаила Задорнова.
19.30 "Неделя".
20.40 **"История о Тристане и Изольде"**. Худ.фильм.
23.00 **"Времена года"**. Худ.фильм.
00.45 **"Секретные материалы"**. Сериал.

ЛАД
06.35 **"Схватка"**. Сериал.
07.00 "Мир вашему дому".
07.15 **"Казино "Рояль"**. Худ.фильм.
09.50 "Врачебные тайны" с доктором Александром Терещенко".
10.30 "Школа ремонта".
11.40, 20.35 "Тэлебарометр".
11.45 "Бухта капитанов".
12.25 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Женщины. Прямая трансляция.
13.10 "Кинопробы".
13.35 "Права человека".
13.50 "Невероятные истории любви".
15.10 Биатлон. Кубок мира. Гонка преследования. Мужчины. Прямая трансляция.
15.55 **"Дурнушка Бетти-3"**. Сериал.
17.00 "Новогодняя шутка с…".
17.50 **"Простые вещи"**. Худ.фильм.
19.50 "Смешное времечко".
20.55 **"Никогда не говори "никогда"**. Худ.фильм.
23.25 "Культпросвет".
23.55 "Satriani Live". Концерт Joe Satriani.

Мир
05.00, 12.40 **"Комиссар Мегрэ"**. Сериал.
05.50 "Путеводитель".
06.20, 00.25 "Живая планета".
07.30 "Гадкий утенок".
08.00 **"Легенда о Вильгельме Телле"**. Сериал.
08.30 "АБВГДейка".
09.00, 15.00 "Новости Содружества".
09.10 "Званый русский".
10.10 "Охота к перемене мест".
10.40 "Любимые актеры".
10.50 **"Ключи от неба"**. Худ.фильм.
13.40, 23.35 "Доказательства вины".
14.30 "Диаспоры".
15.10, 21.40 **"Белый шейх"**. Худ.фильм.
17.00 "Величайшие сражения истории".
18.00, 01.30 **"Мамаши"**. Худ.фильм.
20.00 "Вместе".
21.00 "Полуночники".

Белсат
07.00 "Аб'ектыў".
07.10 "Еўропа сёння".
07.40 "Тыдзень з Радыё Свабода".
08.10, 19.30 "Калыханка для самых маленькіх".
08.40 "Навігатар".
09.00 "Макрафон": канцэрт "Іх N.R.M — іх Мроя".
09.35 "Незвычайнае жыццё звычайных людзей": "Гаспадар". Дак.фільм.
10.00, 19.50 "Моўнік".
10.15 "Вагон".
10.20 "Мультклуб".
10.25 **"Арол. Крымінальная сага"**. Серыял.
11.25 **"Улюбёная студэнтка"**. Маст.фільм.
12.55 **"Чароўнае дрэва"**. Серыял.
13.25 "Сон-трава". Канцэрт гурта "Троіца".
13.55, 14.20, 15.10, 16.10 "Стабільнасць".
14.00 "Рэмарка".
14.25 "Перад выбарам".
15.15 "Чаму дэмакратыя?": "Кампанія". Рэпартаж.
16.15 **"Ранча"**. Серыял.
17.05 "Прэс-экспрэс".
17.20 **"Час гонару"**. Серыял.
18.05 "Усяго найлепшага!". Дак.фільм.
19.40 "Гісторыя пад знакам "Пагоні".
20.05 "ПраСвет".
20.30 "Басанож па свеце".
21.00, 23.45 "Тыдзень у "Аб'ектыве".
21.35 "Эксперт".
21.50 **"Пасля канца свету"**. Маст.фільм.
23.35 "Калыханка" ад Сашы і Сірожы".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл. (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906
E-mail: nv@promedia.by
http://www.nv-online.by

ISSN 2071-9647

Падпісныя індэксы: 63222, 632222

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродка масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.) Надрукавана ў друкарні РУП «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 25.11.2010 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 23350 экз. Заказ №5765.